

UCHWAŁA NR X/63/2015
Rady Gminy Winnica
z dnia 30 listopada 2015 roku

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 ze zm.), w związku z art. 3 pkt. 3 i art. 13 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649 ze zm.) Rada Gminy Winnica uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 – 2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE
do uchwały Nr X/63/2015 Rady Gminy Winnica
z dnia 30 listopada 2015 r.
w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025 jest dokumentem określającym misję i wizję, cele strategiczne, cele operacyjne oraz działania kluczowe do realizacji w określonym horyzoncie czasowym i przyczyniające się do wielokierunkowego rozwoju Gminy Winnica. Moment określania oraz zagadnienia zapisów Strategii wyznaczyło zaistnienie szczególnych szans w regionalnym i krajowym otoczeniu Gminy, związanych z nową perspektywą finansową integracji europejskiej na lata 2014-2020. Rozstrzygnięcia zawarte w Strategii mają na celu określenie listy najskuteczniejszych przedsięwzięć rozwojowych, a jednocześnie odpowiadających na oczekiwania i aspiracje mieszkańców Gminy Winnica. Konieczność przyjęcia strategii jest także m.in. jednym z wymogów wynikających z procedur ubiegania się o środki z funduszy europejskich w latach 2014 – 2020. Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025 nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych Gminy, ale angażuje i inicjuje działania realizowane w szerokich partnerstwach lokalnych. Znajduje to wyraz w kierunkach interwencji (kluczowych zadaniach) zawartych w Strategii, dla których jednostkami realizującymi są zarówno Gmina Winnica, jak również samorządy wojewódzki i powiatowy oraz podmioty pozarządowe. Główne założenia strategii wypracowane zostały podczas warsztatów strategicznych, które odbyły się we wrześniu br. Ważnym elementem procesu tworzenia Strategii były konsultacje społeczne. W celu dokładnego zbadania potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej procedura uspołecznienia dokumentu zakładała bezpośredni udział mieszkańców w jego tworzeniu już na etapie formułowania wizji i celów strategicznych. Konsultacjom społecznym poddany został również projekt Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025. Takie rozwiązanie umożliwiło wszystkim zainteresowanym aktywny udział w ustanowieniu kluczowych dla gminy kierunków rozwoju.

Strategia rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 -2025

Winnica
Listopad 2015 r.

Strategia Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 - 2025

Spis treści:

1. Wprowadzenie	2
2. Problemy i wyzwania strategiczne	2
3. Interesy i założenia strategiczne (na podstawie analiz uwarunkowań rozwojowych oraz kluczowych sił napędowych wzrostu)	4
4. Wybory strategiczne – wizja rozwoju	6
5. Deklaracja misji Gminy	6
6. Ogólne reguły zastosowane przy formułowaniu celów strategicznych	7
7. Cele strategiczne, operacyjne, działania i zadania	8
8. System wdrażania i finansowania strategii	24
8.1. Wprowadzenie	24
8.2. Systemy zarządzania – zapewnienie efektywności i skuteczności urzędu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizacji strategii w wymiarze operacyjnym, finansowym i przestrzennym	25
9. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii	27
10. Wskaźniki i sposób monitorowania oraz ewaluacji Strategii	27
11. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi	30
Załączniki	30

I. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Winnica została opracowana na okres od 2015 do 2025 roku.

Opracowanie składa się dwóch części:

- Programowej, w której opisano problemy, wyzwania, założenia strategiczne i szanse rozwojowe, a także cele i działania, które należy podjąć, aby zapewnić dynamiczny i zrównoważony rozwój gminy.
- Załączników zawierających opis istniejącej sytuacji (analiza i diagnoza stanu gminy), oraz obecnych i przyszłych problemów, a także szans rozwojowych (analiza SWOT i scenariusze SWOT/TOWS), opis badania diagnostycznego - konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie ankiety w lipcu i sierpniu 2015 r.

Ponadto dokument zawiera informacje i zalecenia na temat sposobu wdrażania, monitorowania oraz przyszłej oceny działań realizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych.

2. Problemy i wyzwania strategiczne

Diagnoza przeprowadzona na podstawie ankiet i analiz eksperckich wykazała następujące wyzwania strategiczne, które powinny być rozwiązywane bądź przez Gminę bądź przed podmioty gospodarcze lub mieszkańców, w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego:

Tabela 1. Najistotniejsze wyzwania strategiczne dla gminy Winnica

	Wyzwania strategiczne
Gospodarka Mieszkalnictwo:	- Poprawa aktywności gospodarczej mieszkańców - Wzmocnienia znaczenia rolnictwa i poprawy kondycji części gospodarstw, z pełnym wykorzystaniem potencjału dobrych warunków glebowych w gminie), - Tworzenie grup producenckich, celem przeciwdziałania pogarszaniu się sytuacji ekonomicznej i pozycji konkurencyjnej gospodarstw rolnych w gminie - Systematyczne uzbrajanie terenów pod działalność produkcyjno-usługową i mieszkaniową w większości rejonów gminy, celem poprawy atrakcyjności inwestycyjnej (mieszkaniowej i komercyjnej) - Poprawa jakości dróg i dostępności usług transportu zbiorowego dla mieszkańców z niektórych miejscowości, celem poprawy mobilności (dojazdy do miejsc pracy, szkół), - Zmniejszanie dysproporcji rozwojowych, głównie obszarów położonych przy DW 571 względem pozostałych terenów w gminie. Brak realizacji wyzwań mógłby skutkować: → Ograniczonymi możliwościami znalezienia zatrudnienia na terenie gminy → Niedostatkiem oferty inwestycyjnej, co z kolei może negatywnie stymulować migrację młodych i lepiej wykształconych osób oraz ograniczać osiedlanie się nowych mieszkańców → Pogorszeniem się finansowej zdolności inwestycyjnej gminy, silnie ograniczanej możliwościami budżetowymi oraz problemami rozwoju

	Wyzwania strategiczne
	gospodarczego w skali regionu i kraju przy spełnianiu się scenariusza pogłębiającego się kryzysu finansów publicznych i przerzucaniu długu publicznego na gminy, oraz prowadzeniu polityki osłabiania małych gmin wiejskich celem ich konsolidacji w większe JST oraz zmniejszanie się wpływów budżetu państwa z PIT
Społeczeństwo:	- Poprawa perspektyw rozwojowych dla mieszkańców gminy (szczególnie dla ludzi młodych), - Powstrzymanie trendu spadkowego w liczbie mieszkańców (istnieje od 2002 r.) - Poprawa planowania długoterminowego i zwiększenie zakresu współpracy gminy z organizacjami społecznymi - Aktywizacja i większa integracja mieszkańców - Systematyczny wzrost poziomu kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjum - Wzbogacenie oferty kulturalnej i możliwości spędzania wolnego czasu - Poprawa jakości usług medycznych POZ i ułatwienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej - Przeciwdziałanie zagrożeniom ubóstwa i wykluczenia społecznego Brak realizacji wyzwań mógłby skutkować: → Negatywnym wpływem na atrakcyjność gminy jako miejsca osiedlania się nowych mieszkańców, oraz migracje i poziom spójności oraz aktywności społecznej → Przenoszeniem części uczniów do szkół w sąsiednich gminach → Zwiększaniem zakresu i wydatków w zakresie pomocy społecznej
Oferta cywilizacyjna:	- Poprawa skuteczności planów i stopnia skanalizowania gminy, w powiązaniu z działaniami ukierunkowanymi na ochronę wód i środowiska poprzez poprawę parametrów technicznych i użytkowych oczyszczalni ścieków oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków - Zaspokojenie rosnących potrzeb modernizacyjnych infrastruktury wodociągowej - Poprawa stanu części dróg gminnych i wewnętrznych oraz zaspokojenie potrzeb remontowych w zakresie dróg powiatowych - Poprawa dostępności komunikacyjnej wsi położonych poza zasięgiem drogi nr 571 (w tym bezpośrednich lub przesiadkowych połączeń autobusowych z Pułtuskim, Nasielskiem, Serockiem i Warszawą) - Inwestycje modernizacyjne i doposażeniowe bazy sportowej - Zmniejszenie uciążliwości i poprawa bezpieczeństwa związanych z DW 571 (szczególnie urządzenia poprawy bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów) - Zapewnienie wystarczających rezerw wody, celem przeciwdziałania negatywnemu wpływu braku wody na rolnictwo i ochronę ppoż.) Brak realizacji wyzwań mógłby skutkować: → Negatywnym wpływem na atrakcyjność gminy jako miejsca osiedlania się nowych mieszkańców → Zwiększeniem ryzyka prowadzenia gospodarki rolnej i w zakresie bezpieczeństwa → Negatywnym oddziaływaniem na środowisko
System zarządzania:	- Poprawa analiz dotyczących perspektyw i scenariuszy rozwojowych oraz planowania długoterminowego w zarządzaniu gminą - Wdrożenie procedury kroczącego Wieloletniego Planu Inwestycyjnego opartego na kompleksowej prognozie finansowej i efektywnym zarządzaniu

	Wyzwania strategiczne
	długiem - Analiza ograniczeń i aktualizacja SUIKZP, w zw. z ustanowionym Obszarem Chronionego Krajobrazu na terenie gminy - Efektywne planowanie wkładu własnego w finansowaniu projektów, celem utrzymania stosunkowo wysokiej dotychczasowej skuteczności w pozyskiwaniu środków z UE Brak realizacji wyzwań mógłby skutkować nierównomiernością rozwoju gminy w poszczególnych latach.
Relacje zewnętrzne:	- Utworzenie efektywnego systemu wsparcia inicjatyw i działań organu wykonawczego gminy w zakresie pozyskania inwestorów i partnerów zewnętrznych (m.in. opracowanie i integracja oferty inwestycyjnej z działaniami wizerunkowymi i PR) - Opracowanie procedur i narzędzi skutecznego promowania Gminy (z uwagi na rosnącą konkurencję i szybki rozwój gmin położonych na obszarze aglomeracji lub graniczących z aglomeracją warszawską) - Poprawa szerokiego informowania społeczności o planach i działaniach samorządu oraz wprowadzenie systemu komunikacji interaktywnej - Poprawa oferty dla osób odwiedzających gminę czasowo. Brak realizacji wyzwań mógłby skutkować ograniczeniem potencjału rozwojowego i konkurencyjności gminy.

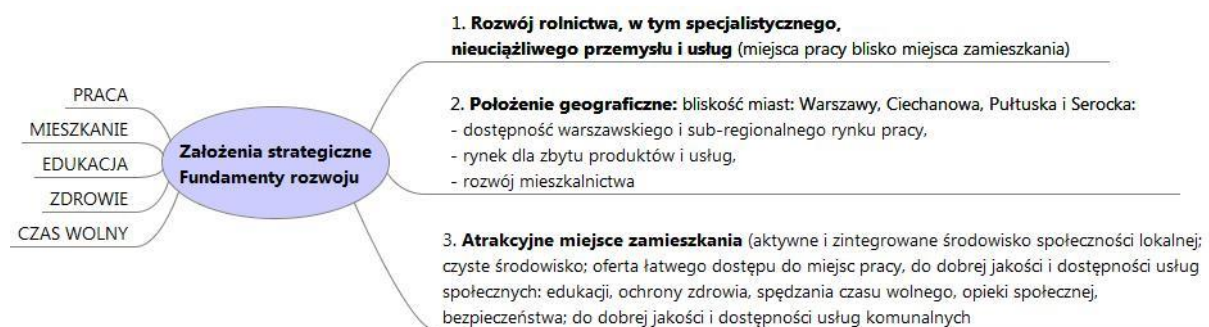
3. Interesy i założenia strategiczne (na podstawie analiz uwarunkowań rozwojowych oraz kluczowych sił napędowych wzrostu)

Gmina Winnica opiera koncepcję swojego rozwoju na wykorzystaniu następujących potencjałów wzrostu:

Tabela 2. Potencjały wzrostu gminy Winnica

Czynnik (potencjał)	Wykorzystanie czynnika
Dobre warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	Zapewnienie rozwoju rolnictwa, w tym specjalistycznego i przetwórstwa oraz małej i średniej przedsiębiorczości
Położenie geograficzne	Poprawa dostępności komunikacyjnej Zapewnienie wzrostu liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych
Atrakcyjne miejsce zamieszkania	Zapewnienie rozwoju mieszkalnictwa, w powiązaniu z adekwatnym rozwojem jakości i dostępności usług komunalnych i społecznych oraz poprawą integracji społecznej

Fundamentem rozwoju Gminy będą: rozwój przedsiębiorczości lokalnej, opartej w dużej mierze o potencjał rolny, położenie geograficzne oraz atrakcyjność osadnicza. Skuteczność strategiczna Gminy, bazująca na naturalnych fundamentach wzrostu wypełni wszystkie ważne, podstawowe potrzeby społeczne: dostępu do pracy, mieszkania, usług komunalnych i społecznych oraz oferty spędzania wolnego czasu.

Ad.1. Intensyfikacja rozwoju nieuciążliwego przemysłu i usług, w tym specjalizacja i konsolidacja produkcji rolnej, powiązanej z rozwojem małego przetwórstwa rolno-spożywczego - w oparciu o strategiczne planowanie przestrzenne i pełne wykorzystanie terenów inwestycyjnych na obszarze gminy – będą oddziaływały na atrakcyjność osadniczą gminy, i w dużej mierze ma wpływ na wskaźniki migracyjne.

Ad.2. Czynniki położenia geograficznego (szczególnie bliskość aglomeracji warszawskiej) będzie wzmacniało oddziaływanie wszystkich pozostałych potencjałów – zarówno ze względu na dostępność warszawskiego i podwarszawskiego rynku pracy, jak i rynku dla zbytu produktów i usług oraz osiedlania się nowych mieszkańców.

Troską władz samorządowych powinno być maksymalizowanie korzyści wynikających z położenia, ale równocześnie - tworzenie warunków do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych pomiędzy poszczególnymi obszarami gminy.

Ad.3. Oferta dla inwestycji mieszkaniowych, powiązana z ofertą edukacyjną i kulturową w związku z ogólnokrajowymi trendami osiedlania się na obszarach funkcjonalnych wokół miast i aglomeracji w jednostkach osadniczych o dobrych połączeniach komunikacyjnych i dobrej jakości usług komunalnych, społecznych i administracyjnych, będzie miała decydujący wpływ na stawanie się przez gminę nowoczesnym ośrodkiem osadniczym. Warunkiem niezbędnym dla uznania gminy jako konkurencyjnego i atrakcyjnego miejsca zamieszkania będzie aktywność i integracja społeczności całej gminy.

4. Wybory strategiczne – wizja rozwoju

Wizja rozwoju Gminy opiera się na następujących wyborach strategicznych.

Tabela 3. Wizja – wybory strategiczne

	Wybory strategiczne do 2025 roku Chcemy, aby Winnica był Gminą, którą charakteryzuje:
Gospodarka Mieszkalnictwo:	1. Zwiększająca się oferta lokalnych atrakcyjnych miejsc pracy w tym w sektorze rolnym, przetwórstwa spożywczego i turystyki 2. Łatwość dostępu do miejsc pracy w innych ośrodkach 3. Wysoka dynamika rozwoju budownictwa mieszkaniowego 4. Wykorzystane atuty położenia i czyste środowisko
Społeczeństwo:	1. Wysoka integracja społeczna budująca na wspólnej wizji rozwoju 2. Konkurencyjna jakość edukacji szkolnej i oferta zajęć pozalekcyjnych 3. Wsparcie dla stałego podnoszenia kwalifikacji osób dorosłych 4. Wysoka jakość i dostępność innych usług społecznych
Oferta cywilizacyjna:	1. Bogata oferta terenów dla inwestycji mieszkaniowych 2. Dobre połączenia komunikacyjne z ośrodkami miejskimi 3. Dobry stan dróg gminnych i powiatowych 4. Wysoka jakość i dostępność usług komunalnych i administracyjnych 5. Rozwijanie oferty spędzania wolnego czasu – m.in. w zakresie kultury, rekreacji i sportów amatorskich 6. Dbłość o utrzymanie i poprawę stanu środowiska naturalnego 7. Dobra dostępność usług opartych o technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK)
Zarządzanie i relacje zewnętrzne:	1. Wysoka jakość zarządzania rozwojem i działaniami operacyjnymi gminy w oparciu o wieloletnie planowanie i prognozowanie finansowe 2. Partnerska współpraca z innymi podmiotami publicznymi, społecznymi i prywatnymi, szczególnie w realizacji zadań w obszarach: - inwestycji infrastrukturalnych - transportu zbiorowego - świadczenia usług komunalnych i społecznych - przedsiębiorczości 3. Aktywna promocja gminy w wymiarze regionalnym

5. Deklaracja misji Gminy

Nadrzędnym celem strategicznych działań władz samorządowych Gminy Winnica, jest poprawa perspektyw stabilnego rozwoju, wzrost zamożności oraz poprawa jakości życia obecnych i przyszłych mieszkańców gminy.

6. Ogólne reguły zastosowane przy formułowaniu celów strategicznych

Przy formułowaniu celów rozwojowych przyjęto następujące reguły:

- 1) Priorytet dla działań powodujących szybkie niwelowanie słabych stron gminy i przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju;
- 2) Rozwijanie silnych stron w sposób zapewniający równowagę rozwoju (np. unikanie zagrożeń dla środowiska naturalnego);
- 3) Hierarchizacja zagrożeń i planowanie właściwych środków przeciwdziałania;
- 4) Podejmowanie działań powodujących przekształcenie zagrożeń w szanse tam, gdzie jest to możliwe;
- 5) Dążenie do opierania rozwoju gminy na większej liczbie zróżnicowanych branż lokalnej gospodarki zapewniające mniejsze ryzyko niepowodzenia strategii;
- 6) Nie budowanie strategii w oparciu o branże i cele, które są silnie związane z oddziaływaniem czynników niezależnych lub słabo zależnych od gminy;
- 7) Uwzględnienie zasad innowacyjności, wzmacniania kapitału ludzkiego i społecznego, gospodarki opartej na wiedzy;
- 8) Uwzględnienie zasad wdrażania polityki strukturalnej Unii Europejskiej na etapach planowania i wdrażania strategii rozwoju (w szczególności – zasada zrównoważonego rozwoju i zasada partnerstwa);
- 9) Zapewnienie spójności celów strategicznych gminy z celami strategii i programów operacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym;
- 10) Zapewnienie zgodności strategii rozwoju gminy z planami powiatu pułtuskiego i innych gmin, w stopniu pozwalającym na efektywne współdziałanie samorządów;
- 11) Planowanie działań zapewniających utrzymanie wysokiej absorpcji środków z funduszy strukturalnych zarówno na współfinansowanie inwestycji, jak i budowanie kapitału ludzkiego oraz społecznego.

7. Cele strategiczne, operacyjne, działania i zadania

Strategia rozwoju Gminy Winnica stanowi logiczny i uporządkowany zestaw celów, działań i projektów operacyjnych bazujący na założeniach oraz wyborach strategicznych, dokonanych po przeprowadzeniu wnikliwych analiz. Spójność i powiązania koncepcji oraz celów strategicznych są zobrazowane w diagramie poniżej.

Rysunek 1. Diagram spójności i powiązań koncepcji i celów strategicznych

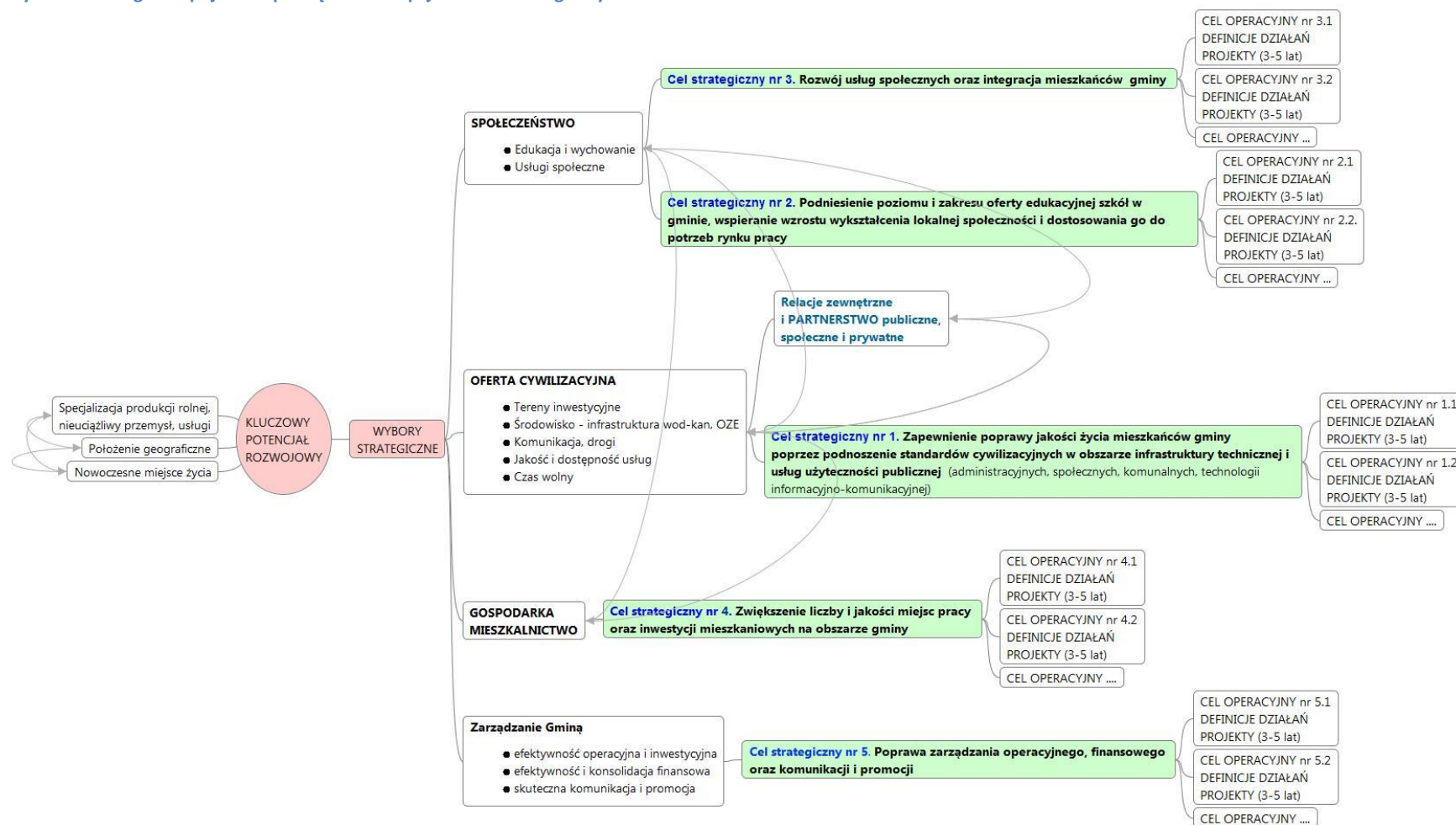

Tabela 4. Cel strategiczny nr 1 gminy Winnica

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 1.1. Poprawa standardów cywilizacyjnych i stanu środowiska naturalnego poprzez rozbudowę i modernizację systemu kanalizacji sanitarnej w gminie	1.1.1. Opracowanie koncepcji i analiz ekonomicznych dot. budowy oczyszczalni ścieków oraz modernizacji i rozwoju systemu kanalizacyjnego gminy 1.1.2. Budowa systemów sieci kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	1.1.1.1. Opracowanie dokumentacji technicznej dot. rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej 1.1.2.1. Budowa gminnej oczyszczalni ścieków 1.1.2.2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Winnica 1.1.2.3. Projektowanie systemów kanalizacyjnych w innych miejscowościach gminy Winnica 1.1.2.4. Rozbudowa gminnej kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rębkowo 1.1.3.1. Projektowanie i realizacja obiektów zapewniających mikroretencję wód opadowych
Cel operacyjny 1.2. Poprawa stanu środowiska poprzez ochronę powietrza na obszarze gminy	1.2.1. Działania uwzględniające ograniczenie emisji związanej z wytwarzaniem ciepła i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 1.2.2. Działania związane z ograniczeniem emisji i zanieczyszczeń powietrza od środków transportu 1.2.3. Działania związane z usuwaniem azbestu 1.2.4. Działania edukacyjne i promocyjne związane z ochroną atmosfery i poprawą efektywności wykorzystania energii	1.2.1.1. Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Winnica 1.2.1.2. Termomodernizacja obiektów Zespołu Placówek Oświatowych w Winnicy wraz z klimatyzacją obiektów 1.2.1.3. Termomodernizacja i remont Szkoły Podstawowej w Błędostowie 1.2.1.4. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Winnicy wraz z klimatyzacją 1.2.1.5. Modernizacja systemów ogrzewania w budynkach użyteczności publicznej 1.2.1.6. Wdrożenie inwestycji związanych z ochroną atmosfery przez Gminę Winnica poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii 1.2.1.2. Realizacja przedsięwzięć z zakresu ochrony powietrza we współdziałaniu z przedsiębiorcami i mieszkańcami, w tym

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
		związanych z wykorzystaniem OZE 1.2.2.1. Opracowanie i realizacja we współpracy z innymi podmiotami rozwiązań projektowych w zakresie poprawy stanu powietrza i klimatu akustycznego przy kluczowych drogach w gminie 1.2.3.1. Aktualizacja i dalsze wdrażanie programu usuwania wyrobów z azbestu 1.2.4.1. Wsparcie informacyjno-promocyjne dla mieszkańców w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i efektywnego wykorzystania energii (we współpracy z organizacjami społecznymi)
Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie wydajności, efektywności i niezawodności dostaw wody oraz poprawa jej jakości.	1.3.1. Analiza potrzeb i modernizacja infrastruktury wodociągowej 1.3.2. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (w zakresie zaopatrzenia w wodę i przeciwpożarowego) 1.3.3. Wdrożenie rozwiązań zapewniających zwiększenie retencji wód opadowych na obszarach zwartej zabudowy	1.3.1.1. Analiza dotychczasowego modelu biznesowego usług wodno-kanalizacyjnych i opracowanie rozwiązań organizacyjnych w gospodarce wodno-ściekowej na terenie gminy 1.3.2.1. Opracowanie wieloletniego planu modernizacji i rozwoju infrastruktury wodociągowej • Modernizacja przepompowni wody w miejscowości Gnaty-Szczerbaki 1.3.2.3. Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Winnica, Rębkowo, Błędostowo, Mieszki-Kuligi Górki Duże 1.3.3.1. Promowanie i wdrożenie rozwiązań zapewniających mikroretencję wód opadowych 1.3.3.2. Wsparcie dla projektów zwiększenia retencji wód na użytkach rolnych 1.3.3.3. Rozbudowa sieci zbiorników retencyjnych na terenie gminy

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 1.4. Ograniczenie zagrożeń i uciążliwości związanych z drogą wojewódzką Nr 571 we współpracy z Mazowieckim Zarządem Dróg Wojewódzkich	1.4.1. Działania związane ze zwiększeniem bezpieczeństwa i ograniczeniem uciążliwości DW 571	1.4.1.1. Opracowanie zestawu zagadnień do uwzględnienia w relacjach z MZDW, w związku z funkcjonowaniem DW 571 dla jak najlepszego zabezpieczenia interesów Gminy i mieszkańców – współpraca w zakresie chodników, infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo, skutecznej ochrony przed hałasem
Cel operacyjny 1.5. Poprawa gminnej infrastruktury drogowej	1.5.1. Opracowanie planu i wdrażanie przedsięwzięć modernizacji i remontów dróg gminnych i powiatowych uwzględniającego założenia programu rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej na obszarze gminy 1.5.2. Poprawa warunków prowadzenia produkcji rolnej 1.5.3. Współpraca z Powiatem Pułuskim w przebudowie dróg powiatowych. 1.5.4. Weryfikacja i zapewnienie przestrzegania standardów usług w zakresie zimowego utrzymania dróg 1.5.5. Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających mikroretencję wód z rowów odwadniających drogi i powierzchni uszczelnionych na obszarach skoncentrowanej zabudowy	1.5.1.1. Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Brodowo-Bąboły, Górki Duże, Białe Błoto i Błędostowo, 1.5.1.2. Przebudowa i remont dróg w miejscowości Gołdkowo tj. droga przez Gołdkowo oraz Skarżyce – Gołdkowo 1.5.1.3. Przebudowa drogi przebiegającej przez miejscowości Powielin-Błędostowo-Gatka 1.5.1.4. Przebudowa dróg w ciągu ulic: Kwiatowej, Baśniowej, Cichej, Ogrodowej oraz Słonecznej i Żytniej w miejscowości Winnica 1.5.1.5. Remont dróg gminnych w miejscowościach Górki-Witowice, Skorosze, Glinice Wielkie, Glinice-Domaniewo, Brodowo-Bąboły, Brodowo-Wity, Bielany 1.5.1.6. Budowa, rozbudowa parkingów przy budynkach użyteczności publicznej 1.5.2.1. Remonty dróg gminnych dojazdowych do pól 1.5.3.1. Przedsięwzięcia realizowane we współpracy z Powiatem Pułuskim w zakresie przebudowy dróg powiatowych i infrastruktury okołodrogowej i

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
		bezpieczeństwa
Cel operacyjny 1.6. Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach ze szczególnym uwzględnieniem niechronionych uczestników ruchu (piesi i rowerzyści)	1.6.1. Plan rozwiązań dotyczących bezpieczeństwa w rejonie DW 571 1.6.2. Rozwój infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo w rejonie szkół, w obszarach przystanków komunikacji zbiorowej oraz innych obszarach podwyższonego ryzyka 1.6.3. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w gminie	1.6.1.1. Opracowanie planów budowy chodników wzdłuż niebezpiecznych odcinków dróg w ramach Wieloletniego Planu Modernizacji i Remontów Dróg Gminnych i Powiatowych 1.6.2.1 Budowa chodników wzdłuż dróg gminnych i powiatowych na obszarach skoncentrowanej zabudowy i w miejscach szczególnie niebezpiecznych 1.6.3.1. Opracowanie kompleksowego programu modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego na terenie gminy 1.6.3.2. Opracowanie dokumentacji technicznej modernizacji i rozbudowy oświetlenia ulicznego w gminie 1.6.3.3. Modernizacja oświetlenia ulicznego (pierwszeństwo - szkoły, okolice przystanków komunikacji zbiorowej)
Cel operacyjny 1.7. Poprawa dostępności usług komunikacji zbiorowej w gminie - funkcjonowanie efektywnego systemu usług	1.7.1. Analiza potrzeb i badanie popytu na usługi transportu zbiorowego 1.7.2. Analiza możliwości w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej dla szczególnie ważnych celów podróżowania	1.7.1.1. Przeprowadzenie badania popytu na usługi transportu zbiorowego w przekroju czasowym i przestrzennym na obszarach ze złą dostępnością komunikacyjną 1.7.1.2. Analiza możliwości i warunków uruchomienia połączeń z ważnymi celami podróżowania, dla obszarów gminy oddalonych od drogi nr 571 1.7.1.3. Rozbudowa i oświetlenie przystanków autobusowych na terenie gminy
Cel operacyjny 1.8. Podniesienie atrakcyjności obszaru gminy poprzez budowę ścieżek	1.8.1. Wyznaczenie tras rowerowych (współpraca z innymi JST w planowaniu i budowie ścieżek rowerowych)	1.8.1.1 Opracowanie dokumentacji projektowej dla kluczowych tras rowerowych 1.8.1.2. Budowa ścieżki rowerowej oraz ciągu pieszo-jezdnego na trasie byłej

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
rowerowych		kolejki wąskotorowej przebiegającej z Pułtusa do Nasielska, we współpracy z gminami: Nasielsk, Pokrzywnica, Pułtusk 1.8.1.3. Rozwój sieci ścieżek w powiązaniu z sąsiednimi obszarami i we współpracy z innymi samorządami (Pokrzywnica, Serock, Pułtusk)
Cel operacyjny 1.8. Wykorzystanie lokalnych zasobów w realizacji funkcji rekreacyjnej	1.8.1. Zapewnienie dobrych warunków dla wypoczynku i uprawiania sportu w obiektach krytych. 1.8.2. Zapewnienie dobrych warunków dla wypoczynku i uprawiania sportu na terenach otwartych, atrakcyjnych dla rekreacji	1.8.1.1. Opracowanie projektów budowy placów zabaw dla dzieci i boisk 1.8.1.2. Budowa placów zabaw w sołectwach gminy, m.in. w miejscowościach Winniczka, Zbroszki, Skórznice, Gnaty-Wieśniany 1.8.1.3. Budowa placów zabaw przy Samorządowym Przedszkolu i Publicznej Szkole Podstawowej w Winnicy 1.8.1.4. Wykorzystanie sal sportowych na zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży oraz rekreację dorosłych 1.8.2.1. Zagospodarowanie wydzielonych terenów, budowa małej infrastruktury 1.8.2.2. Wykonanie siłowni zewnętrznej „fitness” dla kobiet oraz doposażenie siłowni wewnętrznej dla mężczyzn w m. Winnica 1.8.2.3. Budowa kortu tenisowego w Skórznicach
Cel operacyjny 1.9. Podniesienie atrakcyjności gminy oraz wzmocnienie spójności społecznej i włączenia społecznego poprzez zapewnienie	1.9.1. Rozwinięcie funkcji świetlic wiejskich 1.9.2. Zagospodarowanie terenów publicznych jako miejsc spotkań 1.9.3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	1.9.1.1 Rozszerzenie działalności świetlic jako miejsc spotkań, rekreacji, edukacji i kultury. 1.9.1.2. Zwiększenie ilości miejsc z dostępem do Internetu także w otwartej przestrzeni (tzw. hot-spoty), ew. place zabaw, skwery dla realizowania funkcji integracyjnych i rekreacyjnych 1.9.2. Opracowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z uwzględnieniem nowych funkcji, budowa małej

Cel strategiczny nr 1. Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez podniesienie standardów cywilizacyjnych w obszarze infrastruktury technicznej i usług użyteczności publicznej		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
dobrych warunków spędzania wolnego czasu		infrastruktury 1.9.3. Remont lokali komunalnych – przeznaczonych na teatr WIKT oraz Harcówkę
Cel operacyjny 1.10. Stworzenie warunków dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez lepszy dostęp do usług wykorzystujących TIK	1.10.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego	1.8.1.1. Rozbudowa sieci LAN w Urzędzie Gminy 1.8.1.2. Rozbudowa infrastruktury sieciowej na terenie jednostek gminnych 1.8.1.3. Wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w działaniu UG i innych jednostek gminnych w możliwie najszerszym zakresie

Tabela 5. Cel strategiczny nr 2 gminy Winnica

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie efektywności i skuteczności systemu edukacyjnego na terenie gminy.	2.1.1 Wzmocnienie potencjału i kompetencji kadr zarządzających oświatą w gminie 2.1.2. Poprawa efektywności systemu zarządzania i finansowania edukacji 2.1.3. Zwiększenie samodzielności poszczególnych szkół w pozyskiwaniu wsparcia zewnętrznego i realizacji projektów	2.1.1.1. Opracowanie diagnozy stanu i potrzeb w zakresie efektywności działania systemu edukacji oraz poprawy jakości i zapewnienia trwałych dobrych wyników pracy szkół na obszarze gminy 2.1.1.2. Szkolenie i doradztwo dla kadry kierowniczej i pracowników placówek oświatowych w gminie oraz kadry JST odpowiedzialnej za sferę edukacji, pod kątem zarządzania jednostkami, kształtowania umiejętności potrzebnych w procesie rozwijania kluczowych kompetencji uczniów, nauczania eksperymentalnego oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia (<i>kompetencje niezbędne do poruszania się na rynku pracy</i>), właściwe postawy uczniów (<i>kreatywność, innowacyjność, umiejętność pracy</i>)

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
		<i>zespołowej)</i> 2.1.3.1. Szkolenia w zakresie aplikowania po środki zewnętrzne i zarządzania projektami 2.1.3.2. Nawiązanie współpracy z innymi samorządami w zakresie poprawy oferty edukacyjnej oraz aplikowania o fundusze zewnętrzne
Cel operacyjny 2.2. Rozwój i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół w gminie	2.2.1. Podniesienie i utrwalenie jakości usług edukacyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach 2.2.2. Rozwinięcie zakresu i poprawa jakości kształcenia kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych na rynku pracy: <i>(TIK, matematyczno-przyrodnicze, praktyczna znajomość języków obcych)</i> oraz właściwych postaw i umiejętności <i>(kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej i postaw przedsiębiorczych)</i> 2.2.3. Wsparcie dla stworzenia warunków do nauczania opartego na metodzie eksperymentu	2.2.1.1. Rozszerzenie oferty o dodatkowe nauczanie języków obcych 2.2.1.2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności 2.2.1.3. Kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności 2.2.3.1. Wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów, w szczególności przyrodniczych, matematyki, fizyki, chemii 2.2.3.2. Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych i matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu 2.2.3.3. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów szczególnie w zakresie przedmiotów przyrodniczych i ścisłych

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 2.3. Wdrożenie nowoczesnych narzędzi dydaktycznych w ofercie edukacyjnej szkół - zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości kształcenia podstawowego i gimnazjalnego	2.3.1. Zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rozwijanie kompetencji informatycznych nauczycieli i uczniów	2.3.1.1. Wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji innowacyjnych programów nauczania, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, modernizacja i doposażenie szkolnych pracowni komputerowych, modernizacja szkolnych sieci Wi-Fi 2.3.1.2. Podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego 2.3.1.3. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów - programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania 2.3.1.4. Realizacja projektów zwiększających wykorzystanie narzędzi TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych 2.3.1.5. Zaplanowanie i wdrożenie efektywnych mechanizmów monitoringu (nadzoru) i oceny efektów wdrażanych projektów
Cel operacyjny 2.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych	2.4.1. Wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających oferty szkół; 2.4.2. Indywidualizacja pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym w zakresie wsparcia	2.4.1.1. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psycho-edukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym 2.4.1.2. Realizacja przedsięwzięć

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
	uczniów młodszych	umożliwiających realizację zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego; 2.4.1.3. Realizacja przedsięwzięć umożliwiających realizację warsztatów, porad i konsultacji związanych ze wsparciem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 2.4.1.4. Doposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 2.4.1.5. Wybór i przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy
Cel operacyjny 2.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zapewnienie pełnej dostępności edukacji przedszkolnej na obszarze gminy	2.5.1. Rozszerzenie zakresu oferty edukacji przedszkolnej: - tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania	2.5.1.1. Objęcie opieką dzieci dotychczas nie uczestniczących w edukacji przedszkolnej 2.5.1.2. Wzbogacenie oferty edukacji przedszkolnej (w ramach RPOWM) - tworzenie miejsc edukacji przedszkolnej; - prowadzenie zajęć dodatkowych; - wsparcie nauczycieli edukacji przedszkolnej (jako element projektu) 2.5.1.3. Rozbudowa przedszkola w

Cel strategiczny nr 2. Podniesienie poziomu i zakresu oferty edukacyjnej szkół w gminie, wspieranie wzrostu wykształcenia lokalnej społeczności i dostosowania go do potrzeb rynku pracy*		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
	przedszkolnego - wsparcie dla rozwoju przedszkoli niepublicznych - realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej w istniejących miejscach wychowania przedszkolnego - dostosowanie do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami	Winnicy
Cel operacyjny 2.6. Rozwój edukacji na rzecz środowiska naturalnego	2.6.1. Działania edukacyjne i promocyjne budujące świadomość mieszkańców gminy, w sferze ekologii	2.6.1.1. Wykorzystanie ścieżek rowerowych dla rozwoju aktywności turystycznej i promocji gminy
Cel operacyjny 2.7. Rozwój nieustannej edukacji osób dorosłych jako kluczowego elementu budowania społeczeństwa opartego na wiedzy	2.7.1. Stworzenie we współpracy z sąsiednimi samorządami warunków do permanentnego kształcenia osób dorosłych, dla działań na rzecz aktywności edukacyjnej osób dorosłych, w zakresie rozwijania potrzebnych na rynku pracy kompetencji kluczowych ** - rozwój metod i narzędzi pracy nauczycieli z osobami dorosłymi	2.7.1.1. Utworzenie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji w Gimnazjum w Winnicy (w ramach PO WER) 2.7.1.2. Realizacja projektów które kształtują nawyk uczenia się przez całe życie i pomagają budować kompetencje poszukiwane na rynku pracy (<i>projekty do identyfikacji we współpracy z partnerami, w tym samorządowymi, społecznymi i zainteresowanymi uczestnikami</i>) 2.7.1.3. Wykorzystanie świetlic wiejskich oraz TIK dla realizacji działań związanych z edukacją osób dorosłych 2.7.1.4. Opracowanie planu włączenia organizacji pozarządowych do partnerstwa w realizacji przedsięwzięć edukacyjnych w gminie

Tabela 6. Cel strategiczny nr 3 gminy Winnica

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 3.1. Wzrost zaspokojenia usług społecznych adekwatnie do zmieniających się potrzeb społeczności i zagrożeń społecznych	3.1.1. Zmniejszenie obszarów biedy i wykluczenia społecznego dotyczącego mieszkańców gminy. 3.1.2. Zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb osób niezamożnych i niepełnosprawnych oraz ich aktywizacji i integracji w społeczności gminy. 3.1.3. Prowadzenie działań służących zapobieganiu patologiom wśród młodzieży, przeciwdziałaniu dysfunkcji w rodzinie i uzależnieniom. 3.1.4. Zapewnienie skutecznego systemu pomocy społecznej 3.1.5. Rozwinięcie usług realizowanych siłami innych niż GOPS podmiotów - wsparcie realizacji usług w oparciu o potencjał organizacji pozarządowych 3.1.6 Rozszerzenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako zagrożone na rynku pracy 3.1.7. Przygotowanie i realizacja programów na rzecz rosnącej grupy osób starszych, które będą potrzebowały wsparcia pomocy społecznej i dostosowanej oferty	3.1.1.1. - 3.1.6.1. <i>(projekty do identyfikacji zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami i zasadami określonymi przez RPO WM, oraz uwzględniające wykorzystanie ekonomii społecznej, lokalnych i sąsiedzkich grup wsparcia, punktów konsultacyjnych)</i> 3.1.7.1. Włączanie osób starszych w obszar aktywności społecznej, obywatelskiej i kulturowej (rozwój Klubów Seniora, Rad Senioralnych)

Cel strategiczny nr 3. Rozwój usług społecznych oraz integracja mieszkańców gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
	kulturalnej	
Cel operacyjny 3.2. Wzmocnienie instytucjonalne i kadrowe GOPS	3.2.1. Działania edukacyjne na rzecz pracowników 3.2.2. Wdrożenie usprawnień organizacyjnych – doskonalenie działań w zakresie obsługi klienta	<i>(Projekty do identyfikacji zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami GOPS i zasadami określonymi w RPO WM)</i> 3.2.2.1. Szkolenia z nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych w pomocy społecznej.
Cel operacyjny 3.3. Wsparcie dla zapewnienia zdrowia mieszkańców gminy	3.3.1. Działania na rzecz promocji zdrowia i profilaktyki zgodnie z zapisami ustawy o zdrowiu publicznym 3.3.2. Działania na rzecz poprawy jakości usług POZ	3.3.1.1. Opracowanie i wdrożenie programu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowia 3.3.2.1. Wdrożenie mechanizmów monitoringu jakości usług POZ 3.3.2.2. Budowa nowego, modernizacja istniejącego budynku Ośrodka Zdrowia w Winnicy
Cel operacyjny 3.4. Rozszerzenie zakresu i wymiaru współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi	3.4.1. Wsparcie organizacji społecznych w realizacji zadań rozwojowych na rzecz gminy 3.4.2. Wspieranie realizacji inicjatyw LGD.	<i>(Projekty do identyfikacji wspólnie z partnerami społecznymi i do wprowadzenia w roczne programy współpracy z organizacjami społecznymi)</i>
Cel operacyjny 3.5. Rozwój współpracy międzysamorządowej	3.5.1. Identyfikacja obszarów współpracy	Projekty współpracy z Powiatem Pułuskim, sąsiadującymi gminami i Województwem Mazowieckim <i>(projekty do identyfikacji wspólnie z partnerami samorządowymi)</i>

Tabela 7. Cel strategiczny nr 4 gminy Winnica

Cel strategiczny nr 4. Zwiększenie liczby miejsc pracy oraz inwestycji mieszkaniowych na obszarze gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy	4.1.1. Stworzenie gminnego zasobu terenów inwestycyjnych	4.1.1.1. Uwzględnienie nowych oraz już wydzielonych terenów inwestycyjnych w planach rozwoju infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja, drogi, sieć Internet) 4.1.1.2. Opracowanie i wypromowanie kompleksowej oferty nie zagospodarowanych działek i obiektów na terenie gminy
Cel operacyjny 4.2. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla podmiotów gospodarczych	4.2.1. Zwiększenie rozpoznawalności gminy dla podmiotów gospodarczych 4.2.2. Poprawienie warunków dla prowadzenia działalności przez podmioty gospodarcze	4.2.1.1. Opracowanie i wdrożenie planu współpracy z sektorem przedsiębiorstw w działaniach na rzecz promocji gminy 4.2.2.1. Badanie klimatu dla przedsiębiorczości 4.2.2.2. Wdrożenie działań usprawniających obsługę przedsiębiorców 4.2.2.3. Wsparcie dla realizacji przedsięwzięć z zakresu energetyki odnawialnej i efektywności energetycznej (do uwzględnienia w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej) 4.2.2.4. Opracowanie i uchwalenie zestawu preferencji dla inwestorów tworzących nowe miejsca pracy. 4.2.2.5. Wsparcie dla rozwijania działalności gospodarczej w gospodarstwach rolnych 4.2.2.6. Wsparcie działań związanych z zapewnieniem mobilności zawodowej mieszkańców gminy (<i>patrz cel strategiczny nr 1</i>) 4.2.2.7. Wsparcie dla podnoszenia kwalifikacji zawodowych i kompetencji kluczowych na rynku pracy (<i>patrz cel strategiczny nr 2</i>) 4.2.2.8. Wsparcie promocji małych firm
Cel operacyjny 4.3. Zdynamizowanie	4.3.1. Wsparcie budownictwa	4.3.1.1. Uzbrojenie terenów w sieci infrastrukturalne (woda, kanalizacja, sieć

Cel strategiczny nr 4. Zwiększenie liczby miejsc pracy oraz inwestycji mieszkaniowych na obszarze gminy		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
rozwój budownictwa mieszkaniowego na obszarze gminy	mieszkaniowego poprzez działania promocyjne i rozwój infrastruktury technicznej	teleinformatyczna)
Cel operacyjny 4.4. Rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką wiejską, agroturystyką i rekreacją	4.4.1. Wsparcie rozwoju usług agroturystycznych i turystyki wiejskiej 4.4.2. Wsparcie rozwoju sportów amatorskich, funkcji rekreacyjnej oraz turystyki weekendowej na terenie gminy	4.4.1.1. Uruchomienie wspólnej bazy informacji o ofercie dla turystyki i rekreacji, nawiązanie współpracy z samorządami i innymi partnerami dla wspólnego prezentowania oferty 4.4.1.2. Wyznaczenie i zagospodarowanie szlaku turystycznego powiązanego ze ścieżką rowerową, jaka powstanie wzdłuż DW 571 4.4.2.1. Zagospodarowanie/rozwój terenów dla celów rekreacji, w tym w sąsiedztwie obszarów leśnych i wód 4.4.2.2. Wykorzystania istniejącej bazy dla powszechnego uprawiania sportów amatorskich
Cel operacyjny 4.5. Zwiększenie odporności lokalnej gospodarki na klęski i katastrofy, w tym związane z niedoborem wody	4.5.1. Zmniejszenie ryzyka produkcyjnego i pożarowego poprzez zapewnienie rezerw wody	4.5.1.1. Analiza możliwości i budowa zbiorników retencyjnych 4.5.1.2. Wsparcie dla projektów mikroretencji realizowanych w gospodarstwach rolnych
Cel operacyjny 4.6. Poprawa warunków dla nowoczesnego rolnictwa	4.6.1. Usprawnienie transportu rolnego	4.6.1.1. Remont dróg gminnych dojazdowych do pól.

Tabela 8. Cel strategiczny nr 5 gminy Winnica

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
Cel operacyjny 5.1. Wysoka jakość zarządzania Gminą, sprawna i efektywna administracja samorządowa	5.1.1. Rozszerzenie zakresu usług świadczonych elektronicznie 5.1.2. Systematyczny wzrost kompetencji personelu Urzędu Gminy 5.1.3. Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego (Dz. 2.19 PO WER) 5.1.4. Wdrażanie w administracji lokalnej rozwiązań poprawiających efektywność zarządzania usługami w obszarach istotnych dla prowadzenia działalności gospodarczej (podatki i opłaty lokalne, zarządzanie nieruchomościami, obsługa inwestorów) 5.1.5. Działania informacyjne i szkoleniowe zorientowane na praktyczne możliwości wykorzystania systemu monitorowania do podejmowania działań modernizacyjnych w samorządzie z wykorzystaniem benchmarkingu oraz	5.5.1.1. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej Urzędu Gminy 5.5.1.2. Wprowadzenie nowych usług świadczonych drogą elektroniczną oraz podniesienie funkcjonalności i jakości już świadczonych usług 5.5.1.3. Profesjonalne przygotowanie i udostępnienie danych z rejestrów do ponownego ich wykorzystania przez obywateli i przedsiębiorców 5.5.1.4. Rozwinięcie usług świadczonych w obszarze geoinformacji realizowane we współpracy z powiatem pułuskim 5.5.2.1. Zapewnienie systematycznych szkoleń dla pracowników UG związanych ze wszystkimi świadczonymi usługami 5.5.3.1. Podnoszenie kompetencji kadr planowania przestrzennego i usprawnienie konsultacji społecznych dotyczących działań w zakresie planowania przestrzennego, w ramach działań PO WER 5.5.4.1. Opracowanie i wdrożenie w JST minimalnego zakresu zasad (procedur) współpracy z przedsiębiorcami 5.5.4.2. Doskonalenie kompetencji kadr JST w zakresie opracowywania ofert inwestycyjnych 5.5.4.3. Elektronizacja procesu obsługi inwestora w szczególności dostępu do informacji o ofercie inwestycyjnej 5.5.4.4. Działania szkoleniowe upowszechniające strategiczne podejście do zarządzania rozwojem gospodarczym w JST 5.5.5.1. Doskonalenie jakości usług administracyjnych poprzez porównanie wskaźników realizacji i efektywności (oparcie na kontroli zarządczej 5.5.6.1. Wdrożenie rozwiązań zarządczych i organizacyjnych poprawiających efektywność działania jednostek organizacyjnych gminy 5.5.7.1. Zapewnienie szkoleń i innych form rozwoju kompetencji kadr w zakresie pozyskiwania funduszy i zarządzania projektami, CAF i budżetowaniu zadaniowym)

Cel strategiczny nr 5. Poprawa zarządzania operacyjnego, finansowego, przestrzennego oraz systemów komunikacji i promocji		
Cele operacyjne	Definicje działań	Kluczowe projekty do realizacji w perspektywie do 10 lat
	benchlearningu w postaci organizacji grup wymiany doświadczeń i współpracy partnerskiej z innymi JST 5.1.6. Doskonalenie jakości i efektywności funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych 5.1.7. Zapewnienie warunków dla przyspieszenia rozwoju gminy poprzez zwiększenie absorpcji środków zewnętrznych, w tym funduszy UE.	

8. System wdrażania i finansowania strategii

8.1. Wprowadzenie

Projekty wdrożeniowe Strategii finansowane będą z następujących źródeł:

- budżet Gminy (środki własne),
- budżet państwa,
- budżet powiatu pułtuskiego (projekty realizowane w partnerstwie),
- budżet województwa mazowieckiego,
- fundusze celowe,
- programy realizowane przy współfinansowaniu z funduszy Unii Europejskiej oraz innych państw lub organizacji i instytucji,
- wkład prywatny, w tym wnoszony w formie partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP),
- inne źródła.

Podstawowym źródłem finansowania zadań będą środki budżetu Gminy, jednakże bez pozyskania funduszy zewnętrznych nie będzie możliwa pełna realizacja zapisów Strategii. Dlatego też pozyskiwanie środków zewnętrznych na wykonywanie projektów rozwojowych gminy traktowane będzie w sposób priorytetowy. Konieczne zatem jest zabezpieczenie środków własnych przeznaczonych na sfinansowanie wkładu własnego dla projektów współfinansowanych oraz na sporządzanie dokumentacji dla projektów wpisujących się w

cele Strategii. Dla skutecznego wdrożenia strategii powinien zostać opracowany Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2016-2019 z perspektywą do 2025 r., oparty na priorytetach, kryteriach wyboru projektów i rankingu oraz realistycznym montażu finansowym, zakładającym maksymalizację zaangażowania budżetu gminy w finansowanie inwestycji. W praktyce oznacza to zarówno poprawę skuteczności pozyskania dochodów, jak i ściślejszą kontrolę oraz ograniczenie wydatków bieżących. W tym ostatnim przypadku należy mówić przede wszystkim o zwiększeniu efektywności wydatków. Pozyskanie funduszy zewnętrznych jest konieczne ale jest obarczone znacznym ryzykiem, a ponadto realne wydatkowanie środków zewnętrznych (z funduszy strukturalnych UE) nastąpi nie wcześniej niż w II połowie 2016 roku. Należy zwrócić uwagę, że w obecnej perspektywie finansowej UE, warunki pozyskania dofinansowania projektów przez małe samorządy położone poza obszarami funkcjonalnymi, uległy drastycznemu pogorszeniu. Przesunięciu na rzecz podmiotów gospodarczych uległa znaczna część środków zmieniały się również priorytety UE uniemożliwiając kontynuowanie polityki inwestycyjnej przyjętej w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013). Uwzględniając te okoliczności, należy liczyć się z koniecznością zmiany podejścia w przygotowaniu projektów i wniosków o dofinansowanie z w/w źródeł. Odrębnym zagadnieniem jest przygotowanie Gminy do wejścia we współpracę na zasadach partnerstwa między samorządowego. Władze Gminy powinny określić obszary tego partnerstwa i przystąpić do wdrożenia. Jedną z opcji jest nawiązanie współpracy partnerskiej w układzie kilku samorządów i partnera prywatnego w dziedzinach, w których jest to możliwe.

8.2. Systemy zarządzania – zapewnienie efektywności i skuteczności urzędu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizacji strategii w wymiarze operacyjnym, finansowym i przestrzennym

Efektywne i skuteczne realizowanie strategii rozwoju Gminy stanowi wyzwanie dla kierownictwa i całej struktury organizacyjnej Gminy.

W wymiarze **organizacyjnym** (efektywność operacyjna i inwestycyjna) niezbędne jest:

- Stworzenie odpowiedniej struktury organizacyjnej — z wyraźnym podziałem odpowiedzialności i kompetencji dla poszczególnych poziomów oraz opracowanie kluczowych procesów gwarantujących skuteczną realizację strategii organizacji w zakresie produktów, rezultatów i oddziaływania, w powiązaniu z planowaniem finansowym i analizą dostępności zasobów.
- Przekładanie celów strategicznych i operacyjnych organizacji na odpowiednie plany i zadania dla jej komórek organizacyjnych i poszczególnych pracowników,
- Opracowywanie polityki zarządzania zasobami ludzkimi na podstawie strategii i planów organizacji, z uwzględnieniem koniecznych kompetencji pracowników (kwalifikacji, umiejętności i postawy), w tym stosowanie profili kompetencyjnych oraz opisów stanowisk i funkcji na potrzeby planów: naboru i rozwoju zawodowego pracowników.
- Stworzenie struktur wewnętrznych zarządzanych zadaniowo i projektowo, szczególnie w przypadku realizacji projektów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gminy,
- Określenie mierzalnych celów krótko- i długoterminowych dla wszystkich poziomów i obszarów organizacji, zgodnie z wytycznymi kontroli zarządczej,

- Rozwijanie systemu kontroli zarządczej, obejmującego zarządzanie ryzykiem i wewnętrzny system kontroli finansowej, oraz stałe monitorowanie wyników organizacji w zakresie celów strategicznych i operacyjnych
- Regularne gromadzenie i analizowanie odpowiednich informacji o istotnych zmiennych, takich jak rozwój sytuacji polityczno-prawnej, społeczno-kulturowej, społecznej, ekologicznej, gospodarczej, technologicznej i demograficznej,
- Inicjowanie i organizowanie zadaniowych relacji partnerskich oraz opracowywanie i wdrażanie wspólnych projektów z innymi organizacjami sektora publicznego, w tym identyfikacja potrzeb zawierania długoterminowych partnerstw publiczno-prywatnych.

W wymiarze **gospodarki finansowej** niezbędne jest:

- Dostosowywanie gospodarki finansowej gminy i jej jednostek organizacyjnych do celów strategicznych,
- Wprowadzenie metodologii zapewniających spójność prognozowania finansowego i planowania inwestycyjnego, w tym stosowanie metod i kryteriów priorytetyzacji inwestycji i powiązania planowania finansowego z metodologią analizy finansowej gminy,
- Opieranie decyzji inwestycyjnych i kontroli finansowej na analizie kosztów i korzyści, zasadzie trwałego/zrównoważonego rozwoju oraz kosztów jednostkowych usług.
- Uwzględnianie w dokumentach budżetowych danych o efektywności, takich jak informacje o osiągniętych celach, w kontekście efektów bezpośrednich i długofalowych.
- Analiza ryzyk i szans wynikających z decyzji finansowych, w ramach prowadzonej kontroli zarządczej I i II stopnia.
- Zapewnienie przejrzystości finansów i budżetu.
- Zapewnienie wydajnego kosztowo, efektywnego oraz ekonomicznego zarządzania zasobami finansowymi poprzez zastosowanie efektywnego finansowo ewidencjonowania kosztów i systemu controllingu,
- Ocenianie bieżących zadań pod kątem efektów bezpośrednich (dostarczanych produktów i usług) i skutków długofalowych (oddziaływania w społeczeństwie) oraz jakości planów strategicznych i operacyjnych,
- Opracowanie i stosowanie metod pomiaru efektywności jednostek organizacyjnych na wszystkich poziomach, porównując zależności pomiędzy nakładami a efektami (efektywność) oraz pomiędzy efektami a następstwami (skuteczność).

W wymiarze **przestrzennym** (wizja i spójność przestrzenna) niezbędne jest:

- Aktualizacja polityk i planów przestrzennych i zapewnienie ich spójności z dokumentami strategicznymi, w tym z koncepcjami zagospodarowania poszczególnych miejscowości Gminy oraz obszarami niezabudowanymi, m.in. w podziale na obszary rozwoju gospodarczego, mieszkaniowego i przestrzeni publicznej, z wnikliwym uwzględnieniem potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów gminy,
- Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, harmonizowanych z polityką i studium przestrzennym.

W wymiarze **komunikacji wewnętrznej i społecznej** oraz wizerunkowej niezbędne jest:

- Stworzenie warunków dla efektywnej komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej budującej integrację i aktywność społeczną,
- Budowanie i utrzymywanie partnerstwa i sieci współpracy z ważnymi interesariuszami (obywatele, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia zawodowe, przedsiębiorcy, inne władze publiczne,
- Budowanie i podnoszenie publicznej świadomości, reputacji i uznania dla Gminy, jej walorów oraz świadczonych przez nią usług. Opracowywanie koncepcji marketingu (marka gminy i jej wybranych produktów i usług, promocja gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania) i jej upowszechnianie.

9. Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii

Aby zrealizować ambitne cele wyznaczone w Strategii konieczne jest podjęcie działań o charakterze partnerskim pomiędzy władzami Gminy i społecznością lokalną. Niezbędne jest ich rzetelna realizacja, monitoring i ocena. Innym wymiarem partnerstwa jest współpraca między samorządami. Ma ona decydujący wpływ na skuteczność wdrażania strategii, zwłaszcza w odniesieniu do rozwoju infrastruktury drogowej, transportu, ochrony środowiska, ale także sfery społecznej. Znaczenie tej współpracy będzie coraz większe i musi być uwzględnione w polityce władz samorządowych. Znajduje to odzwierciedlenie w dokumentach i rozstrzygnięciach przyjętych na szczeblu krajowym i regionalnym.

Kluczowym działaniem w tym procesie będzie promowanie Strategii oraz dystrybucja informacji na temat jej wdrażania - jako czynników, które zapewniają zainteresowanie i aktywny udział mieszkańców we współkreowaniu polityki rozwojowej Gminy. W tym kontekście kluczowymi podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie Strategii będą, oprócz wszystkich jednostek organizacyjnych Samorządu Gminy:

- Powiat pułtuski i jego jednostki organizacyjne
- Marszałek Województwa Mazowieckiego
- Gminy położone po sąsiedzku w stosunku do Gminy Winnica
- Organizacje pożytku publicznego i inne organizacje społeczne obejmujące swoim działaniem obszar gminy a także nieformalne grupy mieszkańców.

10. Wskaźniki i sposób monitorowania oraz ewaluacji Strategii

System monitorowania strategii jest elementem kontroli zarządczej, której celem zgodnie z ustawą o finansach publicznych i wytycznymi MF jest m.in. zapewnienie skuteczności i efektywności oraz analiza zagrożeń i ryzyka w działaniach gminy i jej jednostek organizacyjnych. Wskaźniki monitorowania są w tym systemie niezbędnym elementem stosowania tzw. mechanizmów kontroli realizacji celów strategicznych i operacyjnych.

Poniżej wymienione wskaźniki monitoringowe, zgodnie ze Standardami Kontroli zarządczej są: [1] „elastyczne i dostosowane do potrzeb i wielkości Gminy oraz [2] są tak dobrane, aby

koszty wdrożenia i stosowania mechanizmów kontroli (analizy wskaźnikowej) nie były wyższe niż uzyskane dzięki nim korzyści.

Monitoring realizowany będzie w odniesieniu do realizowanych celów oraz działań operacyjnych i będzie oprócz analizy ilościowej i jakościowej dostarczał informacji dotyczących: [1] przesłanek do aktualizacji zapisów Strategii, oraz [2] głównych problemów w realizacji celów Strategii.

Wskaźniki realizacji strategii będą pozyskiwane głównie z następujących źródeł:

- budżetu Gminy i sprawozdawczości budżetowej,
- kontroli zarządczej,
- sprawozdawczości z realizowanych projektów, w tym sprawozdawczości i rozliczeń projektów dofinansowywanych ze środków zewnętrznych,
- ewidencji i baz danych będących w dyspozycji Gminy,
- od innych podmiotów,
- statystyki publicznej.

Jednym z narzędzi monitoringu będzie analiza wskaźnikowa. Odnosi się ona do rzeczowych i natychmiastowych efektów przedsięwzięć, które Gmina realizować będzie w ramach poszczególnych celów operacyjnych.

Dane zgromadzone poprzez system wskaźników opierające się na określonych przez niego wartościach, zostaną wykorzystane także do oceny Strategii. Proces monitorowania Strategii powinien zostać uporządkowany w procedury i przyjęty zarządzeniem Wójta do stosowania przez wszystkie jednostki gminne uczestniczące we wdrażaniu Strategii.

Dane zgromadzone poprzez analizę wskaźnikową zostaną wykorzystane także do oceny (ewaluacji) Strategii.

Wskaźniki monitoringu Strategii Rozwoju Gminy

Monitoring rzeczowych i jakościowych efektów działań będzie uzależniony od charakteru realizowanych zadań i wytycznych dotyczących ich realizacji i odbioru. Przykładowo wskaźnikami monitoringu będą:

- liczba oddanych produktów lub liczba nowych użytkowników, np. liczba zainstalowanych nowych opraw oświetleniowych, liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej, liczba gospodarstw domowych podłączonych przydomowych oczyszczalni ścieków, liczba gospodarstw domowych i budynków użyteczności publicznej wykorzystujących odnawialne źródła energii, liczba osób korzystających z obiektów sportowych i rekreacyjnych na jeden obiekt,
- parametry ilościowe, jakościowe i techniczne produktów, np. długość zmodernizowanych dróg o nawierzchni asfaltowej (km), długość wybudowanych chodników (km), długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (w km), powierzchnia w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych (w ha, % zmiany),

- rezultaty działań, np. średnie zmniejszenie zużycia energii/rok, ilość pozyskanej energii odnawialnej/rok.

Wskaźniki i sposób ewaluacji Strategii

Ocena (ewaluacja) podobnie jak monitoring stanowi narzędzie wykorzystywane w zarządzaniu strategicznym. W przypadku Strategii Rozwoju ma ona dwojakie znaczenie: po pierwsze – dostarczy informacji koniecznych do przeprowadzenia ewentualnych aktualizacji zapisów Strategii, a po drugie – całościowa ocena końcowa będzie stanowiła podstawę do stworzenia aktualizacji lub nowego dokumentu strategicznego.

Wyniki oceny przyjmą formę raportu, który zostanie opracowany na podstawie danych zgromadzonych poprzez system monitoringu oraz analiz dokonanych przez Urząd Gminy lub inne jednostki organizacyjne gminy.

Ocena przeprowadzana zostanie w II połowie 2018 r. i będzie ona bazą do prac nad aktualizacją Strategii na dalszą część obecnego okresu programowania (perspektywy finansowej UE). Analogicznie jak monitoring, ewaluacja powinna być prowadzona według określonej i zatwierdzonej przez Wójta Gminy procedury.

Zakłada się, że niezbędne będzie opracowanie własnego zestawu wskaźników ewaluacji.

System oceny stosowany w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej obejmuje m.in. następujące elementy:

- trafność – czy wyznaczone cele odpowiadają potrzebom,
- efektywność – jaki jest stosunek uzyskanych efektów do poniesionych nakładów,
- skuteczność – czy zrealizowano zaplanowane działania,
- użyteczność – czy osiągnięte efekty (produkty i rezultaty) są zgodne z potrzebami mieszkańców gminy,
- trwałość – czy efekty osiągnięte w wyniku realizacji Strategii są trwałe w długookresowej perspektywie czasowej.

Proponowane wskaźniki ewaluacji:

- czas dojazdu do głównych celów podróży na obszarze gminy
- jakościowa ocena warunków bezpieczeństwa na drogach gminnych i powiatowych
- jakościowa ocena dostępności komunikacyjnej miejscowości w gminie
- czas dojazdu komunikacją zbiorową do Warszawy, Pułtuska, i innych najbliższych położonych miast
- liczba połączeń na dobę z najbliższymi miastami
- poprawa stanu powietrza w wyniku ograniczenia niskiej emisji i emisji odorów z oczyszczalni ścieków
- ocena jakości usług wodociągowych i kanalizacyjnych, ocena niezawodności dostaw wody
- odsetek zajęć prowadzonych z pełnym wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych

- poprawa (i jej trwałość) wyników egzaminów gimnazjalnych i testów 6-klasistów w poszczególnych szkołach
- stopień zaspokojenia potrzeb na miejsca w przedszkolach
- wielkość dochodów z PIT w relacji do dochodów podatkowych budżetu
- stopa bezrobocia
- liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy
- stopień wykorzystania OZE
- sprawność funkcjonowania urzędu i jednostek organizacyjnych gminy.

I I. Zgodność i spójność Strategii z innymi dokumentami programowymi

Strategia Rozwoju Gminy Winnica była opracowywana przy założeniu zapewnienia jej pełnej zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i innymi wojewódzkimi oraz powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi.

Strategia Rozwoju Gminy wpisuje się w cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030.

Wykonanie zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy przyczyni się do realizacji celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Mazowsza:

- Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średnio zaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym,
- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii,
- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.

Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy są zgodne z dwoma ramowymi celami strategicznymi Strategii Województwa Mazowieckiego jakimi są:

1. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.
2. Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

Załączniki

1. Podsumowanie ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców w trakcie opracowania strategii rozwoju gminy.
2. Raport stanu Gminy Winnica. Analiza SWOT.

Raport stanu

Analiza gminy Winnica

Wykonana na potrzeby opracowania
Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025

Warszawa
Październik 2015 r.

Spis Treści

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Przestrzeń i środowisko.....	3
1.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	3
1.2. Położenie komunikacyjne	6
1.3. Stan środowiska naturalnego, walory przyrodnicze, warunki naturalne.....	6
1.4. Zagospodarowanie przestrzenne	13
1.5. Walory kulturowe, ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego	17
2. Społeczeństwo	18
2.1. Demografia.....	18
2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców	22
2.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania	24
2.4. Mieszkalnictwo	25
2.5. Struktura zatrudnienia i rynek pracy	28
2.6. Bezrobocie.....	29
2.7. Aktywność społeczna mieszkańców, organizacje pozarządowe.....	30
3. Gospodarka lokalna.....	31
3.1. Rolnictwo	31
3.2. Przedsiębiorczość	36
4. Infrastruktura techniczna.....	40
4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna	40
4.2. Gospodarka wodno-ściekowa	42
4.3. Gospodarka odpadami.....	43
4.4. Infrastruktura gazowa i elektroenergetyczna	44
4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna i Internet.....	45
5. Infrastruktura społeczna	48
5.1. Infrastruktura edukacyjna, jakość i zakres oferty edukacyjnej	48
5.2. Infrastruktura sportowa	52
5.3. Infrastruktura kultury	53
5.4. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej.....	54
5.5. Obszar zagadnień związanych z pomocą społeczną	54
5.6. Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	57
Podsumowanie analizy i diagnozy - Analiza SWOT	60

Wstęp

Analiza gminy została sporządzona w ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Winnica na lata 2015-2025. Strategia będzie stanowiła podstawowy dla Gminy dokument programowy, służący w procesie zarządzania zarówno w ujęciu strategicznym, jak i operacyjnym. Analiza została przeprowadzona w kluczowych dla gminy obszarach, w celu sformułowania diagnozy, a następnie - programowania Strategii.

1. Przestrzeń i środowisko

1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Winnica jest położona w północnej części Mazowsza, na wschodnim skraju Wysoczyzny Ciechanowskiej, w południowo-zachodniej części powiatu pułtuskiego. Od strony północnej graniczy z gminą Gzy, od zachodu z gminą Świercze, od południowego zachodu z gminą miejsko - wiejską Nasielsk, od południa także z gminą miejsko - wiejską Serock w powiecie legionowskim. Od wschodu Winnica graniczy z gminą Pokrzywnica. Na północnym wschodzie gmina Winnica graniczy z gminą Pułtusk. Odległość miejscowości gminnej Winnica zarówno od Pułtuska, jak i Nasielska, wynosi 12 km. Od granicy gminy Winnica do centrum Pułtuska jest 7 km. Miasto Pułtusk jest siedzibą powiatu, oraz lokalnym centrum usług i handlu. Odległość od granicy gminy Winnica do granicy Warszawy wynosi 31 km (ok. 50 km od centrum), i około 40 km od miasta. Ciechanowa.

Gmina Winnica zajmuje obszar 11509 ha. Obszar gminy rozciąga się z północy na południe na długości ok. 17,5 km i ze wschodu na zachód 10,6 km. Siedzibą gminy jest centralnie położona miejscowość Winnica.

Gmina posiada korzystne powiązania komunikacyjne z systemem krajowym drogą wojewódzką nr 571 Płońsk – Nowe Miasto – Nasielsk – Winnica – Pułtuskiem. Powiązania z ośrodkami powiatowymi i gminnymi zapewniają drogi powiatowe i gminne. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Nasielsku, odległym około 12 km. Jej teren zamieszkuje ponad 4,2 tys. osób. Gęstość zaludnienia wynosi 37 osób/km². Sieć osadniczą tworzy 38 jednostek osadniczych, które należą do 34 sołectw. Przeciętnie na jedną wieś przypada 111 osób, na sołectwo 120 osoby. Podstawową

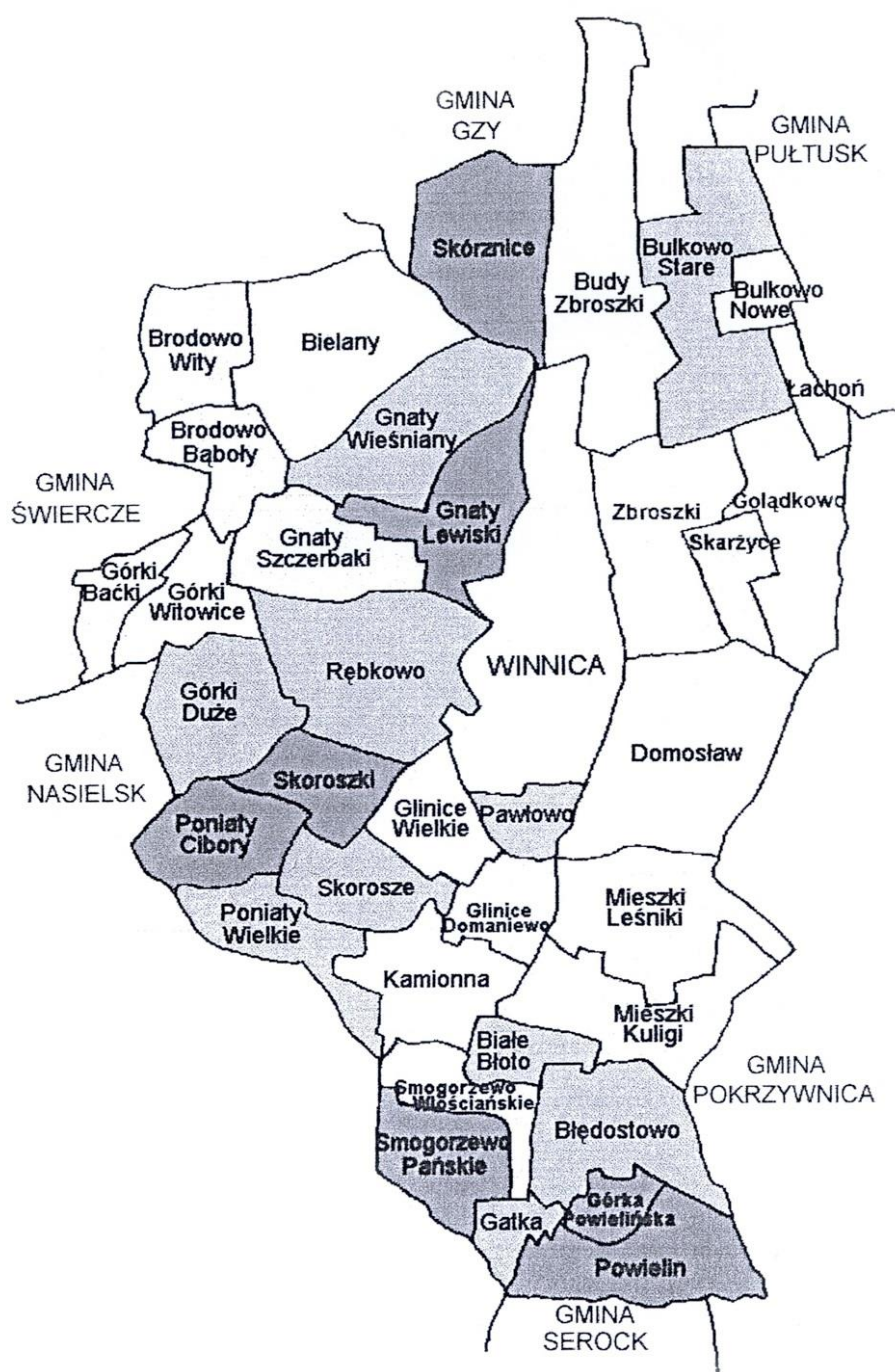
This is a detailed administrative map of the Pultusk voivodeship (województwo pultuskie). The map shows the following:

- Administrative Boundaries:** Red lines delineate the voivodeship's borders with Mazowieckie to the north, Świętokrzyskie to the south, and Łódzkie to the west.
- Major Roads:** Yellow lines represent national roads (drogi krajowe), and orange lines represent voivodeship roads (drogi wojewódzkie).
- Towns and Villages:** Numerous locations are labeled, including Pultusk, Ostaszewo, Grochów-Serwacki, Piekowo, Trzciniec, and many others.
- Geographical Features:** Blue lines indicate rivers and streams, and green areas represent forests or parks.
- Neighboring Voivodeships:** Labels for Mazowieckie, Świętokrzyskie, and Łódzkie are visible at the edges of the map.

Źródło: www.mazowieckie.e-mapa.net

Rysunek 2. Mapa gminy Winnica.

Źródło: UG Winnica

1.2. Położenie komunikacyjne

Najważniejszym zewnętrznym połączeniem komunikacyjnym gminy jest przecinająca ją w połowie, przebiegająca z północnego wschodu na południowy zachód droga wojewódzka Nr 571 Płońsk–Nasielsk-Winnica–Pułtusk. Z Pułtusk jest połączenie drogą krajową Nr 61 Warszawa-Pułtusk-Łomża-Augustów w kierunku granicy z Litwą. Innym ważnym szlakiem komunikacyjnym jest także przebiegająca wzdłuż północno-zachodniej i północnej granicy gminy droga wojewódzka nr 620 Płońsk-Nowe Miasto-Przewodowo, skąd drogą wojewódzką Nr 619 jest połączenie z drogą krajową Nr 60 w kierunku Ciechanowa i Gdańska.

Droga Nr 571 stanowi główną oś rozwoju zarówno dla inwestycji mieszkaniowych, jak i dla działalności gospodarczej. Miasta Pułtusk i w mniejszym zakresie - Serock są centrami przesiadkowym w ruchu zarówno lokalnym, jak i regionalnym, dzięki połączeniom autobusowym. Dla zewnętrznych celów podróżowania, znaczenie mają również: droga wojewódzka Nr 622 Nasielsk-Serock, przebiegająca ok. kilometra od południowo-zachodniej granicy gminy, pozwalająca dotrzeć do dwóch dróg krajowych: Nr 61 w kierunku Warszawy, a także drogi krajowej Nr 62 Włocławek-Płock-Nowy Dwór Mazowiecki-Serock-Wyszaków, skąd możliwa jest podróż dalej na wschód w kierunku granicy. Najbliższe od Winnicy połączenie kolejowe jest w Nasielsku (trasa Nr 9 Warszawa-Gdańsk).

1.3. Stan środowiska naturalnego, walory przyrodnicze, warunki naturalne.

Obszar gminy Winnica leży w obrębie dużej jednostki geomorfologicznej zwanej Wysoczyzną Ciechanowską, należącej do makroregionu Niziny Północno - mazowieckiej. Rzeźba terenu została wykształcona w wyniku działalności lodowca stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego, a następnie złagodzona na etapie denudacji peryglacjalnej. W obszarze Wysoczyzny Ciechanowskiej przeważają tereny mało urozmaicone, które można zaliczyć do płaskich, typowych dla równiny morenowej. Wysokość bezwzględna jest mało zróżnicowana i prawie na całym obszarze utrzymuje się od 100 do 140 m n.p.m. Najniższy punkt na tym terenie znajduje się w południowej części gminy i wynosi ok. 91 m n.p.m. Najwyżej położony jest obszar w rejonie wsi Górki Witowice, gdzie wzniesienia na równinie morenowej przekraczają 150 m n. p. m. Różnica wysokości na terenie gminy dochodzi zatem do 60 m. Równina morenowa na terenie gminy charakteryzuje się spadkiem nie

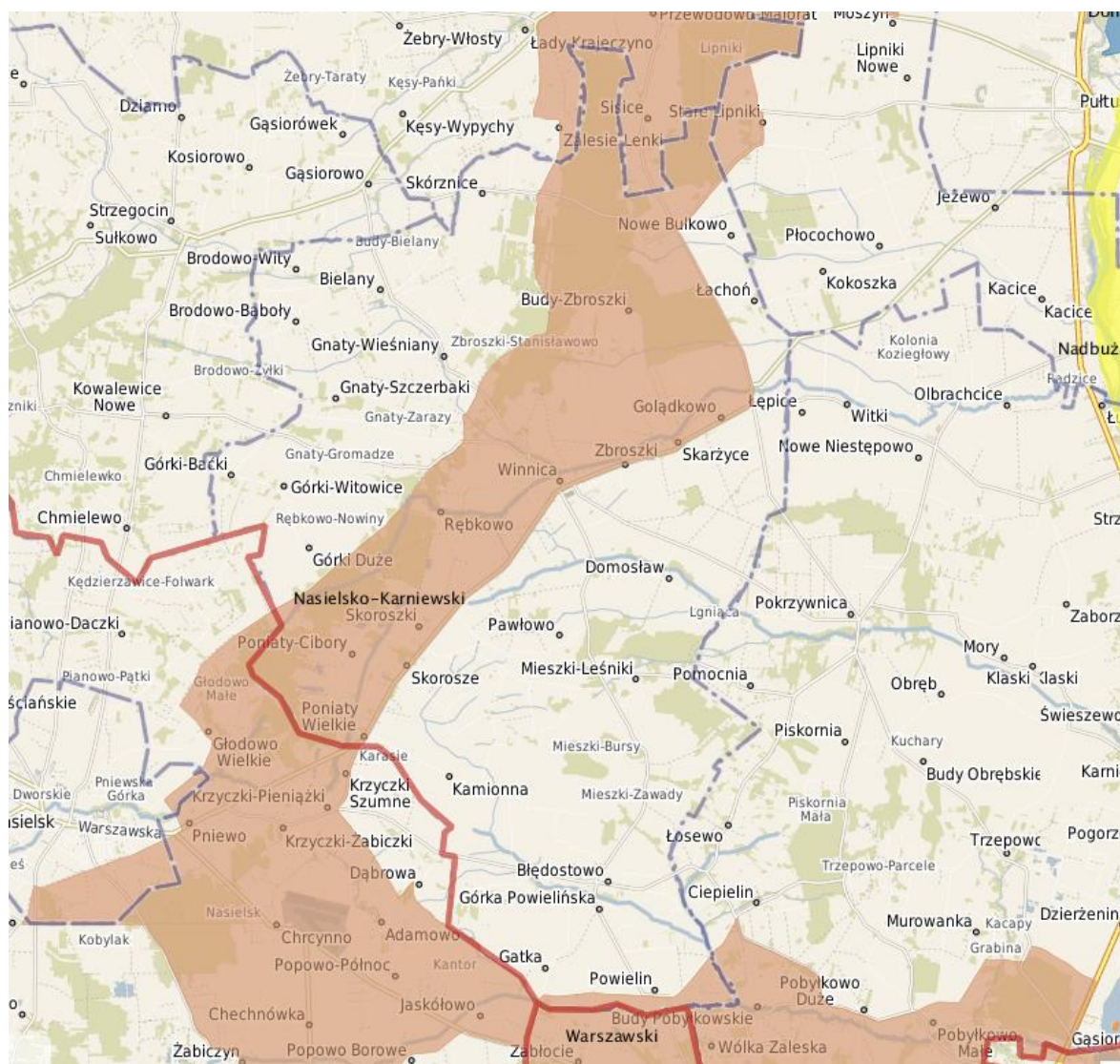
przekraczającym 3°. W zachodniej części gminy wykształciła się równina morenowa falista o maksymalnym spadku 8 – 10°. Towarzyszą jej wzgórza moren czołowych o wysokości względnej do 20 m, pola lessowe o wysokości 5 – 8 m, a także nieckowate zagłębienia wytopiskowe. Obecna rzeźba terenu jest wynikiem denudacji i erozji wód powierzchniowych okresu późno plejstocénskiego. Zmiany w rzeźbie terenu wprowadziła także działalność człowieka – są to między innymi wyrobiska poeksploatacyjne.

W rejonie Kamionna – Mieszki-Kuligi warstwy trzeciorzędowe wychodzą na powierzchnię terenu. Tworzą ją ropy pstry związane z pasem wypiętrzeń okresu pliocenu przebiegające na wschód od Płońska do Bud Obrębskich w gminie Pokrzywnica.

W zachodniej części gminy (wsie Poniaty-Cibory i Skoroszki) oraz północnej (Skórznice) zlokalizowano złoża surowców mineralnych – kruszyw oraz ropy.

Rysunek 3. Zasięg Nasielsko - Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Winnica

Źródło: www.mazowieckie.e-mapa.net

Obszary, w tym lasy położone w południowej części gminy oraz przecinające gminę w centralnej części na ukos w kierunku północno-wschodnim, zaliczane są do Nasielsko - Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (powierzchnia 3667,8 ha), który swym zasięgiem obejmuje m.in. pas przy południowej granicy gminy wzdłuż doliny rzeki Klusówki. W tym obszarze Klusówka jest głównym korytarzem ekologicznym. W sumie obszar podlegający ochronie prawnej zajmuje 31,9% powierzchni gminy. W południowej i północnej części gminy możliwy jest rozwój strefy rekreacyjnej. Bliskość aglomeracji warszawskiej i możliwości organizowania wypoczynku dla jej mieszkańców powinna być przesłanką dla dalszego rozwoju gminy w tym kierunku na obszarach o względnie niskiej przydatności rolniczej.

W północnej części gminy znajdują się również zwarte kompleksy leśne sprzyjające rekreacji. Na pozostałych obszarach w większości brak większych płatów zadrzewień i lasów. Jest to spowodowane występowaniem najżyźniejszych w gminie gleb i związanego z tym silnie rozwiniętego rolnictwa.

Lasy.

Lasy pokrywają 2011 ha powierzchni gminy, z tego 51% stanowi własność Lasów Państwowych. Wskaźnik lesistości gminy wynoszący 17,5%, jest nieco niższy od średniego wskaźnika lesistości w powiecie, który wynosi 19,1% i znacznie niższy niż lesistość województwa mazowieckiego (22,9%). Niski wskaźnik lesistości gminy wynika z wysokiej jakości gleb na przeważającej części jej powierzchni i związanym z nią użytkowaniem rolniczym. Najwyższą lesistością charakteryzuje się północna (rejon wsi Skórznice, Stare Bulkowo, Budy Zbroszki), południowo-zachodnia (rejon wsi Rębkowo, Skoroszki, obszary wokół wsi Poniaty-Cibory) i południowo-wschodnia część gminy (wsie Domosław, Mieszki-Leśniki i Mieszki-Kuligi). Na pozostałych terenach w gminie występują niewielkie obszary leśne wzdłuż cieków i obniżeń terenu. Przeważają młode lasy z monokulturą sosny, rzadziej świerka. W nasadzeniach liściastych przeważa dąb, jesion, olcha, a rzadziej brzoza i osika. Większe kompleksy starszych drzewostanów, ponad pięćdziesięcioletnich, występują w uroczysku Bulkowo (monokultura sosny i świerku). Obszary te mają umiarkowany potencjał dla turystycznego wykorzystania. W zmianie Studium przewidziano znaczne powierzchnie zalesień - obsadzenie nieużytków, gleb niskiej jakości położonych w pobliżu lasów i terenów po eksploatacji kruszyw. Z uwagi na wzrastającą atrakcyjność inwestycyjną gminy, prawdopodobnie część z tych terenów zostanie w przyszłości przeznaczona pod zabudowę lub inne nieleśne formy zagospodarowania.

Wody.

Przez teren gminy nie przepływa rzeka o większym znaczeniu gospodarczym lub turystycznym. Około 95% obszaru gminy znajduje się w zlewni rzeki Narwi. Przez teren gminy Winnica przepływają rzeczki:

- Niestępówka o długości 16,0 km (na terenie gminy Winnica 11 km), przecina całą gminę płynąc w kierunku północno-wschodnim i uchodzi do Narwi w rejonie wsi Łubienica i Radzice w gminie Pułtusk (ocena czystości WIOŚ: w zakresie własności fizykochemicznych: w III klasie czystości, w zakresie stanu ekologicznego – poniżej stanu dobrego),

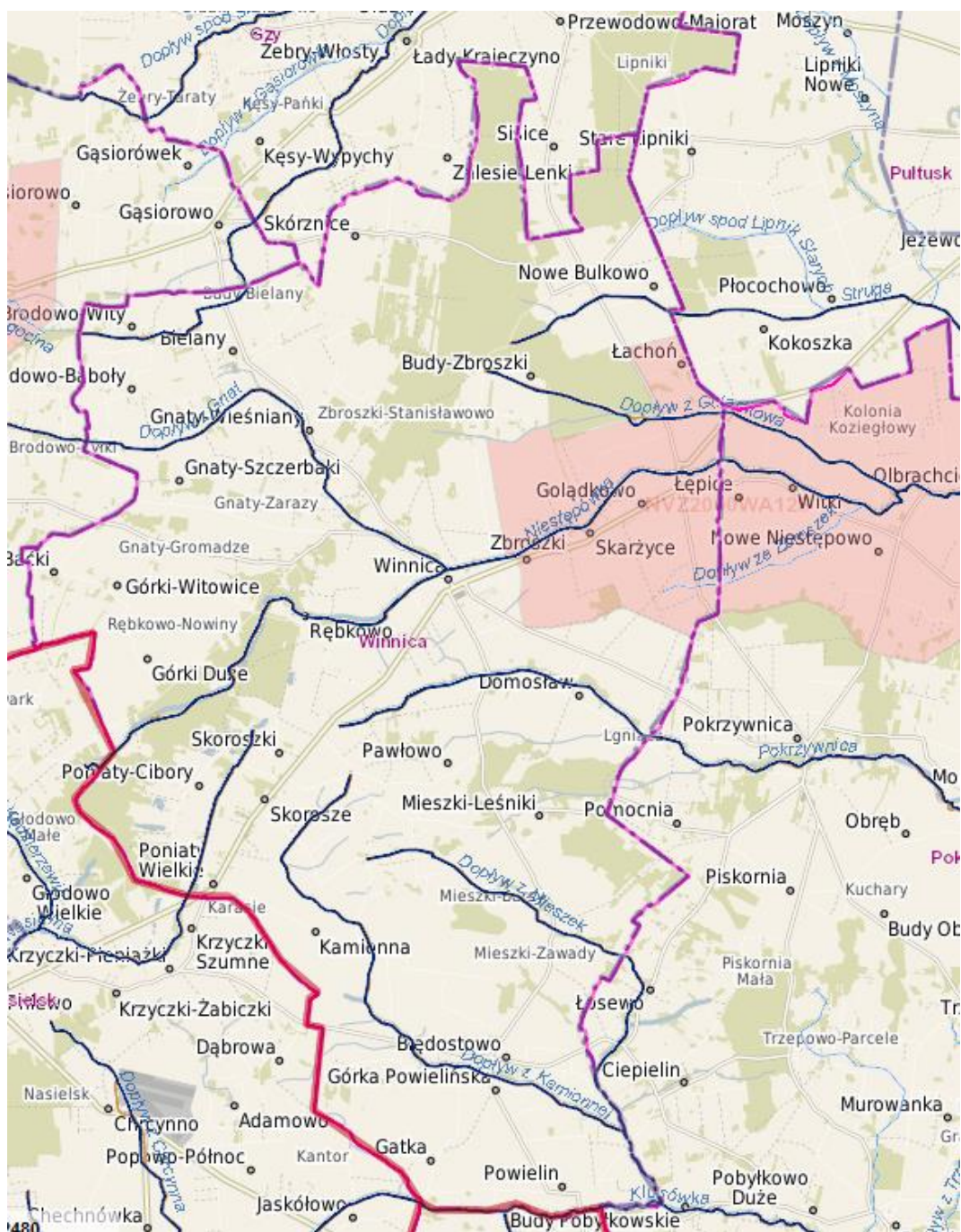
- ciek o nazwie Struga uchodzący do Narwi koło Kacic,
- pomiędzy wsią Pawłowo i Skoroszki bierze swój początek Pokrzywnica o długości 16,9 km, z ujściem w rejonie Karniewka, w sąsiedniej gminie Pokrzywnica,
- Klusówka o długości 20,3 km, płynąca wzdłuż południowej granicy gminy i mająca ujście w pobliżu południowej granicy gminy k/Wierzbicy w gminie Serock,
- Dopływy: z Kamionnej, z Mieszk – wpadają do Klusówki, Dopływ z Gnat i Dopływ z Gołądkowa – wpadają do Niestępówki,
- Rzeką Nasielną – wypływa w okolicach miejscowości Skoroszki i płynie na odcinku 2,7 km w kierunku południowo – zachodnim na teren gminy Nasielsk. Rzeką posiada długość 24,3 km i po przepłynięciu przez obszar gminy Nasielsk, uchodzi do rzeki Wkry.

Jednym z pilnych zadań wszystkich samorządów, przez których obszar płyną w/w cieki, pozostaje poprawa stanu ich czystości, m.in. poprzez właściwą gospodarkę ściekową.

Zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest również działalność rolnicza. **Zlewnia rzeczki Niestępówki o powierzchni 26,1 km² została zakwalifikowana przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, jako Obszar Szczególnie Narażony na zanieczyszczenie azotem pochodzenia rolniczego.** Zagrożenie to ma wpływ na czystość wód Narwi, która dostarcza zasobów wodnych dla ujęcia Wodociągu Północnego w Wieliszewie.

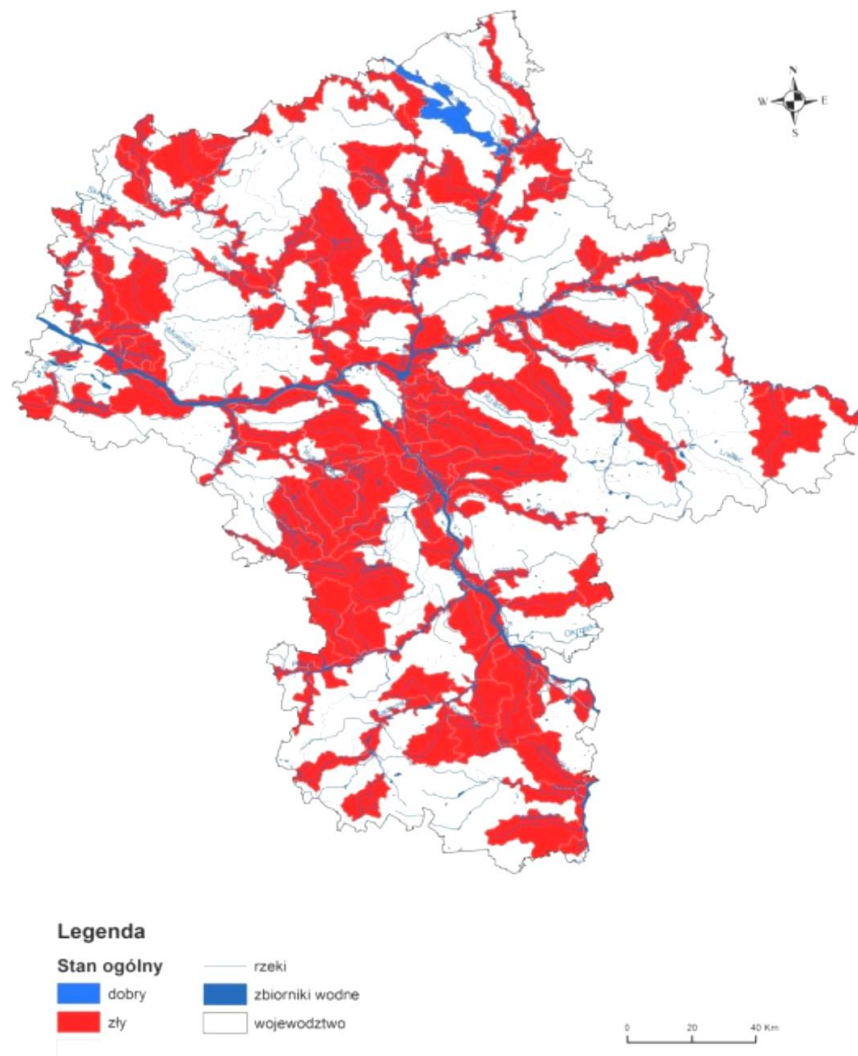
Przepływy w małych rzekach płynących przez obszar gminy są niewielkie. W dłuższym horyzoncie czasowym może to mieć krytyczne znaczenie z punktu widzenia zaopatrzenia w wodę, zwłaszcza w przypadku klęsk suszy. Poprawę bezpieczeństwa w tym zakresie należy uzyskać przez budowę zbiorników retencyjnych na Niestępówce, Pokrzywnicy, Klusówce oraz (postulowaną także w Studium) rewitalizację stawów wiejskich i oczek wodnych na terenie całej gminy. Należy jednakże uwzględnić skutki eutrofizacji wód takich zbiorników, wynikające z kumulacji m.in. azotanów i fosforanów pochodzenia antropogenicznego w wodach, co jest związane z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych (spływy nawozów) oraz nieszczelnych zbiorników na ścieki bytowe i odcieki z budynków inwentarskich. Należy ponadto przeanalizować możliwość budowy zbiorników retencyjnych w wyeksploatowanych wyrobiskach. W obecnym stanie, w Studium przewidziano jeden

zbiornik retencyjny na Niestępówce w rejonie Rębkowa i jeden na Klusówce w rejonie Powielina.

Rysunek 4. Sieć hydrograficzna gminy Winnica wraz z zaznaczonym Obszarem Szczególnego Narażenia w dorzeczu Niestępówki

Źródło: www.mazowieckie.e-mapa.net

Mapa 3.4. Ocena stanu ogólnego JCWP rzecznych województwa mazowieckiego za okres 2010-2013 (źródło: WIOŚ)

Rysunek 5.

Ocena stanu ogólnego JCWP rzecznych województwa mazowieckiego za okres 2010-2013

Ogólna ocena stanu wód powierzchniowych województwa mazowieckiego sporządzona przez WIOŚ za lata 2010-2013, jest jednoznacznie niekorzystna [Rys.5- Mapa 3.4]. Obrazuje to jednocześnie skalę potrzeb w zakresie poprawy gospodarki wodno-ściekowej, w tym w zakresie ścieków komunalnych.

Przeważająca część wód powiatu pułtuskiego objęta jest szczególną ochroną ze względu na ujęcie powierzchniowe wody w Wieliszewie dla mieszkańców Warszawy.

1.4. Zagospodarowanie przestrzenne

Powierzchnia gminy wynosiła na koniec 2014 r. 115,04 km², co stanowiło 13,9% powierzchni powiatu pułtuskiego.

Tabela 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Winnica

Kategoria użytków	pow. [ha]	%
Użytki rolne	8973	77,9
Lasy, w tym grunty zadrzewione i zakrzewione	2045	17,8
Grunty zabudowane i zurbanizowane	491	4,3
Suma powierzchni:	11504	100%

Celami polityki przestrzennej przyjętej w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica przyjętego uchwałą Rady Gminy Winnica Nr XLI/257/2014 z dnia 15 września 2014 r. jest:

- wykreowanie polityki przestrzennej Władz Gminy
- poprawa struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym podniesienie ładunku przestrzennego, wzmocnienie spójności i powiązań z regionem,
- racjonalne wykorzystanie terenów i intensyfikacja ich zagospodarowania,
- ochrona wartości środowiska przyrodniczego i wykorzystanie potencjału terenów otwartych,
- ochrona wartości zasobów dziedzictwa kulturowego.

Kształtowanie polityki przestrzennej gminy ma być oparte o zasady zrównoważonego, trwałego rozwoju zwłaszcza w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki. Aktualizacja Studium uwzględnia niestety mało aktualne uwarunkowania: zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, sytuację ekonomiczną, społeczną i demograficzną gminy. Jednocześnie sankcjonuje wcześniej wprowadzone ograniczenia rozwojowe ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, związane z funkcjonowaniem Nasielsko-Karniewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Wydaje się, że te ostatnie powinny zostać poddane wnikliwej analizie i korekcie, jako nadmiernie ingerujące w gospodarkę gminy, częściowo na terenach już zagospodarowanych, a więc i tak poddanych silnej antropopresji.

Sporządzona Zmiana studium wprowadza korekty do obowiązującego dokumentu Studium w zakresie:

- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję usług z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w obrębie geodezyjnym Glinice Wielkie,
- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi w obrębach geodezyjnych: Glinice Wielkie, Winnica, Rębkowo, Gnaty - Wieśniany, Poniaty Wielkie,
- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję usług publicznych, rozumianych, jako usługi publiczne wynikające z ustawy o samorządzie gminnym - usługi ochrony zdrowia, oświaty, sportu, kultury, zieleni parkowej i rekreacyjnej w obrębach geodezyjnych Zbroszki, Domosław i Winniczka oraz komunalnej zabudowy mieszkaniowej przeznaczonej dla pracowników obsługi kompleksu w Zbroszkach,
- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję usług nieuciążliwych i przemysłu w obrębie geodezyjnym Gnaty – Szczerbaki,
- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję usług w obrębie geodezyjnym Winnica,
- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję zabudowy zagrodowej w obrębie geodezyjnym Rębkowo,
- ☐ zmiany funkcji terenu na funkcję ścieżki rowerowej w obrębach geodezyjnych: Poniaty Wielkie, Skorosze, Skoroszki, Rębkowo, Winnica, Zbroszki, Skarżyce, Gołdkowo, Łachoń,
- ☐ rezygnacji z projektowanej obwodnicy drogi wojewódzkiej nr 571 Naruszewo - Nasielsk – Winnica - Pułtusk w obrębach geodezyjnych: Winnica, Zbroszki, Gołdkowo, Skarżyce

Zgodnie z zapisami Studium, tereny po wyeksploatowanych złożach w okolicach Skórznic, Rębkowa, Poniat i Skoroszek wymagają rekultywacji na cele leśne, a w części mogą być zagospodarowane na cele rekreacyjne. **Wskazana byłaby analiza możliwości budowania w oparciu o wyrobiska zbiorników retencyjnych, nie tylko na potrzeby rekreacji, ale także rolnictwa.** W nieodległej przyszłości dostęp do zasobów wodnych w sezonie wegetacji, może przesądzać nie tylko o pozycji konkurencyjnej gospodarstw rolnych, ale o ich przetrwaniu.

W zmienionym Studium zwiększono znacznie liczbę, a przede wszystkim zasięgi stref zabudowy zagrodowej/mieszkaniowej jednorodzinnej, podkreślono funkcję usługową transportu międzyregionalnego w części gminy położonej przy drodze nr 571 oraz

funkcję letniskową i mieszkaniową. Rozwinięte zostały w znacznym stopniu możliwości zróżnicowanego zainwestowania terenu oraz uwzględniono perspektywiczne górnicze użytkowanie obszarów występowania surowców mineralnych. Na obszarze gminy występują złoża kopalin o zasobach udokumentowanych, zarejestrowanych lub szacunkowych. Największe udokumentowane złożo surowców ilastych na jej terenie zlokalizowane jest w południowej części miejscowości Winnica. Złozo o zasobach bilansowych 2034 tys. m³ rozpoznawane jest wstępnie w kat. C2. Należą do nich gliny czwartorzędowe, które mogą służyć do produkcji kruszywa lekkiego tj. keramzytu i glinoporytu. Jest to jedno z pięciu udokumentowanych tego rodzaju złóż w województwie mazowieckim, stanowiące 12,2 % ogólnej wielkości zasobów.

Znaczenie lokalne dla budownictwa mieszkaniowego i drogowego mają udokumentowane złoża kruszywa naturalnego w północno-zachodniej części gminy.

Także w rejonie miejscowości Poniaty-Cibory udokumentowane są trzy złoża, z których jedno jest eksploatowane. Zasoby geologiczne bilansowe tego złoża wynosiły 60 tys. ton, z tego 9 tys. ton stanowiły zasoby przemysłowe. Złozo II i III są rozpoznane wstępnie, a ich zasoby geologiczne wynoszą odpowiednio 87 i 487 tys. ton. Czwarte udokumentowane złożo kruszywa naturalnego zlokalizowane jest w rejonie Rębkowo. Jego zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 142 tys. ton i są to zasoby przemysłowe. Złozo kruszyw naturalnych występujące w rejonie wzgórz moren czołowych i wzgórz kemowych, stanowią zasoby perspektywiczne.

Rysunek 6. Zidentyfikowane złoża kopalin i tereny ich eksploatacji na terenie gminy Winnica

Źródło: Mazowiecki System Informacji Przestrzennej

1.5. Walory kulturowe, ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego

Na terenie gminy nie występują obiekty dziedzictwa kulturowego i historycznego o szczególnej wartości. Lista zabytków wpisanych do rejestru zabytków obejmuje: park dworski w Rębkowie o charakterze krajobrazowym z XIX wieku o powierzchni około 2,5 ha, pierwotna kompozycja parkowa posiadała ok. 5 ha.

Do rejestru zabytków nieruchomości został wpisany Zespół budowlany szkoły rolniczej, wzniesiony ok. 1925 r. w Gołądkowie, składający się z dawnego głównego budynku dydaktycznego, dawnego budynku administracyjnego i dawnej stajni-spichlerza.

Zabytkowe cmentarze w gminie Winnica to:

- cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Winnicy o powierzchni około 1,8 ha, założony przed 1830 rokiem,
- cmentarz rzymsko-katolicki w Smogorzewie, o powierzchni około 0,45 ha, założony w połowie XIX wieku,
- cmentarz mariawicki w Górcie Powielińskiej, o powierzchni około 0,04 ha, założony na początku XX wieku, czynny.

Zabytki nieruchome włączone do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków:

- Zespół kościoła w Winnicy pw. Świętej Trójcy - składa się z kościoła powstałego w latach 1484-1509, cmentarza oraz ogrodzenia z bramami.
- Cmentarz rzymskokatolicki w Błędostowie z II połowy XIX wieku.
- Park dworski w Rębkowie z XIX w., wpisany do rejestru zabytków w 1976 r.
- Pomnik polskiego oficera z 1920 r. na terenie lasu Nadleśnictwa Pułtusk w m. Domosław.

Do zabytków ruchomych na terenie gminy należy:

- wyposażenie wnętrza kościoła parafialnego w Winnicy, które wpisane zostało do rejestru zabytków,
- niektóre nagrobki na cmentarzach w Winnicy i Smogorzewie,
- krzyże i kapliczki przydrożne o formach charakterystycznych dla Mazowsza prawie we wszystkich miejscowościach gminy, w tym najciekawsze w Gnatach-Szczerbakach, Gnatach-Lewiskach, Kamionnej, Mieszkach-Kuligach, Górcie Powielińskiej,

- liczne przedmioty służące w gospodarstwie domowym lub rolnym np.: maszyny, urządzenia, ubiory,
- zabytki techniki np.: kuźnie, w tym na szczególną uwagę zasługuje zbiór muzealnych obiektów związanych z gospodarką wiejską w Zespole Szkół Rolniczych w Gołądkowie.

Cytując *Studium*:

„Wśród znalezisk archeologicznych, najstarsze z nich wiążą się z mezozolitem, a następnie z okresem przejściowym między neolitem a epoką brązu. Od wczesnej epoki brązu mamy ciągłość osadnictwa aż do okresu Wędrówki Ludów. Widoczne są ślady kultury łużyckiej i okresu wpływów rzymskich, co jest regułą dla Mazowsza. W gminie uderzające jest wielowiekowe trwanie osadnictwa w jednym miejscu – na tych nawarstwieniach pojawiają się osady średniowieczne. Najstarsze znaleziska słowiańskie (mazowieckie) datuje się na przełom X i XI wieku, więcej na XII i XIII wiek, w tym ich zanikanie w XII i XIV w. (w okresie napadów litewskich)”.

Zabytki archeologiczne (pomijane w ewidencji ze względu na ich bezpieczeństwo)

- Ślady osady wczesnośredniowiecznej XI – XII w.

2. Społeczeństwo

2.1. Demografia

Liczba mieszkańców gminy od 2005 r. ulega systematycznemu zmniejszeniu. W 2002 r. było w gminie 4122 mieszkańców, w 2005 r. 4136, zaś do końca 2014 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się do 4094 osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy ponad 3 miesiące. Dla oszacowania rzeczywistej liczby osób zamieszkujących gminę w danym okresie, do liczby zameldowanych na stałe należy dodać osoby meldujące się na pobyt czasowy oraz nieokreśloną dotychczas liczbę osób zamieszkujących na terenie gminy bez spełnienia obowiązku meldunkowego (osoby przeprowadzające się na teren gminy lecz nie zmieniające dotychczasowego miejsca zameldowania). Należy również uwzględnić zmniejszenie liczby mieszkańców, związane z wyjazdami do pracy lub nauki poza teren gminy oraz za granicę, co częstokroć nie jest odnotowywane w statystykach i ewidencji.

W 2014 r. mieszkańcy gminy Winnica stanowili 7,96 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu pułtuskiego. Równocześnie powierzchnia gminy stanowi 13,9% powierzchni powiatu – pokazuje to, o ile niższa jest średnia gęstość zaludnienia gminy w stosunku do powiatu – średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 37 osób/km² (po odjęciu lasów i wód: 41 osób/km²). Stanowi to zaledwie 25% średniej gęstości na terenie województwa mazowieckiego i 59% średniej w powiecie pułtuskim. Pod względem gęstości zaludnienia gmina Winnica znajduje się na ostatnim - 6 miejscu w powiecie pułtuskim (wraz z gminą Obryte) oraz na 270 miejscu w województwie mazowieckim.

Z uwagi na bardzo niski ogólny wskaźnik zaludnienia, gmina posiada znaczny potencjał do wzrostu liczby mieszkańców. Konieczne są jednak silne czynniki gospodarcze stymulujące ten wzrost. W przeciwnym wypadku, wobec ogólnych trendów demograficznych, istnieje znaczne ryzyko, że liczba mieszkańców gminy będzie się zmniejszała.

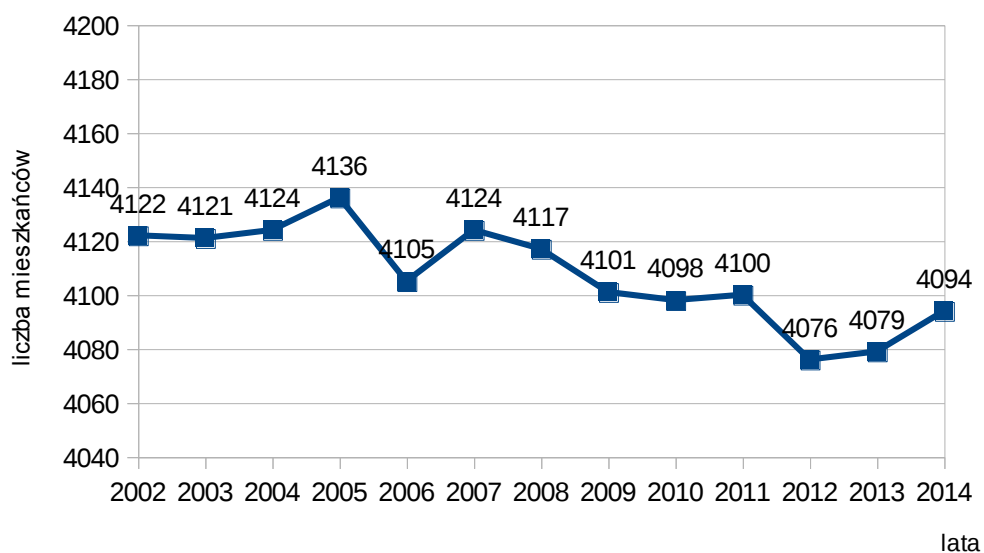
W granicach gminy znajduje się 34 sołectwa (38 miejscowości). Największą pod względem zaludnienia miejscowością jest ośrodek gminny Winnica, licząca w 2014 r. 806 osób (wg danych meldunkowych - 19,4% liczby mieszkańców gminy), a następnie Zbroszki - 268 osób (6,4% ogółu mieszkańców), Gołdkowo 249 osób (6%), Błędostowo 215 osób (5,2%). Zatem w czterech największych miejscowościach w gminie, zamieszkuje ponad 36% ogółu mieszkańców. Wraz z kolejnymi czterema miejscowościami liczą one razem 51% ludności gminy. Oznacza to, że w pozostałych 30 miejscowościach zamieszkuje niespełna połowa ludności gminy. Przeciętna wielkość wsi wynosi zaledwie 109 mieszkańców. Tak znaczne rozproszenie jest źródłem znacznych problemów zarówno związanych z rozbudową infrastruktury sieciowej, jak i dróg, a także np. utrudnia dowożenie dzieci do szkół. Konieczne jest sformułowanie długofalowych zasad polityki związanej z obsługą tak rozproszonej populacji, np. w zakresie gospodarki ściekowej.

Tabela 2. Lista miejscowości w gminie Winnica wraz z liczbą zameldowanych na stałe mieszkańców w 2014

Winnica	806	Skarżyce	88
Zbroszki	268	Glinice-Domaniewo	63
Golądkowo	249	Glinice Wielkie	62
Błędostowo	215	Górki Duże	57
Domosław	191	Smogorzewo Pańskie	56
Rębkowo	152	Budy-Zbroszki	54
Skorosze	132	Górki-Witowice	51
Skórznice	121	Nowe Bulkowo	51
Mieszki-Leśniki	120	Pawłowo	46
Gnaty-Wieśniany	112	Skoroszki	46
Stare Bulkowo	111	Poniaty-Cibory	45
Bielany	110	Górka Powielińska	44
Winniczka	104	Górki-Bački	43
Mieszki-Kuligi	101	Brodowo-Bąboły	42
Smogorzewo Włociańskie	97	Białe Błoto	40
Gnaty-Szczerbaki	96	Łachoń	36
Gnaty-Lewiski	90	Brodowo-Wity	32
Kamionna	89	Poniaty Wielkie	27
Powielin	89	Gatka	14

Źródło: UG w Winnicy

Wykres 1. Zmiana liczby mieszkańców gminy Winnica zamieszkałych na terenie gminy

Źródło: GUS

Tabela 3. Zmiana liczby mieszkańców gminy Winnica faktycznie zamieszkałych na terenie gminy

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	4122	4121	4124	4136	4105	4124	4117	4101	4098	4100	4076	4079	4094
kobiety	2031	2035	2050	2047	2039	2057	2049	2036	2068	2077	2075	2078	2089
mężczyźni	2091	2086	2074	2089	2066	2067	2068	2065	2030	2023	2001	2001	2005

Źródło: GUS

W okresie od 2005 r. do 2014 r., liczba mieszkańców gminy ulegała nieznacznym wahaniom i w rezultacie obecnie jest mniejsza o 1% niż przed 10 laty. To bardzo zły prognostyk na przyszłość, gdyż pomimo wzrostu w ostatnich trzech latach o 0,5%, **gmina** w przeciwieństwie do innych, korzystniej położonych wokół Warszawy, **nie zyskuje znaczącej liczby mieszkańców**. Ostatni wzrost można traktować jako spóźnione echo demograficzne wyżu z lat '80 XX wieku. Nie doprowadził on jednak nawet do wyrównania stanu z 2011 r. Kolejnym niekorzystnym zjawiskiem jest rosnąca dysproporcja liczby kobiet i mężczyzn – współczynnik feminizacji wzrósł do ponad 1,04 co oznacza, że w gminie na 100 mężczyzn przypadało w 2014 r. 104 kobiety. Wskaźnik ten wzrósł z poziomu 101,8 w 2010 r. Wcześniej – do 2007 r. liczba mężczyzn zamieszkałych w gminie była większa niż liczba kobiet: w 2002 r. było to 103 mężczyzn na 100 kobiet. Zmiany ostatnich lat są m.in. wynikiem procesów migracyjnych.

Od 2003 do 2008 roku gmina charakteryzowała się ujemnym lub zerowym saldem przyrostu naturalnego (od -1,9 na 1000 ludności w 2004 r., do 0,0 w 2008 r. . Od 2009 r. saldo przyrostu było dodatnie, lecz bardzo niskie – od 0,5/1000 mieszkańców w 2009 r. do 2,7 w 2012. Niestety w 2013 r. wyniosło -2,2/1000 mieszk., zaś w 2014 tylko 1/1000 mieszk. Jest mało prawdopodobne, że trend ulegnie trwałemu odwróceniu wobec spadającej istotnie liczby zawieranych małżeństw (z 9,1/1000 mieszk. w 2009 r. do 4,7/1000 mieszk. w 2013 r.). Pozytywnym czynnikiem pozwalającym uzyskać pozytywny trend, mógłby być zwiększony napływ nowych młodych mieszkańców na obszar gminy.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat następuje sukcesywne pogorszenie jednego ze wskaźników obciążenia demograficznego: liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – z 63,6 w 2004 r. do 79,8 w 2014 r. Wynika to z faktu, że w tym okresie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła w gminie o 19%, zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 3,8%. Jest to zatem sygnał

wskazujący na ryzyko pogorszenia proporcji poszczególnych grup wiekowych w nieodległej przyszłości.

Procentowy udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł z 16,1 % w 2008 r do 17,7% w 2013 r. Udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców spadł z 26,9% w 2002 r. i 25,4% w 2005 r. do 21,9% w 2014r. Udział liczby osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców, utrzymuje się na stabilnym poziomie ok. 60% – 61%.

Na terenie gminy w latach 2005 – 2013, za wyjątkiem 2009 r. występowało ujemne saldo migracji. Wynosiło ono od -2/1000 mieszk. w 2006 r. do -4,2/1000 mieszk. w 2012 r. W 2014 r. saldo migracji było dodatnie, ale wynosiło tylko 1,5/1000 mieszk. Ze względu na pogorszoną aktualnie sytuację na rynku pracy w gminie, nie jest pewne czy można się spodziewać dalszego utrzymania pozytywnej tendencji. Należy podkreślić, że dane te odzwierciedlają sytuację rejestrowaną w oficjalnych statystykach GUS. W rzeczywistości możemy mieć do czynienia także z migracjami, których te statystyki nie uwzględniają, zatem rzeczywisty obraz sytuacji może nieco odbiegać od rejestrowanego.

2.2. Wiek i struktura wykształcenia mieszkańców

Struktura wiekowa mieszkańców gminy uległa znaczącym zmianom:

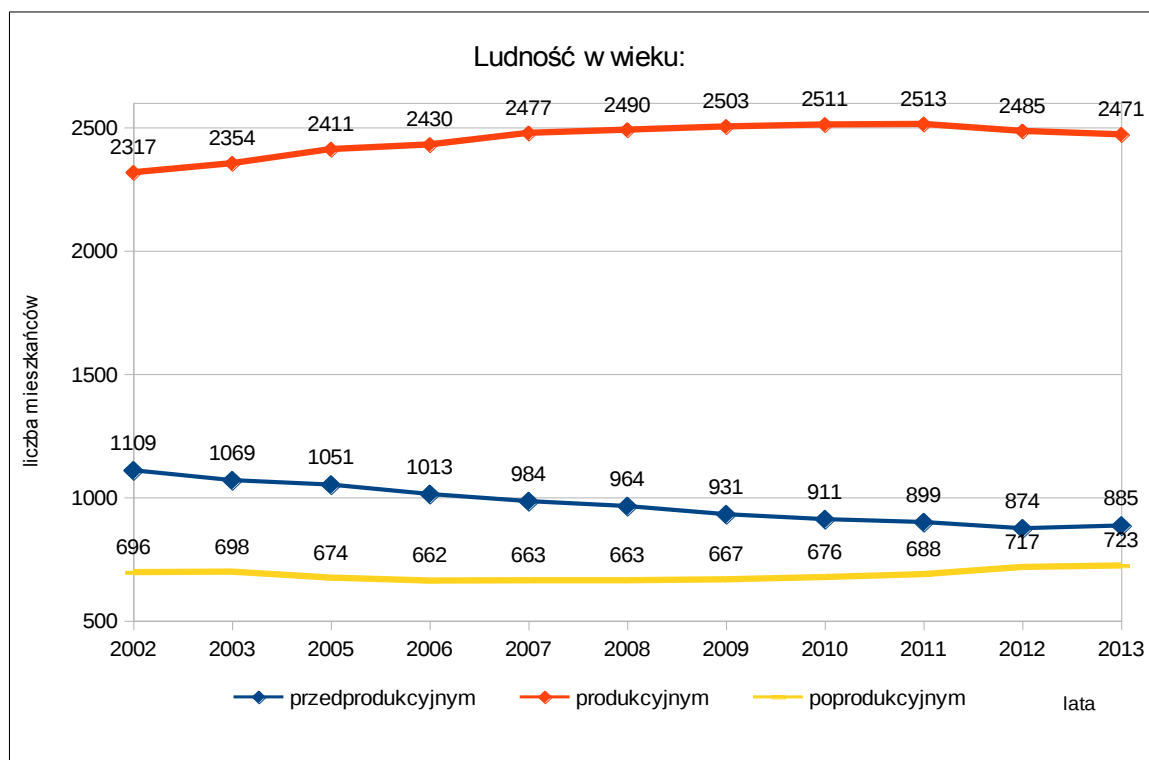
Tabela 4. Liczba mieszkańców gminy Winnica w latach 2005-2014, w grupach wiekowych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zmiana 2014-2005
0-4 lat	229	220	217	239	236	238	236	242	222	237	3,5%
5-9 lat	245	245	248	233	227	239	241	226	248	248	1,2%
10-14 lat	329	307	288	274	257	252	256	250	228	232	-29,5%
15-19 lat	383	387	400	371	356	326	304	281	303	279	-27,2%
20-24 lat	364	352	342	348	342	329	333	340	329	328	-9,9%
25-29 lat	306	300	315	324	359	343	333	323	332	335	9,5%
30-34 lat	279	292	295	289	280	301	308	314	302	319	14,3%
35-39 lat	256	260	273	274	272	278	286	285	294	292	14,1%
40-44 lat	233	230	221	229	250	256	267	262	259	251	7,7%
45-49 lat	300	271	261	264	238	233	224	219	226	245	-18,3%
50-54 lat	248	268	284	274	283	290	262	257	260	242	-2,4%
55-59 lat	230	240	224	235	237	239	258	274	262	270	17,4%
60-64 lat	136	152	186	197	204	218	224	207	220	223	64,0%
65-69 lat	167	150	138	138	131	121	139	166	179	185	10,8%
70 lat i więcej	431	431	432	428	429	435	429	430	415	408	-5,3%

W grupie osób najmłodszych obserwuje się wzrost wynikający z wpływu wyżu lat '80 przy równoczesnym zmniejszeniu aż o ponad 28% liczby nastolatków.

Największe zmiany można obserwować w grupie osób w wieku produkcyjnym – liczba osób w wieku 30-44 lata wzrosła o ok. 14%, ale także 55-59 – o ponad 17%. Największa zmiana występuje w grupie osób w wieku 60-64 lat – nastąpił wzrost o 64% w stosunku do 2005 r. Ludzie ci w najbliższych latach wejdą w wiek emerytalny, część spośród nich ze względu na stan zdrowia będzie w jakimś stopniu niepełnosprawna. Należy zwrócić także uwagę, że w 2020 r. grupa wiekowa 60-64 będzie jeszcze bardziej liczna – o ponad 21%. Stopniowo będzie następował także wzrost liczebności w grupie osób najstarszych – powyżej 70 lat. Przedstawione powyżej zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców, będą miały wpływ zarówno na finanse gminy (osoby wchodzące w wiek emerytalny osiągając mniejsze dochody nie zwiększają wpływów z PIT), a jednocześnie będą wymagały zwiększonej uwagi i opieki, z powodu pogorszenia sytuacji materialnej, stanu zdrowia, rosnącej niesamodzielności. Po „wygaszeniu” demograficznego echa lat '80, nastąpi także spadek liczby dzieci, co jest już zauważalne, jeśli prześledzić liczebność z minionych lat, osób z przedziału 0-4 lat.

Wykres 2. Zmiany liczby mieszkańców gminy w ekonomicznych grupach wiekowych

Dane o wykształceniu w statystyce publicznej są publikowane dla powiatów: w gminach wiejskich powiatu pułtuskiego zamieszkiwało w 2011 r. 27459 osób (dane Spisu Powszechnego z 2011 r.) Struktura wykształcenia była następująca:

Tabela 5. Struktura wykształcenia mieszkańców gminy powiatu pułtuskiego w 2011 r.

Wykształcenie	Liczba osób	% udział w powiecie pułtuskim	% udział na wsi w Polsce
wyższe	2826	11%	9,9 %
średnie i policealne - ogółem	6782	26%	25,5 %
średnie i policealne - średnie zawodowe	3612	14%	15,1 %
średnie i policealne - średnie ogólnokształcące	2818	11%	8,9 %
zasadnicze zawodowe	6891	26%	26,5 %
gimnazjalne	1777	7%	6 %
podstawowe ukończone	7605	29%	25,6 %
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	881	3%	6,4 %

W stosunku do średnich wielkości w kraju, odsetek ludności z wyższym wykształceniem jest w powiecie pułtuskim niższy o 35%. niż średnio w województwie mazowieckim, ale o 2 punkty procentowe wyższy niż średnio na terenach wiejskich w Polsce. Analogicznie nieco wyższy jest udział osób z wykształceniem średnim. Z kolei w powiecie pułtuskim jest więcej o 3,5 punktu procentowego osób z wykształceniem podstawowym niż średnio w kraju i o połowę niż średnio w kraju mniej osób bez jakiegokolwiek ukończonego wykształcenia.

2.3. Gospodarstwa domowe oraz źródła ich utrzymania

Wg danych GUS z PSR w 2010 r., spośród zidentyfikowanych na terenie gminy gospodarstw domowych w gospodarstwach rolnych, 587 z nich osiągało dochody z różnych źródeł, z tego aż 577 gospodarstw domowych osiągało dochód z działalności rolniczej, zaś tylko 10 utrzymywało się z innych źródeł dochodu. Jednocześnie jednak jedynie 300 gospodarstw deklarowało, że nie utrzymuje się z pracy najemnej, co świadczy o tym, że w prawie połowie przypadków w gospodarstwach domowych były co najmniej dwa źródła utrzymania. Analiza tych danych wskazuje na silną pozycję rolnictwa w strukturze źródeł dochodu. Jednakże nadal jest b. niska liczba gospodarstw, dla których źródłem utrzymania jest dochód z działalności gospodarczej – jest to jedynie ok. 6% gospodarstw. Cenną dla lokalnej gospodarki rzeczą byłoby wykorzystanie możliwości jakie daje PROW w obecnej perspektywie, dla zwiększenia

stopnia dywersyfikacji źródeł dochodów gospodarstw i poszerzenie ich właśnie o działalność pozarolniczą (zwłaszcza tych ze słabszymi warunkami gospodarowania).

Tabela 6. Struktura gospodarstw domowych według źródeł dochodu

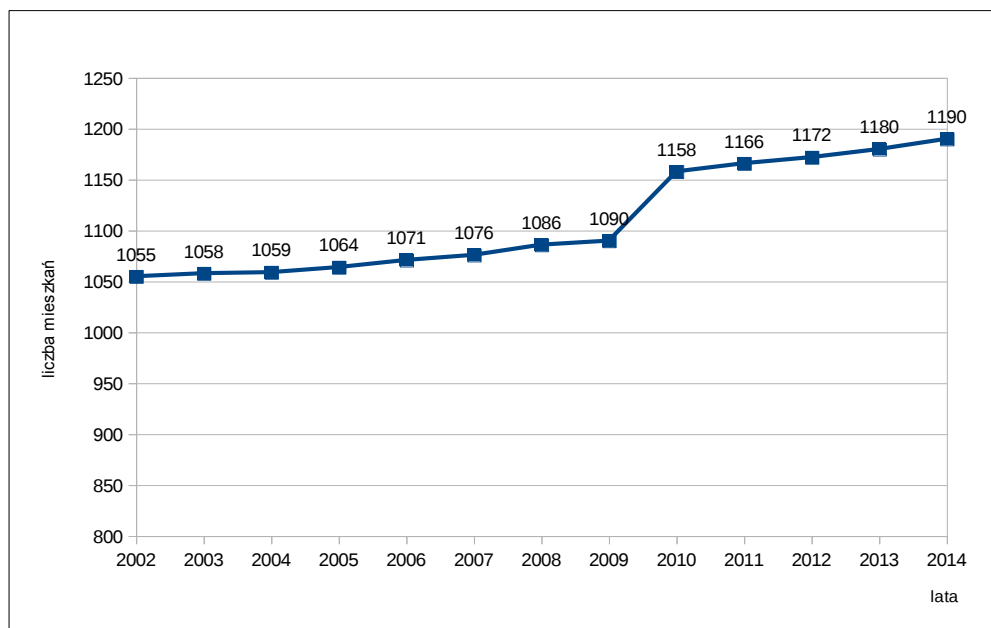
Gospodarstwa domowe osiągające dochody	587
w tym:	
z dochodem z działalności rolniczej	577
z dochodem z emerytury i renty	96
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	35
z dochodem z pracy najemnej	287
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	14
bez dochodów z działalności rolniczej	10
bez dochodów z emerytury i renty	491
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	552
bez dochodów z pracy najemnej	300
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emerytura i rentą	573

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010 r.

2.4. Mieszkalnictwo

W 2007 r. znajdowało się w gminie 1076 mieszkań, zaledwie o 21 więcej niż w 2002 r. W 2008 i 2010 r. odnotowano bardzo dynamiczny wzrost inwestycji mieszkaniowych i liczba mieszkań wyniosła w 2010 r. 1158. W następnych 4 latach tempo budowy nieco spadło – rocznie oddawano od 11 do 15 mieszkań, było to jednak wyraźnie więcej niż przed 2008 r. W rezultacie na koniec roku 2014 w gminie było 1190 mieszkań.

Wykres 3. Zmiana liczby mieszkań w gminie Winnica

Liczba osób na jedno mieszkanie wynosiła w 2006 r. 3,83 zaś w 2014 r. wynosiła 3,44 czyli zmniejszyła się o 10%. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła w 2002 r. 89 m² i wzrosła do 92,2 m². Powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jedną osobę w mieszkaniu w 2002 r. wynosiła 22,8 m² zaś w 2014 r. wzrosła do 26,8 m². Ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań w 2002 r. wynosiła 93895 m² i wzrosła do 109718 m² w 2014 roku (o 16,8%).

Gmina dysponuje 14 lokalami komunalnymi w miejscowościach Winnica, Smogorzewo Włosciańskie, Glinice-Domaniewo, Zbroszki i Poniaty Wielkie.

Tabela 7. Liczba budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania.

Rok	Liczba budynków oddanych do użytkowania
2005	5
2006	8
2007	6
2008.	11
2009	6
2010	9
2011	13
2012	12
2013	11
2014	15

Gmina **charakteryzuje się dość korzystnymi wskaźnikami dotyczącymi wielkości zasobów mieszkaniowych**, znacznej poprawie uległy także wskaźniki opisujące wyposażenie mieszkań. Ponad 89% mieszkańców w gminie korzysta z wodociągu, mieszkania 26,4% mieszkańców są podłączone do sieci kanalizacyjnej. Również wyposażenie domów znacznie się poprawiło - 78% mieszkań w 2013 r. było wyposażonych w WC, 75% w łazienkę, 62% mieszkań posiadało w 2013 r. centralne ogrzewanie – w tym zakresie nastąpił wzrost o 28% w stosunku do 2002 roku. Na koniec 2013 r. właściciele 73 mieszkań korzystali z gazu przewodowego.

Tabela 8. Liczba pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych na terenie gminy

Rok	Liczba wydanych pozwoleń na budowę
2010	23
2011	13
2012	19
2013	19
2014	10

Gmina Winnica jest **dość korzystnie położona względem aglomeracji warszawskiej z punktu widzenia inwestycji mieszkaniowych**, charakteryzuje się też względnie niskimi cenami gruntów. Gmina odnotowuje dość wysoki wzrost inwestycji mieszkaniowych (wzrost liczby mieszkań o 10% w ciągu 7 lat). Wzrost ten nie jest niestety skorelowany dodatnio z przyrostem liczby mieszkańców: w tym samym 7-letnim okresie liczba ta zmniejszyła się o 0,7%. Oznacza to, że przyrost liczby mieszkań mógł być związany z poprawą sytuacji mieszkaniowej dotychczasowych mieszkańców gminy. Potwierdzają to do pewnego stopnia zmiany wskaźników: wielkości mieszkania/osobę i przeciętnej wielkości mieszkania. Wysoce pożądane byłoby uzyskanie trwałego zwiększenia liczby inwestycji mieszkaniowych. Barierą jest tu na pewno niewystarczający stopień rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej w niektórych rejonach (zwłaszcza południowa część gminy) i niewystarczająco dobry stan dróg, w tym powiatowych. Pasma miejscowości położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571: Gołdkowo, Zbroszki, Skarżyce, Winnica, Winniczka, Skorosze, Glinice Wielkie może w najbliższym okresie rozwijać się szybciej pod względem liczby mieszkańców, niż pozostałe miejscowości. Zapewnienie poprawy sytuacji w zakresie gospodarki ściekowej i dróg spowoduje, że Winnica może poprawić pozycję konkurencyjną wobec np. gminy Pokrzywnica, w której wyższe są ceny gruntów, ale

też lepsza jest dostępność komunikacyjna i gorsza sytuacja w zakresie gospodarki ściekowej. Kluczowe wydaje się opracowanie aktualnych i realistycznych planów rozwiązania tej kwestii na potencjalnie najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie terenach, w tym w rejonie Błędostowa i Powielina.

2.5. Struktura zatrudnienia i rynek pracy

W gminie z pracy w gospodarstwie rolnym jako głównego źródła dochodu, utrzymywało się w 2002 r. 775 osób, zaś 687 z pracy najemnej (wg NSP w 2002 r.). Dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku nie są udostępnione w sposób pozwalający określić obecną sytuację w zakresie struktury źródeł utrzymania. Jedynym punktem odniesienia są dane zawarte w p. 2.3 pochodzące z Powszechnego Spisu Rolnego. Należy na podstawie w/w danych założyć, że liczba osób utrzymujących się z pracy poza gospodarstwem rolnym wzrosła.

Liczba pracujących na terenie gminy (*oprócz pracujących w rolnictwie i prowadzących działalność gospodarczą oraz pracujących w podmiotach zatrudniających mniej niż 9 osób) wzrosła z 328 w 2002 r. do 380 w 2006 r. i wzrastała nadal aż do 2010 r. do poziomu 599 osób. Była to b. znacząca wielkość, rzadko spotykana w niewielkiej gminie wiejskiej. Było to wynikiem struktury lokalnej gospodarki, opartej w znacznym stopniu na przetwórstwie rolnym. W kolejnych latach liczba pracujących spadła do 381 w 2013 r. , a następnie zwiększyła się znowu do 424 w 2014 roku. Te gwałtowne zmiany wskazują po pierwsze na zaburzenia na lokalnym rynku pracy (upadłość jednego z podmiotów), ale po drugie na wysoką zdolność mieszkańców do zastąpienia dotychczasowego miejsca pracy. Zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn odnotowano w ostatnich dwóch latach niewielki wzrost liczby pracujących po dość znacznym spadku. Liczba pracujących poza rolnictwem osób z terenu gminy jest obecnie jeszcze trudniejsza do oszacowania ze względu na ograniczenia statystyki publicznej, powszechne stosowanie umów cywilno-prawnych zamiast umów o pracę oraz znaczny udział szarej strefy w zatrudnieniu.

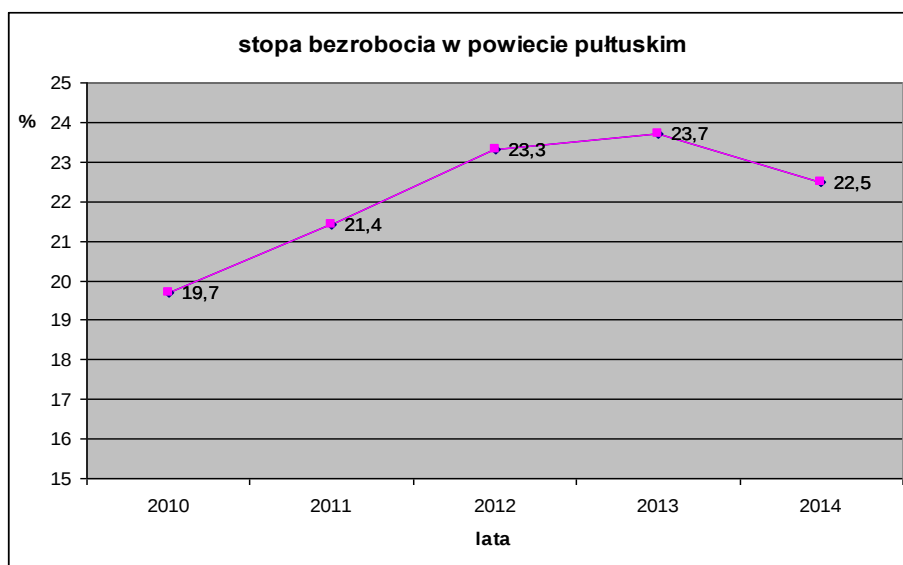
Część mieszkańców pracuje w znacznej odległości od miejsca zamieszkania. Ma to miejsce w warunkach niewystarczającej dostępności komunikacyjnej niektórych wsi na terenie gminy. Wobec niskiej opłacalności prowadzenia produkcji rolnej i problemów ze sprzedażą produktów, część mieszkańców jest zagrożona dalszym pogorszeniem ich sytuacji materialnej i zagrożona wykluczeniem społecznym.

Wskaźnik GUS liczby pracujących na 1000 mieszkańców uległ w ostatnich latach zmniejszeniu z bardzo wysokiego jak na gminę wiejską poziomu 146 w 2010 r. do 103 w 2014 r. Należy podkreślić, że nie jest to pełna miara poziomu, zatrudnienia, gdyż prezentuje jedynie osoby pracujące w podmiotach zatrudniających więcej niż 9 osób, nie obejmuje niektórych kategorii pracowników (np. zatrudnionych w obronie narodowej), ani nie obejmuje pracujących w gospodarstwach rolnych.

2.6. Bezrobocie

Na koniec 2014 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie gminy wynosiła 313 osób. Dla porównania, w 2006 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy Winnica, wynosiła 286 osób.

Stopa bezrobocia w powiecie pułuskim w 2014 r. wynosiła 22,5%. W porównaniu ze średnią w powiecie, stopa rejestrowanego bezrobocia w gminie Winnica jest wyższa. Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił w Winnicy w 2014 r. 12,6% (w powiecie 15,1%). Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym średnio w gminach wiejskich powiatu był wyższy niż w Winnicy i wynosił w 2014 r. 13,1%. Wobec umiarkowanie korzystnego położenia Winnicy, pokazuje to na znaczną siłę lokalnej gospodarki oraz wysoką mimo ograniczeń komunikacyjnych, mobilność mieszkańców.

Wykres 4. Wskaźnik stopy bezrobocia na terenie powiatu pułuskiego

Liczba bezrobotnych kobiet w gminie w 2014 r. wynosiła 153 (60%), zaś mężczyzn 171 (40%). Są to wskaźniki mniej korzystne z punktu widzenia zatrudnienia

kobiet. W skali województwa odsetek bezrobotnych kobiet wynosi bowiem 47%, a mężczyzn 53%, zaś w powiecie odpowiednio 45,7 oraz 54,3%.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych w gminie Winnica w latach 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Bezrobotni ogółem	364	337	424
Bezrobotni długotrwale ogółem	bd	bd	187
Zarejestrowane bezrobotne kobiety	182	160	153

W ostatnich 2 latach liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 19 osób. Liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się o 22 osoby.

Istotnym problemem jest fakt, że wśród bezrobotnych, **ponad 60% stanowią osoby długotrwale bezrobotne, a osoby do 25 roku życia stanowią aż 27 % ogółu bezrobotnych**. Jedynie co czwarta osoba bezrobotna posiada prawo do zasiłku. Wynikają z tego m.in. konkretne obciążenia dla pomocy społecznej w gminie.

Wskaźnik liczby bezrobotnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym zmniejszył się ze 134 w 2002 r. do 126 w 2014 r. Korzystnym zjawiskiem jest dalsze zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na koniec I półrocza 2015 r. do 283, (z 313 na koniec ub. roku) oraz zmniejszenie odsetka młodych bezrobotnych do 22%.

2.7. Aktywność społeczna mieszkańców, organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Winnica działa Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LIDER” w Winnicy. Na terenie całej gminy działa siedem Ochotniczych Straży Pożarnych: w Winnicy, Domosławiu, Glinicach, Rębkowie, Błędostowie, Skórznicach i Bulkowie Starym. Część z nich działa bardzo aktywnie, wspierając Państwową Straż Pożarną.

Na Terenie miejscowości Winnica działają również:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Winnica Oraz Wzajemnej Pomocy w Winnicy z siedzibą w miejscowości Gnaty Lewiski,
- Stowarzyszenie Nasza Winnica z siedzibą w Winnicy,
- Stowarzyszenie Eko-Gołądkowo przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Gołądkowie,
- Stowarzyszenie Aktywnych Emerytów w Winnicy oraz Fundacja Macte Animo z siedzibą w Bielanach,

Ponadto funkcjonują jeszcze 2 inne kluby sportowe, działa także 13 Winnicka Drużyna Harcerzy.

W gminie Winnica działa również Stowarzyszenie „Zielone Mosty Narwi” z siedzibą w sąsiedniej gminie Pokrzywnica. Stowarzyszenie jest organizacją, która działa na terenie powiatu pułtuskiego i nowodworskiego. Jej celem jest dbanie o rozwój własnego regionu, promowanie go, wykorzystywanie lokalnych zasobów. Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju gmin powiatu pułtuskiego jest misją Stowarzyszenia. Działania podejmowane przez Stowarzyszenia mają służyć:

- tworzeniu lokalnych miejsc pracy,
- rozwojowi rolnictwa zrównoważonego, ekologicznego i agroturystyki,
- zachowaniu i ochronę dziedzictwa przyrodniczego, w tym bioróżnorodności rolniczej,
- zadbaniu o czystość środowiska, szczególnie rzeki Narwi,
- kultywowaniu kultury i tradycji lokalnych,
- dbaniu o estetykę wsi, zachowanie zabytków i tradycyjnej architektury, zapewnieniu dobrej jakości rozwiązań komunikacyjnych.

Ogólnie jednak, jak wynika z badania ankietowego wśród mieszkańców gminy, aktywność społeczna w gminie jest niska i jednym z oczekiwanych działań jest wspieranie inicjatyw mieszkańców oraz działania integrujące społeczność.

3. Gospodarka lokalna

3.1. Rolnictwo

Gleby na terenie gminy Winnica są pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego. Przeważającą powierzchnię zajmują gleby biellicowe, brunatne, brunatne wylugowane oraz czarne ziemie. **Gleby brunatne zapewniają bardzo korzystne warunki do wszystkich upraw oraz warzywnictwa i sadownictwa.** Czarne ziemie dość często bywają okresowo nadmiernie uwodnione.

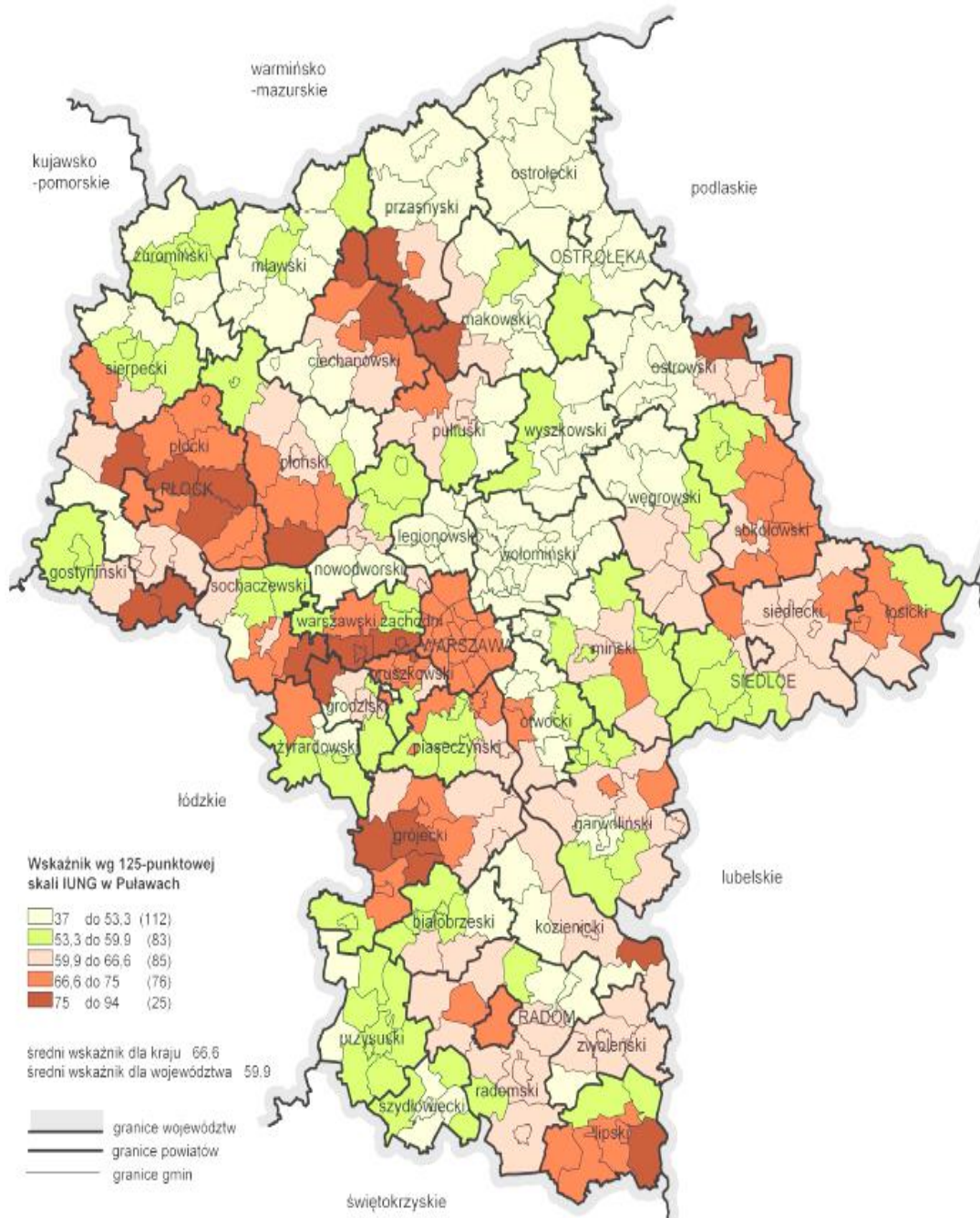
Według gleboznawczej klasyfikacji gruntów, w gruntach ornych w gminie Winnica:

- do gleb bardzo dobrych i dobrych (klasy II i III) zaliczono 1196 ha (17,5%),
- do średnich (klasy IVa i IVb) – 52,5% (3566 ha),
- do słabych (klasy V i VI) – 30,2% (2062 ha)

Gmina Winnica posiada charakter gminy typowo rolniczej. Charakteryzuje się **dobrym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej** wg IUNG (wskaźnik dla gminy określono na 66,6, przy średniej w województwie = 59,9).

Wskaźnik ten obejmuje wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, tj. zarówno warunki glebowe, klimatyczne, wodne, jak i rzeźbę terenu. Z punktu widzenia przydatności rolniczej gleb – większa część gminy Winnica charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przydatności gleb do produkcji rolnej. Czynnikiem nieco pogarszającym warunki jest m.in. agroklimat. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r., jedynie nieco ponad 70% gospodarstw produkuje na rynek. M.in. z tego powodu oraz ze względu na brak wykształconych specjalizacji produkcyjnych, zdolność żywicielska gospodarstw na terenie gminy, jest oceniana średnio przez Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego (ok.7 pkt na 13,5 możliwych):

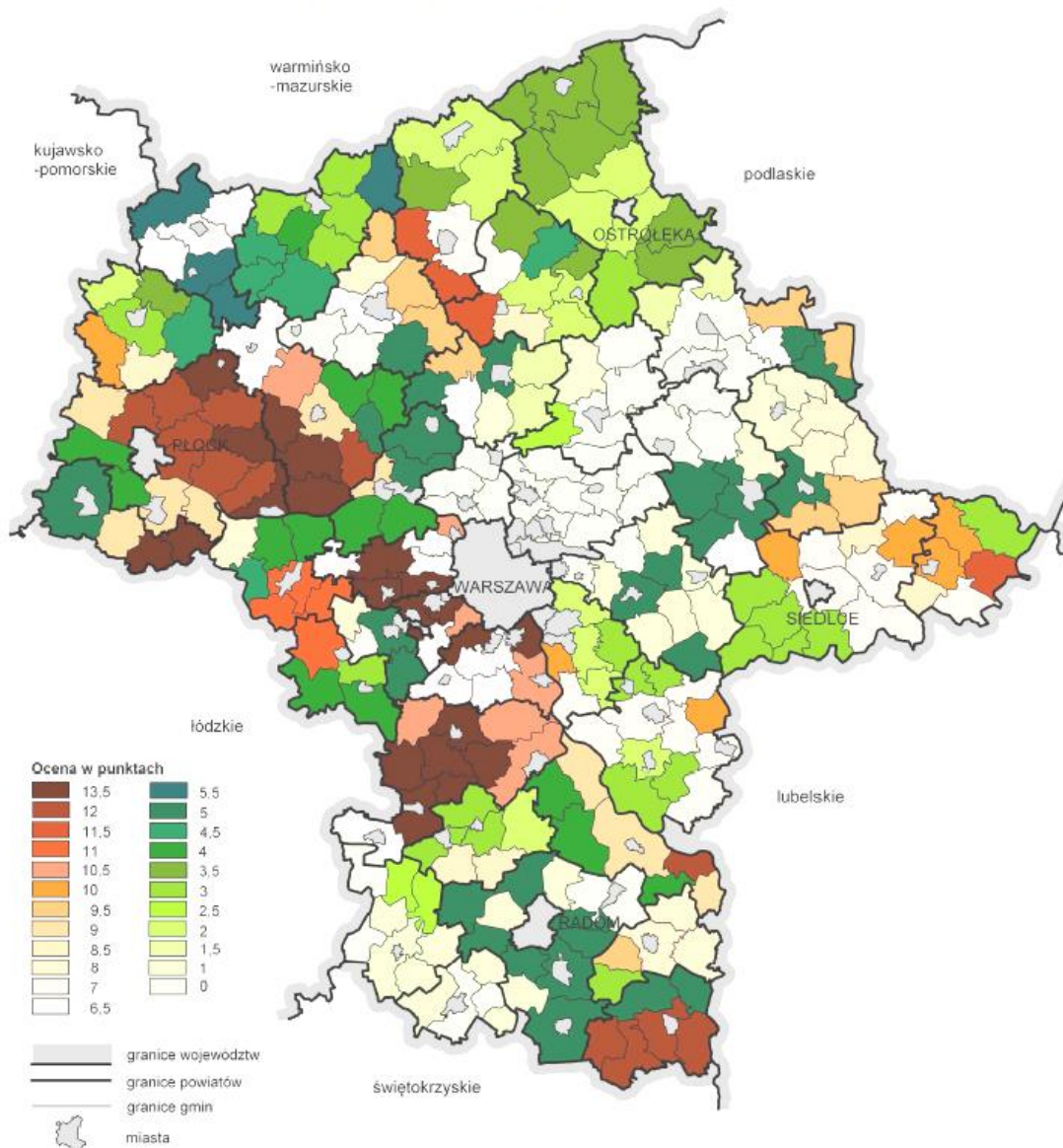
Mapa 5. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminach województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie MBPR na podstawie *Waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski wg gmin – suplement*, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy 1994

Rysunek 7. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Mapa 11. Ocena zdolności żywicielskiej według gmin

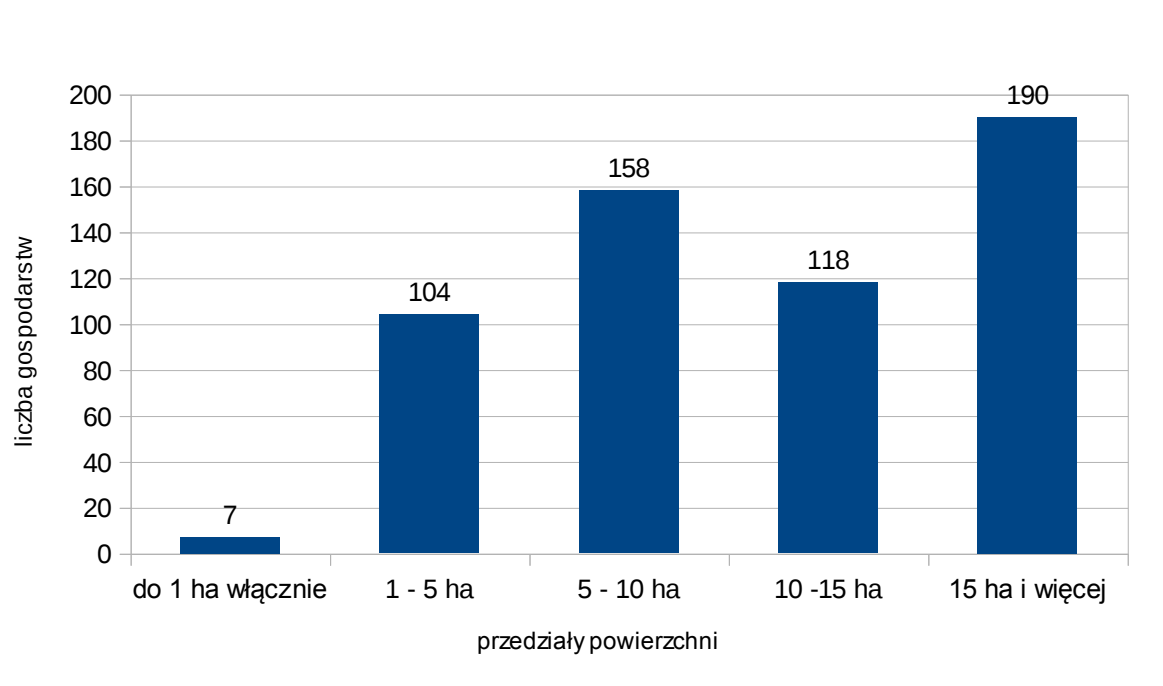
Źródło: opracowanie własne MBPR

Rysunek 8. Ocena zdolności żywicielskiej wg gmin

W ujęciu rzeczywistym, na terenie gminy występuje znaczne zróżnicowanie zarówno w zakresie produktywności, jak i zdolności do przetrwania i dalszego rozwoju gospodarstw, zatem przekształcenia w tym obszarze gospodarki lokalnej będą nadal miały miejsce. Niewątpliwie słabością gospodarstw na terenie gminy Winnica jest fakt, że pomimo korzystnych warunków do produkcji, nie podjęły działań na rzecz współpracy w grupach producenckich, co osłabia ich pozycję rynkową zarówno wobec odbiorców hurtowych, jak i przetwórców.

Według danych PSR z 2010 r., na terenie gminy Winnica funkcjonuje 587 gospodarstw rolnych, z tego 577 prowadzi działalność rolniczą.

Wykres 5. Struktura powierzchni działających gospodarstw rolnych w poszczególnych grupach

W strukturze gospodarstwa małe i średnie stanowią 47% ogólnej liczby działających gospodarstw. Gospodarstw większych niż 15 ha jest 33% i jest to ponadprzeciętnie wysoka wielkość. Taka struktura powierzchni gospodarstw świadczy, że znaczna część spośród nich będzie w stanie konkurować na rynku. Potwierdzeniem tego jest zdiagnozowana w PSR struktura dochodów gospodarstw, gdzie mniej niż połowa osiąga dodatkowe dochody z pracy najemnej i innych źródeł.

Powierzchnia użytków rolnych w 2010 r. wynosiła 7683 ha. Powierzchnia gruntów ornych stanowiła 80% powierzchni UR, pastwiska i łąki zajmowały nieco ponad 16% powierzchni UR.

Tabela 10. Struktura użytków rolnych w gminie Winnica

Kategoria użytków	pow. [ha]	%
grunty orne	6140	80,00%
sady	81	1,00%
łąki trwałe	1127	14,60%
pastwiska trwałe	137	1,80%
pozostałe grunty	198	2,50%
Suma	7683	100%

W strukturze zasiewów dominują zboża (w 2010 r. uprawiało je 92% gospodarstw na powierzchni 74% GO), rzepak na 6,2 % powierzchni oraz ziemniaki (uprawiane na powierzchni 3% GO). Uprawa warzyw gruntowych jako głównych ziemioplodów miała miejsce w 2010 r. jedynie na powierzchni 5,4 ha.

Spośród ogółu 577 działających gospodarstw, 313 (54%) utrzymuje bydło, 223 (39%) drób, 178 (31%) trzodę chlewną, 8% konie. Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych wynosiła w 2010 r. 81 sztuk dużych /100 ha i stanowiło to wielkość powyżej średniej w powiecie i województwie.

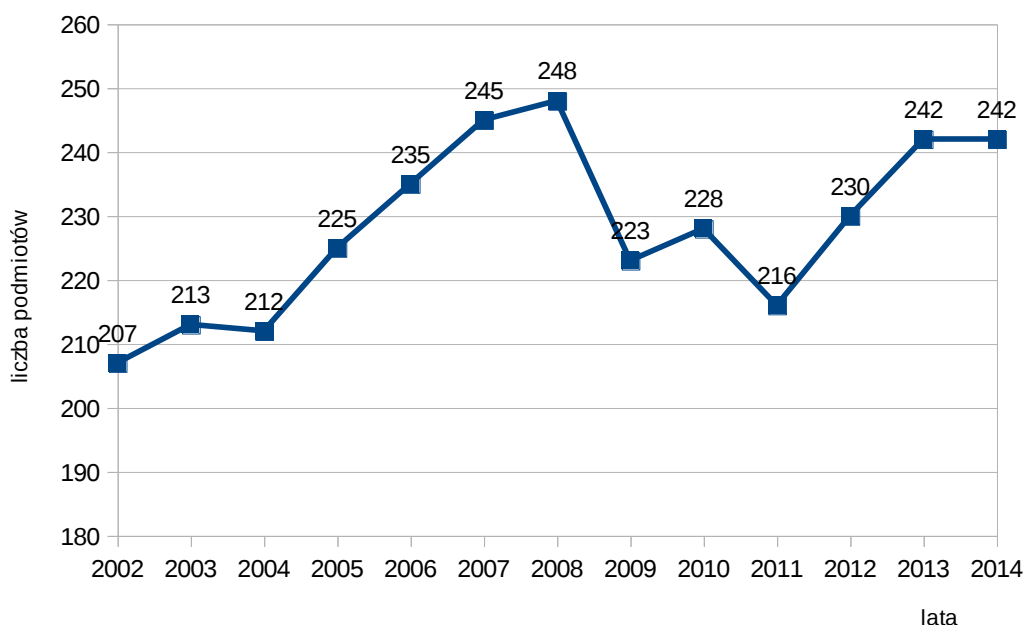
W 454 gospodarstwach znajdowało się w 2010 r. 760 ciągników rolniczych. Świadczy to o dość dużej sile większości gospodarstw. Niezależnie od tego, sposobem na przetrwanie pozostałej części gospodarstw jest albo specjalizacja w uprawach zapewniających wyższą rentowność, albo zróżnicowanie działalności obejmujące działalność pozarolniczą. Dobrą okazją dla tego typu działań są możliwości przewidziane w PROW na lata 2014-2020.

3.2. Przedsiębiorczość.

Liczba prywatnych podmiotów gospodarczych na terenie gminy podlegała w ciągu ostatnich 13 lat znacznym wahaniom (wykres nr 6). W roku 2002 wskaźnik zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców wynosił dla gminy Winnica 50,2. W tym samym czasie średnio w województwie mazowieckim wynosił on 108, a w kraju 91 podmiotów na 1000 mieszkańców. Do 2008r. wskaźnik ten wzrósł dla gminy do 60,2, następnie gwałtownie zmniejszył się do 54 w 2009 roku. Na koniec 2014 r. osiągnął wielkość 59,1 podmiotów/1000 mieszkańców. Zmiana wskaźnika świadczy o wzroście aktywności gospodarczej mieszkańców i istniejących potrzebach w zakresie wsparcia tego procesu.

Pomimo, że w latach 2009 - 2014 liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła o 6%, to liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zwiększyła się o 13%. Oznacza to, że negatywna tendencja z lat 2002-2006 uległa zahamowaniu i odwróceniu. Jest to niezwykle korzystne i troską władz Gminy powinno być utrzymanie tego trendu. Szczególnie ważne jest przekonanie do podejmowania samodzielnej aktywności gospodarczej młodych mieszkańców gminy. Konieczne jednakże jest, aby poprawić warunki prowadzenia działalności na terenie gminy – dostępność komunikacyjną i jakość infrastruktury technicznej.

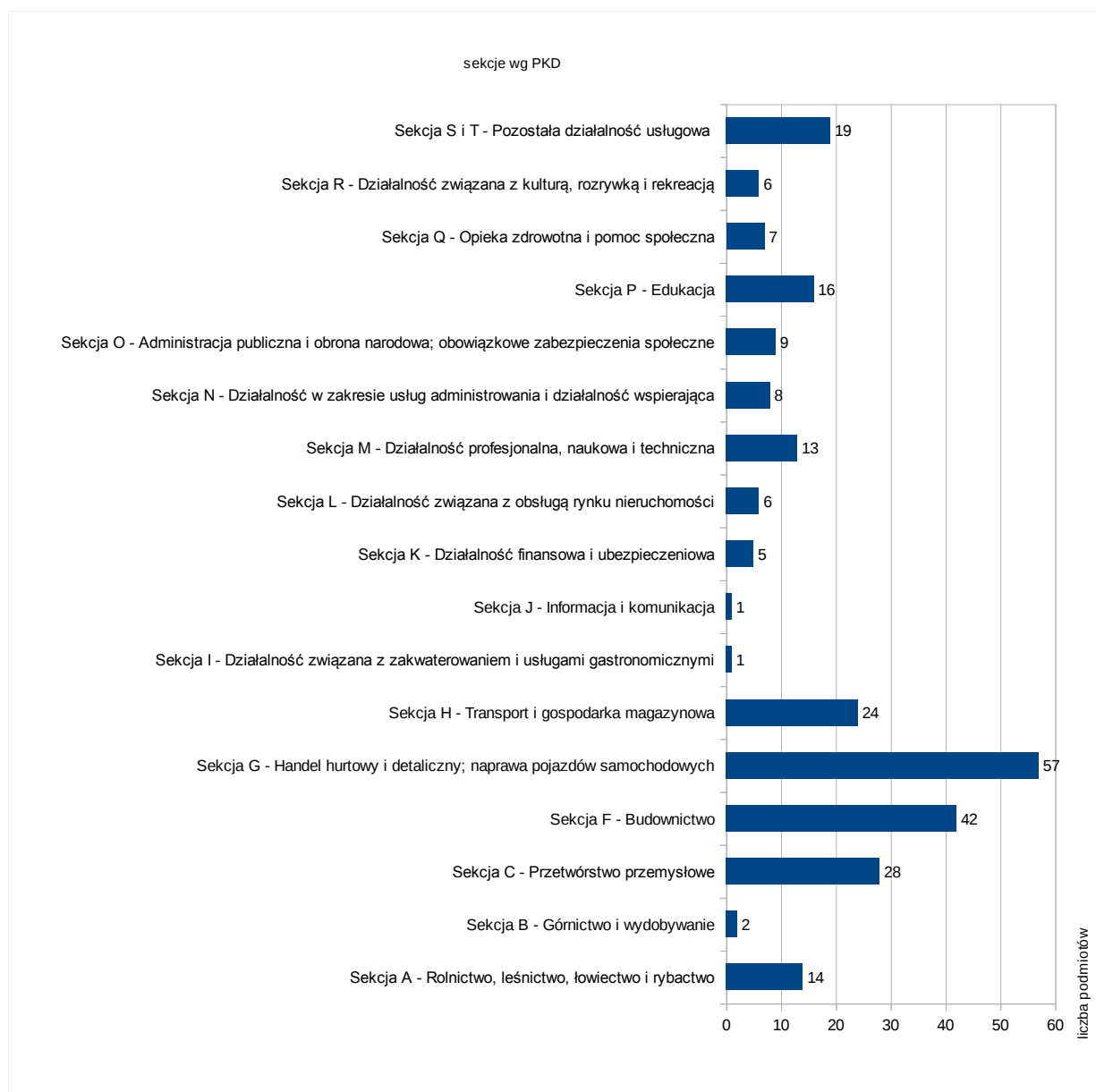
Wykres 6. Zmiany liczby prywatnych podmiotów gospodarczych w gminie Winnica

Wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności, wynosił w 2014 r. 50,5. **Jest to o 45% mniej niż średnio na Mazowszu.** Wskazuje to na znaczną awersję do prowadzenia działalności oraz być może związane jest ze względnie dużą liczbą większych podmiotów gospodarczych (osoby prawne) w gminie.

W strukturze podmiotów dominują zakłady związane z działalnością handlową (hurt i detal) i naprawa pojazdów mechanicznych - ok. 23 %. Drugą pozycję zajmuje budownictwo – 17 %, ważną gałąź jaką jest dla gminy przetwórstwo przemysłowe 11%, a następnie transport – 10 %.

Wykres 7. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych w gminie Winnica

Analiza danych statystycznych wskazuje, że **liczba podmiotów gospodarczych** działających na terenie gminy w obszarze powiązany z rolnictwem, leśnictwem i rybactwem, **spadła** od 2011 r. do 2014 r. o 30% z 20 do 14 podmiotów, co oznacza, że pogarsza się kondycja firm działających w otoczeniu rolnictwa. Pomimo zatem, że rolnictwo pozostaje ważnym elementem lokalnej gospodarki, nie następuje rozwój podmiotów gospodarczych działających w jego otoczeniu.

Działalność koncentruje się w kilku najliczniejszych i najkorzystniej położonych miejscowościach w gminie:

Tabela 11. Liczba podmiotów osób fizycznych w największych miejscowościach gminy w 2013 r.

Miejscowość	Podmioty
Winnica	66
Golądkowo	11
Błędostowo	11
Zbroszki	11
Smogorzewo Włosciańskie	7
Stare Bulkowo	6

Spośród 208 podmiotów prowadzonych przez osoby fizyczne, 54% działa w 6 miejscowościach gminy. Podobna sytuacja ma miejsce jeśli uwzględnić wszystkie podmioty gospodarcze – wraz z osobami prawnymi 60% koncentruje swoją działalność w 6 miejscowościach, a 75% w 11. Wskazuje to zatem na bardzo niską aktywność gospodarczą na znacznej powierzchni gminy. Jest to związane nie tylko z liczbą mieszkańców, ale także dostępnością komunikacyjną i infrastrukturą techniczną, gdyż niektóre mało liczne wsie (Powielin, Mieszki-Kuligi, Kamionna, Skarżyce, Górki-Bački) charakteryzują się aktywnością gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców, wyższą niż Winnica.

Tak jak to było wskazane, na terenie gminy Winnica występują udokumentowane złoża surowców mineralnych kruszywa oraz surowce ceramiczne. Działalność górnicza może stanowić ważny element lokalnej gospodarki, zwłaszcza jeśli stałoby się możliwe częściowe przetwarzanie wydobywanego surowca.

Turystyka.

W 2014 r. na terenie gminy nie było turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. Na terenie gminy nie powstały gospodarstwa agroturystyczne, działa obecnie 1 podmiot w sektorze usług gastronomicznych i noclegowych oraz 6 związanych z rozrywką, kulturą i rekreacją. Obszar gminy nie jest bogaty w atrakcyjne zasoby sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki i wypoczynku. Temu celowi powinna służyć infrastruktura umożliwiająca przyciągnięcie turystów (w tym weekendowych): sieć ścieżek turystycznych, edukacyjnych i rowerowych. Jednym z ważnych przedsięwzięć byłaby budowa planowanej ścieżki rowerowej na byłym szlaku

kolei wąskotorowej Pułtusk-Nasielsk. Aby jednak efekty tego przedsięwzięcia były zauważalne dla lokalnej gospodarki, konieczne byłoby znaczne wzbogacenie oferty dla potencjalnych turystów mających korzystać ze ścieżki. Nawet jednak i wtedy, potencjalne wpływy z działalności turystycznej podmiotów na terenie gminy będą stanowiły b. niewielką kwotę w stosunku do przychodów z innych branż. Znacznie bardziej perspektywicznym kierunkiem może być dalszy rozwój działek rekreacyjnych i budownictwa letniskowego, które m.in. generuje popyt na usługi i towary nabywane zwykle od mieszkańców położonych w pobliżu miejscowości.

4. Infrastruktura techniczna

4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

Gmina Winnica jest położona na południowy zachód od Pułtuska. W jej centralnej części przebiega z północnego wschodu na południowy zachód droga wojewódzka nr 571 Pułtusk-Nasielsk-Płońsk, która jest najważniejszym zewnętrznym połączeniem komunikacyjnym gminy. Na przestrzeni ok. 11,5 km przebiega przez teren miejscowości: Gołdkowo, Skarżyce, Zbroszki, Winnica, Skorosze, Poniaty Wielkie. Ruch na tej drodze, to w znacznej większości ruch tranzytowy o charakterze gospodarczym. Według danych generalnego pomiaru ruchu na drodze wynosił on w 2010 r. 3823 pojazdy/dobę, szacuje się że wzrósł do ok 4500 pojazdów na dobę.

Długość sieci dróg publicznych na terenie gminy wynosi 218 km (dane UG w Winnicy). W skład sieci dróg powiatowych na terenie gminy wchodzi czternaście dróg o łącznej długości ok. 65,7 km.(na podst. danych ze Studium z 2014 roku). Drogi powiatowe częstokroć nie spełniają warunków technicznych wymaganych dla klas G, Z, L i D. Wszystkie drogi posiadają liczne wjazdy do pól i zagród, stan nawierzchni wielu odcinków jest niezadowalający, a skrzyżowania z drogami lokalnymi nie zapewniają wymaganych pól widoczności. Ok. 75% dróg powiatowych nie posiada nawierzchni bitumicznej. część dróg jest utwardzonych (niektóre jednak w stanie wymagającym poprawy). Część dróg powiatowych wymaga modernizacji nawierzchni, zwiększenia nośności, szerokości jezdni i poboczy. Według danych UG w Winnicy, remontu wymaga 2700 m dróg powiatowych.

Drogi gminne w liczbie 23, mające łączną długość ok. 84 km oraz drogi wewnętrzne stanowią uzupełnienie układu drogowego gminy. Obsługują przede

wszystkim zabudowę rozproszoną, stanowią komunikację wewnątrz wsi, tworzą połączenia między wsiami i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych. Drogi gminne o nawierzchni bitumicznej mają długość 33 km, z tego odcinki o długości 5 km wymagają remontu, 15 km długości mają drogi utwardzone powierzchniowo, drogi żwirowe mają długość 70 km *(na podstawie danych UG w Winnicy)*.

Gęstość sieci drogowej jest wystarczająca, jednakże istnieją znaczne potrzeby w zakresie przebudowy dróg – podniesienia ich nośności, odwodnienia i poszerzenia oraz oznakowania i oświetlenia. Z uwagi na wzrost liczby osób odwiedzających gminę i wzrost natężenia ruchu związany ze zwiększeniem liczby pojazdów, konieczne jest kontynuowanie modernizacji systemu zarówno dróg gminnych, jak i powiatowych. Stan dróg został nisko oceniony w badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców w czerwcu 2015 r., a mieszkańcy wskazali budowę dróg jak jedno z najpilniejszych zadań. Jego realizacja napotka jednak na barierę finansową, a także musi zostać odsunięta w czasie tam, gdzie w nieodległej przyszłości miałyby być budowana sieć kanalizacyjna. Inną ważną i pilną potrzebą, jest budowa chodników, m.in. wzdłuż drogi wojewódzkiej pomiędzy Winnicą i Rębkowem, połączenie z Winnicą osiedla przy ul. Słonecznej. DO wybudowania w pierwszej kolejności są chodniki we wsiach Rębkowo, Pawłowo, Domosław i Glinice Wielkie.

Gmina posiada połączenia komunikacyjne jedynie dla ruchu kołowego, obsługiwane przez PKS oraz prywatne firmy przewozowe. Najważniejsze są połączenia z miastami: Pułuskim, Serockiem i Warszawą. Na obszarze gminy występuje znaczne zróżnicowanie dostępności i jakości usług transportu zbiorowego – mieszkańcy miejscowości położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571, korzystają z połączeń autobusowych do Pułuska i Nasielska.

Mieszkańcy terenów położonych w oddaleniu od tej drogi, w większości nie są obsługiwani przez połączenia autobusowe. Np. miejscowość gminna Winnica ma liczne połączenia z Pułuskim, ale tylko część bezpośrednich z czasem dojazdu ok. 20 min., pozostałe są realizowane okrężnymi trasami, co wydłuża czas podróży na dystansie 12 km do ok. 50 minut, a jego cena jest wyższa, niż cena biletu z Warszawy do Pułuska (!). W godzinach popołudniowych ostatnie połączenie z Winnicy do Pułuska jest tuż po godzinie 17, co praktycznie uniemożliwia skorzystanie z jakichkolwiek funkcji usługowych miasta powiatowego, jeśli nie można skorzystać z samochodu. Jest to zatem poważna bariera dla osób młodych oraz w podeszłym wieku. Godziny kursów autobusu są ustalone w taki sposób, że nie jest możliwe

dotarcie do miejsc pracy położonych np. w Legionowie czy Warszawie. W tej sytuacji **dochodzi do poważnego ograniczenia mobilności znacznej części mieszkańców gminy.**

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej na terenie gminy zostały zrealizowane jeszcze w latach '90 – w 2002 roku prawie 88% mieszkańców korzystało z sieci wodociągowej. Obecnie jest to ponad 90%. Miejscowości położone w południowej części gminy: Błędostowo, Powielin, Górka Powielińska, Gatka, Smogorzewo Pańskie i Smogorzewo Włściańskie zaopatrywane są w wodę pitną z sieci wodociągowej gminy Serock z powiatu legionowskiego.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych wzrosło z 23,4 w 2010 r. do 35,4 m³/mieszkańca/rok w 2014 r., co jest wielkością typową dla miast (średnia dla terenów wiejskich wynosi ok. 25 m³/mieszkańca/rok). Z jednej strony świadczy to bardzo pozytywnie o rozwoju cywilizacyjnym gminy w zakresie gospodarki wodnej, z drugiej strony pokazuje skalę wyzwań w zakresie gospodarki ściekowej, biorąc pod uwagę fakt, że za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej, z usług oczyszczalni ścieków korzystało w 2014 r. 1050 mieszkańców.

Na terenie gminy znajduje się jedna prywatna (stanowiąca własność Zakładu Mleczarskiego Winnica) mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Winnica, charakteryzująca się znacznym stopniem uciążliwości dla okolicznych mieszkańców. Istnieje pilna potrzeba budowy komunalnej oczyszczalni ścieków oraz rozwiązania problemu uciążliwości istniejącej oczyszczalni. Potrzebna jest budowa sieci kanalizacyjnej lub przydomowych oczyszczalni ścieków w ponad 25 wsiach. Ścieki powstające w większości wsi na terenie gminy są gromadzone w osadnikach bezodpływowych i dowożone do oczyszczalni wozami asenizacyjnymi. Ścieki bytowe z innych części gminy są także dowożone do oczyszczalni w Pułtuskach i Serocku. Na terenie gminy funkcjonują także przydomowe oczyszczalnie ścieków (198 wybudowano w ramach PROW), ich rozbudowa jest realizowana także obecnie. W najbliższych latach planowana jest rozbudowa infrastruktury służącej odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków na terenie gminy. W tym celu jest jednak konieczna **weryfikacja obecnej koncepcji kanalizacyjnej** (Program Kanalizacja Sanitarna Gmina Winnica) z 2007 roku, która zawiera istotne błędy i może narazić Gminę na nadmierne wydatki inwestycyjne jak i eksploatacyjne w przyszłości.

Sieć kanalizacyjna zbudowana jest we wsiach: Winnica, Winniczka, Zbroszki, Gołądkowo, Skarżyce i Domosław. Łączna długość sieci to ponad 15 km, trwa jej rozbudowa w miejscowościach Winnica i Rębkowo. Ogółem z dostępu do sieci kanalizacyjnej korzysta 26,4% mieszkańców. Wobec ok. 90% korzystających z sieci wodociągowej oznacza to, że występuje bardzo duża nierównowaga w rozwoju i dostępie do infrastruktury sieciowej. Występuje zatem istotne zagrożenie dla środowiska tym, że część ścieków powstających na terenie gminy w sposób nie kontrolowany trafia bezpośrednio do środowiska – wywożona na pola, do lasów, rowów melioracyjnych. Praktyka wskazuje, że b. często także część osadników nie jest w pełni szczelna i ścieki z nich trafiają do gleby zanieczyszczając wody powierzchniowe i podziemne.

Rozwiązanie problemów gospodarki wodno-ściekowej jest kluczowym czynnikiem dla dalszego rozwoju gminy, w tym zwiększenia liczby inwestycji mieszkaniowych, zwłaszcza w południowej części gminy.

4.3. Gospodarka odpadami

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Winnica stała się podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi powstałymi na terenie gminy. W tym celu zorganizowano przetarg na odbieranie i zagospodarowanie (odzysk lub unieszkodliwienie) odpadów komunalnych z nieruchomości położonych na terenie gminy Winnica.

Gmina Winnica poprzez firmę wyłonioną w drodze przetargu odbiera następujące rodzaje odpadów komunalnych:

- a) Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne
- b) Selektywnie zbierane odpady komunalne – papier i tektura, szkło, odzież, tekstylia, tworzywa sztuczne i metal,
- c) Odpady biodegradowalne
- d) Odpady wielkogabarytowe wyeksploatowany sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, akumulatory i zużyte opony

W Studium szacuje się, że na terenie gminy powstaje rocznie 550 Mg odpadów komunalnych. Ilość odpadów ustalono po przyjęciu jednostkowego wskaźnika ich nagromadzenia w ilości 0,075 Mg m³/M x rok typowego dla obszarów wiejskich. Przy średniej gęstości odpadów 300 kg/m³ odpowiada to ich objętości 927 m³/rok.

Wielkości te powinny zostać zweryfikowane poprzez analizę danych sprawozdawczych.

Zbieranie odpadów jest prowadzone w systemie pojemnikowo-workowym. Ogólna liczba gospodarstw w systemie na terenie gminy – około 1100, w tym ok. 600 segregujących odpady.

Cytując Studium: "Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012 – 2017, obowiązującym od 22 października 2012 r. gmina Winnica zaliczona została do ciechanowskiego Regionu Gospodarki Odpadami, w skład którego wchodzi 41 gmin z powiatu ciechanowskiego, makowskiego, mławskiego, przasnyskiego i pułtuskiego. Do najważniejszych zadań należy zapobieganie powstawaniu odpadów, selektywna zbiórka, recykling i odzysk, w tym wykorzystanie energii z odpadów. WPGO wskazuje regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), do których powinny trafiać zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, pozostałości z sortowania przeznaczone do składowania. Instalacją regionalną do obsługi regionu ciechanowskiego jest instalacja do biostabilizacji odpadów komunalnych w miejscowości Kosiny Bartosowe, w gminie Wiśniewo o mocy przerobowej części biologicznej 100 000 Mg/rok i mechanicznej: 80 000 Mg/rok – docelowo RIPOK/.

Instalacjami do zastępczej obsługi regionu ciechanowskiego są:

- sortownia odpadów w miejscowości Uniszki-Cegielnia o mocy przerobowej 250 000 Mg/rok,
- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Uniszki Cegielnia, pojemność pozostała do wypełnienia 21 000 m³ – docelowo RIPOK.

Teren komunalnego składowiska w Gnatach-Szczerbakach i nielegalnego składowiska w Skórznicach zostały zrekultywowane.

4.4. Infrastruktura gazowa i elektroenergetyczna

W północnej części gminy zlokalizowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia 6,4 MPa (wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571 Nasielsk - Winnica – Pułtusk). Na terenie gminy Winnica nie ma silnie rozbudowanej sieci gazowej - sieć średniego ciśnienia ma długość 4,3 km, a przyłącza gazowe średniego ciśnienia długość 2,0 km. Stacje redukcyjno-pomiarowe (2) znajdują się w Winnicy, jednakże według danych GUS w 2013 r. na terenie gminy było tylko 73 odbiorców gazu przewodowego, zużycie gazu w gospodarstwach domowych wynosiło w 2013 r. średnio 35,1 m³/rok/mieszkańca.

Budowa sieci gazowej jest uzależniona od ekonomicznej opłacalności przedsięwzięcia i przy obecnych uwarunkowaniach dotyczących efektywnego popytu na gaz oraz dostępności alternatywnych paliw i coraz lepszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, realizacja tego typu inwestycji w niewielkich jednostkach osadniczych przy znacznym rozproszeniu odbiorców jest dla spółki gazowniczej nieopłacalna. Pogarsza to prawdopodobnie perspektywy rozbudowy sieci gazowej w pozostałych częściach gminy.

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego za pośrednictwem linii przesyłowej 110 kV Serock – Maków Mazowiecki z GPZ 110/15 kV w Pułtusk. Teren obsługiwany jest przez ENERGA – Operator Spółka Akcyjna Oddział w Płocku. Infrastruktura energetyczna wymaga modernizacji oraz rozbudowy, ze względu na zwiększający się popyt na energię elektryczną.

Gmina Winnica podjęła inicjatywy związane z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii: w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Działanie 321 "Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej" w październiku 2010 roku wykonano instalację kolektorów słonecznych do podgrzewania wody użytkowej na trzech budynkach użyteczności publicznej: szkole podstawowej w Błędostowie, szkole podstawowej i gimnazjum w Winnicy oraz na budynku ośrodka zdrowia w Winnicy. W sumie zamontowano 24 kolektory o powierzchni 55 m².

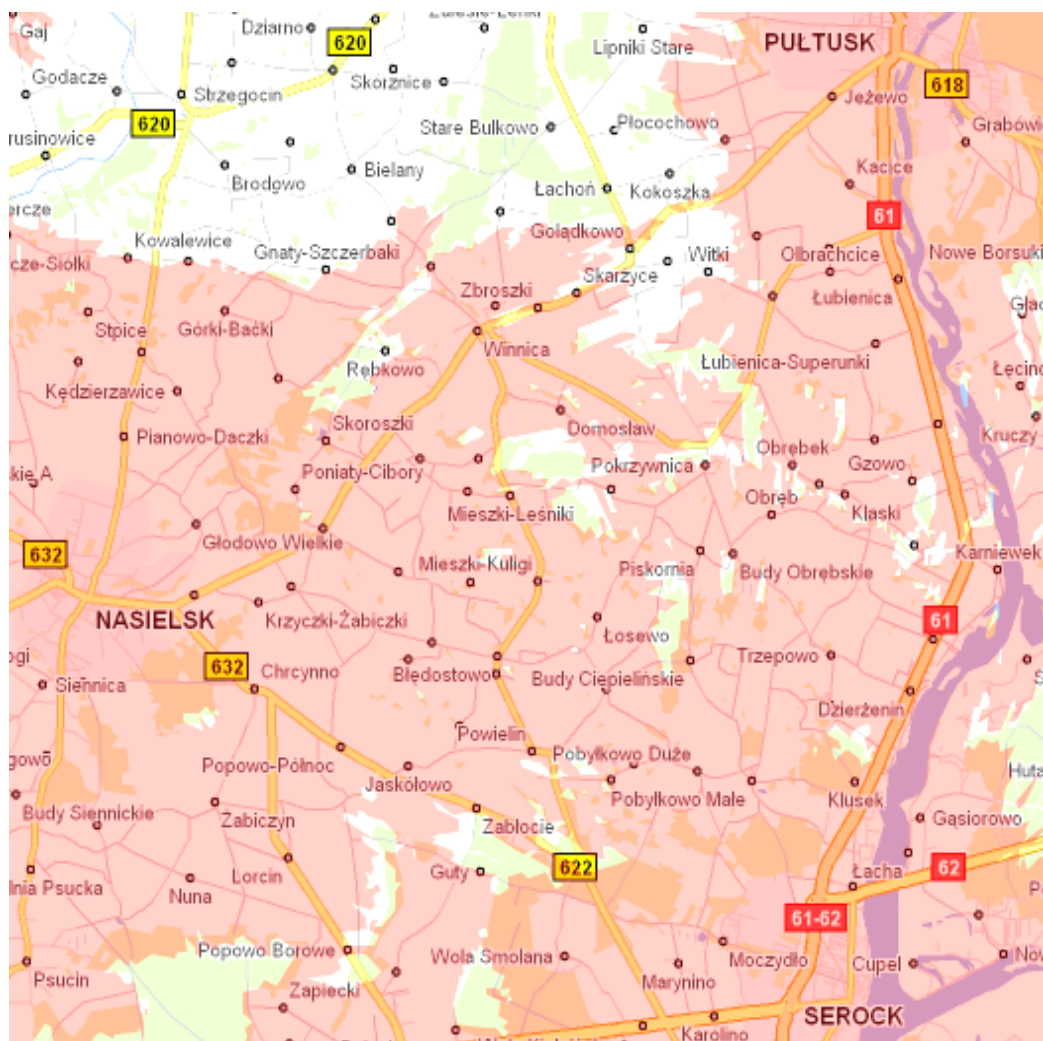
4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna i Internet

Na terenie gminy znajdują się 3 stacje bazowe (dwie w Winnicy, jedna w okolicy wsi Gnaty-Lewiski) zapewniające dostęp do usług głównych operatorów telefonii komórkowej. Zapewniają łączność w standardzie GSM. Obecnie zainstalowana infrastruktura pozwalająca na transmisję w standardzie LTE, nie zapewnia pełnego pokrycia obszaru gminy przez wszystkich operatorów, zatem ten standard jest dostępny jedynie dla części mieszkańców. Jednakże i tam jakość oraz moc sygnału na niektórych obszarach nie są zadowalające z punktu widzenia wykorzystania tej technologii łączności do świadczenia bardziej zaawansowanych usług, zwłaszcza wewnątrz pomieszczeń. Na części obszaru gminy, także moc sygnału telefonii komórkowej nie jest odpowiednia.

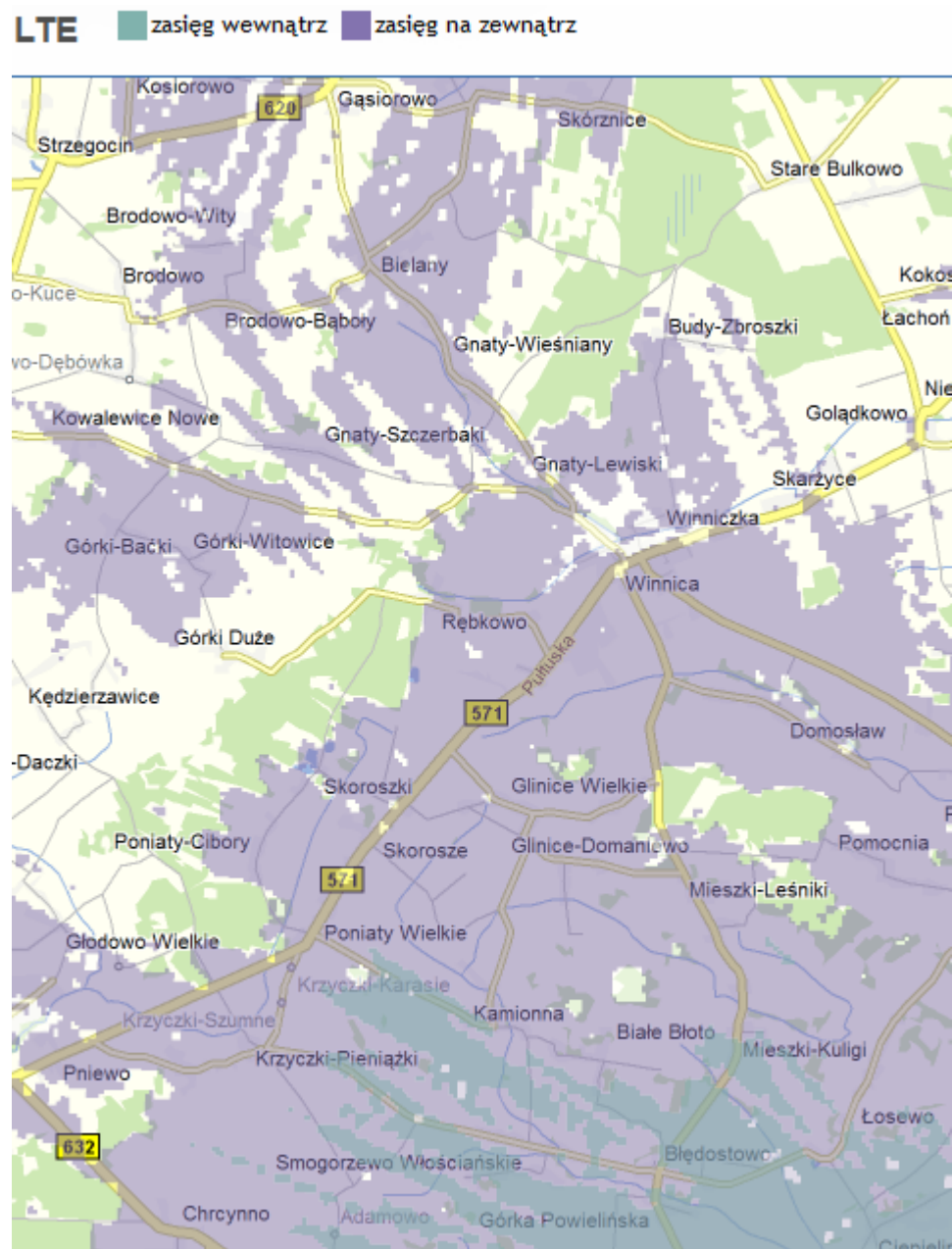
Ze względu na rozwój telefonii komórkowej, zapotrzebowanie na telefon stacjonarny jest zaspokojone w 100% (nastąpił spadek liczby abonentów telefonii stacjonarnej). Zapotrzebowanie na usługi Internetu szerokopasmowego nie jest całkowicie zaspokojone – natomiast wg danych UKE z sierpnia 2015 r. z terenu gminy Winnica brak było zgłoszeń o braku dostępu do Internetu stacjonarnego i telefonii stacjonarnej.

Jakość usług związanych z dostępem do Internetu, jest oceniana przez mieszkańców dobrze (jedna z najwyższych ocen) w badaniu ankietowym przeprowadzonym w czerwcu 2015 r. Ze względu na dynamiczny rozwój usług, wyzwaniem pozostaje szybkość transmisji realizowana przez obecną infrastrukturę telekomunikacyjną.

Rysunek 9. Stopień pokrycia sygnałem w standardzie LTE jednego z głównych operatorów - Orange

Rysunek 10. Mapa zasięgu Plus LTE

5. Infrastruktura społeczna

5.1. Infrastruktura edukacyjna, jakość i zakres oferty edukacyjnej

Od 1 września 2015 roku funkcjonuje Zespół Placówek Oświatowych w Winnicy. W jego skład wchodzi:

- Samorządowe Przedszkole w Winnicy,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. prof. Ignacego Mościckiego w Winnicy,
- Publiczne Gimnazjum im. Bogdana Jańskiego w Winnicy.

Na terenie gminy działają 2 szkoły podstawowe: w Winnicy i Błędostowie. W 2014 r. znajdowało się w nich 21 oddziałów. Liczba uczniów zmniejszyła się z 349 w 2005 r. do 292 w 2011 r., a następnie wzrastała do 323 w 2014 r. Gimnazjum w Winnicy, liczyło w 2014 r. 171 uczniów w 4 oddziałach. Liczba uczniów zmniejszyła się z 228 w 2005 r. do 174 w 2010 r. oraz 171 w 2014 r., nastąpiła zatem stabilizacja liczby uczniów.

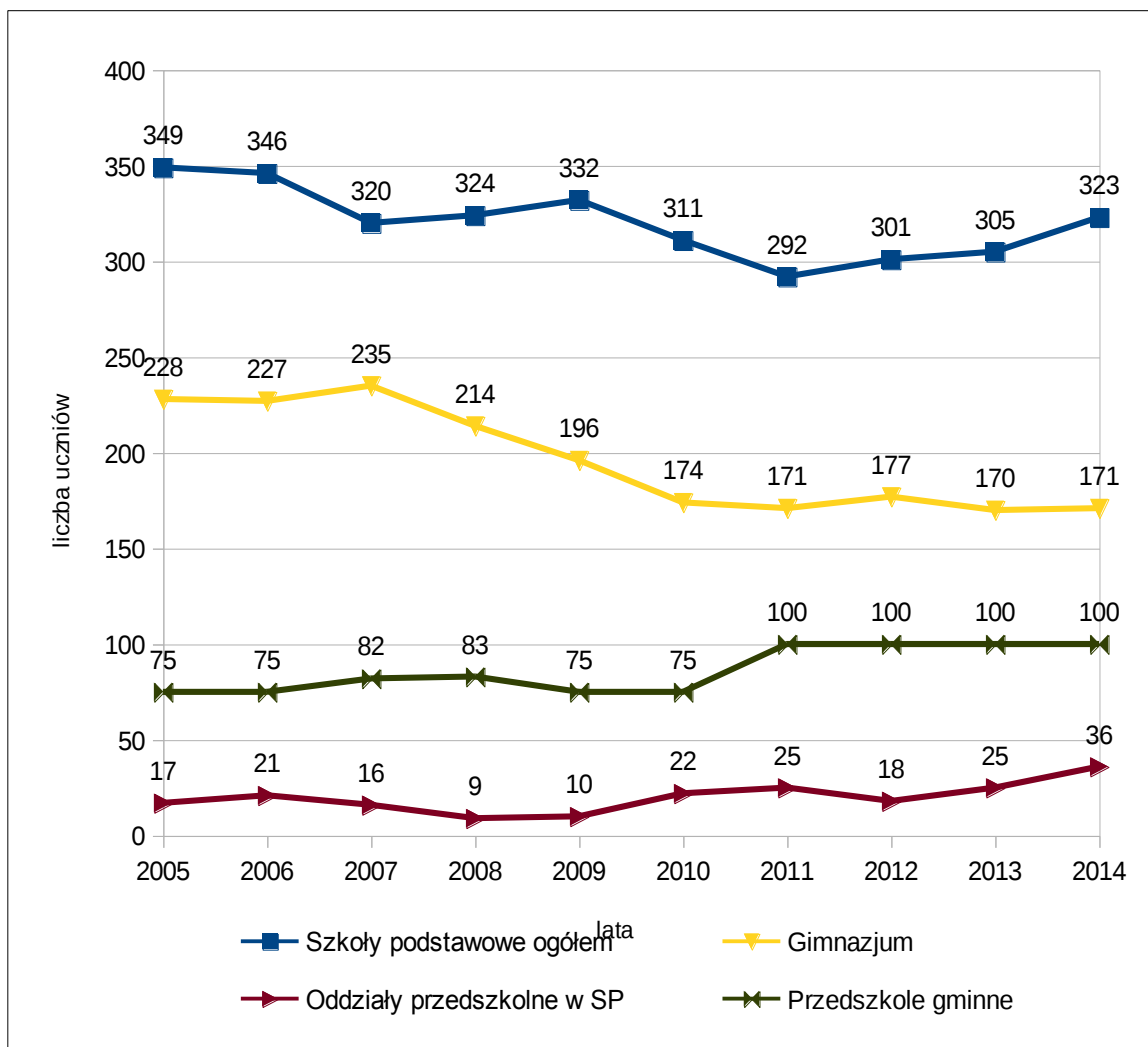
Tabela 12. Zmiana liczby uczniów w szkołach i dzieci w przedszkolach w gminie

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe ogółem	349	346	320	324	332	311	292	301	305	323
Gimnazjum	228	227	235	214	196	174	171	177	170	171
Oddziały przedszkolne w SP	17	21	16	9	10	22	25	18	25	36
Przedszkole gminne	75	75	82	83	75	75	100	100	100	100

Gmina charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem liczby uczniów w szkołach podstawowych na 1000 mieszkańców – wynosi on obecnie 78, dla porównania w sąsiedniej gminie Pokrzywnica wskaźnik ten wynosi tylko ok. 60. Liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszyła się w ciągu 10 lat o 7,4% zaś w Gimnazjum o 25%. Są to korzystne relacje w porównaniu z innymi gminami oddalonymi od aglomeracji warszawskiej. Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych podwoiła się. Krótkoterminowe prognozy zakładają stabilizację lub lekki wzrost liczby uczniów.

Liczba uczniów w kolejnych latach będą uzależnione od procesów demograficznych. Należy jednak spodziewać się zmniejszenia liczby dzieci w średnim terminie, jeśli nie nastąpi napływ nowych mieszkańców na teren gminy.

Wykres 8. Zmiana liczby uczniów w szkołach i dzieci w oddziałach przedszkolnych w gminie

Średnia liczba uczniów na etat nauczycielski wynosiła w szkołach podstawowych od 8,7 w SP Błędostowie w 2014 r. do 12,4 w tym samym roku w SP w Winnicy. Wskaźnik dla SP w Winnicy jest najlepszym nie tylko w gminach wiejskich powiatu ale identyczny z najwyższym liczonym dla szkół podst. w Pułtusk. W Gimnazjum w Winnicy, wskaźnik ten wynosił w 2014 r. 10,1.

Średni wskaźnik liczby uczniów/etat nauczycielski, liczony dla wszystkich szkół na terenie gminy, wzrósł nieco z poziomu 10,2 w 2011 r. do 10,8 w 2014. Gmina Winnica charakteryzuje się bardziej korzystnymi wartościami w/w wskaźnika w porównaniu z sąsiednimi gminami.

Tabela 13. Średnia liczba uczniów na etat nauczycielski w szkołach w gminie Winnica

Rok	Liczba etatów nauczycieli	Liczba uczniów	Liczba uczniów/etat nauczycielski
2011	47,69	488	10,2
2012	49,66	496	10,0
2013	48,75	500	10,3
2014	48,96	530	10,8

Dla porównania należy podać, że średni wskaźnik liczby uczniów/etat nauczycielski w Polsce wynosi ponad 11, zaś średnio w krajach OECD, wynosi 16. Pokazuje to jak bardzo budżety na oświatę w wiejskich gminach takich jak Winnica, są obciążone wynagrodzeniami nauczycielskimi i jak niska jest efektywność wykorzystania kadr.

Tabela 14. Porównanie liczby uczniów z gminy Winnica uczęszczających do innych gimnazjów oraz liczby uczniów z innych gmin uczęszczających do Gimnazjum w Winnicy

Rok	2011/12	2012/13	2013/14
Liczba uczniów z gminy Winnica w gimnazjach poza gminą	18	19	9
Liczba uczniów z terenu innych gmin w gimnazjum w gminie Winnica	25	32	25
Różnica	7	13	16

Liczba uczniów Gimnazjum w Winnicy była w ostatnich latach o 7 do 16 większa niż liczba dzieci w wieku gimnazjalnym zamieszkałych na terenie gminy. To wskazuje na korzystny trend - skutki niekorzystnych zjawisk demograficznych są częściowo niwelowane dzięki napływowi uczniów z sąsiednich gmin. Po części wynika to z korzystnego położenia szkoły, należy jednak zakładać, że po części może to być wynikiem dość dobrych wyników nauczania osiągniętych w winnickim Gimnazjum.

Wyniki te w ostatnich latach (poza wynikiem egzaminu z jęz. angielskiego zwłaszcza w zakresie rozszerzonym) były zbliżone lub nawet nieco wyższe niż średnie wyniki w powiecie w poszczególnych kategoriach:

Tabela 15. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 4 ostatnich latach w Gimnazjum w Winnicy.

	GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	GA-P	GA-R
wynik 2012	62,4	54,2	43	51,6	66,4	47,4
śr.powiat.	63,7	58,8	47,1	49	60,8	41,2
różnica do śr. powiatowej	-2%	-8%	-9%	5%	9%	15%
wynik 2013	62,1	54,4	44,9	57,2	60,4	40,2
śr.powiat.	58,7	55,9	45,4	55,8	58,2	58,3
różnica do śr. powiatowej	6%	-3%	-1%	3%	4%	-31%
wynik 2014	67,8	55,6	44,6	52,6	58,3	32,9
śr.powiat.	67,5	57,9	45,2	49,4	65,6	44,1
różnica do śr. powiatowej	0%	-4%	-1%	6%	-11%	-25%
wynik 2015	61,6	67,1	45,1	49	63,4	40,9
śr.powiat.	63,4	64,9	48,1	50	67,9	47,3
różnica do śr. powiatowej	-3%	3%	-6%	-2%	-7%	-14%

Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w gminnych szkołach podstawowych ulegają wahaniom w poszczególnych latach. PSP w Błędostowie częściej osiągała lepsze wyniki – zbliżone lub wyższe od średniej w powiecie, jednakże w 2013 i 2015 r. szkoła wypadła słabiej niż PSP w Winnicy. W rankingu gmin w województwie pod względem wyników testu w 2015 r. gmina Winnica uplasowała się na 134 miejscu (na 331) pod względem wyników z jęz. angielskiego, 287 pod względem wyników z matematyki i na 198 pod względem wyników z jęz. polskiego. Wydaje się, że dla ustabilizowania i podniesienia poziomu kształcenia warto wykorzystać możliwości jakie daje RPO WM 2014-2020.

Tabela 16. Wyniki testu szóstoklasistów w szkołach podstawowych w gminie w latach 2011 - 2015 na tle powiatu, województwa i kraju

Rok	PSP w Winnicy	PSP w Błędostowie	Średnia gminy	Średnia powiatu	Średnia województwa	Średnia kraju
2011	21,86	24,14	22,14	22,92	25,96	25,27
2012	21,91	22,43	21,98	22,42	23,87	22,75
2013	20,31	17,38	19,77	21,34	25,22	24,03
2014	22	24,62	22,68	23,63	26,98	25,8
2015		54,8				
	JP 69,0	JP 72,5	JP 69,5	JP 69,4	JP 75,6	-
	M 52,1	M. 35,6	M 49,7	M 55,4	M 63,8	-
	JA 76,7	JA 68,6	JA 75,5	JA 73,2	JA 80,4	-

W Gołdkowie funkcjonuje Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej. Jest to szkoła z wieloletnimi tradycjami sięgającymi 1924 roku.

W roku szkolnym 2015/2016 Technikum Rolnicze w Gołdkowie kształci w specjalnościach:

- Technik Urządzeń i Systemów Energetyki Odnawialnej
- Technik Hodowca Koni
- Technik Architektury Krajobrazu
- Technik Agrobiznesu
- Technik Mechanizacji Rolnictwa
- Technik Weterynarii
- Technik Żywnienia i Usług Gastronomicznych

zaś Zasadnicza Szkoła Zawodowa w specjalności mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych

5.2. Infrastruktura sportowa

W gminie upowszechnianiem sportu zajmuje się Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LIDER” w Winnicy. Klub prowadzi sekcje lekkoatletyczną (biegi, pchnięcie kulą, rzut dyskiem), koszykówki, piłki nożnej, piłki ręcznej, triathlon i kolarską.

Na terenie Gimnazjum w Winnicy, znajduje się kompleks boisk „Orlik” z pełnym zapleczem sanitarnym oraz boisko wielofunkcyjne o nawierzchni ze sztucznej trawy,

bieżnia tartanowa okólna 200m i 100m, skocznia w dal, rzutnia dyskiem i kulą. Na terenie szkoły znajduje się także odkryty basen o wymiarach 20x10m. Budynek szkoły połączony jest z nowoczesną halą sportową o wymiarach 36x18m, z boiskami do gry w piłkę nożną, piłkę ręczną, siatkówkę i koszykówkę. W jednym z pomieszczeń przy hali znajduje się siłownia. Hala sportowa posiada zaplecze: 4 szatnie, natryski, sanitariaty, magazyny na sprzęt sportowy, pomieszczenia gospodarcze. Do całego obiektu zapewniono dostęp osobom niepełnosprawnym.

Funkcjonuje ponadto ogólnodostępne boisko przyszkolne przy szkole w Błędostowie oraz pełnowymiarowe boisko przy Zespole Szkół Zawodowych w Goładkowie.

Warunki dla rekreacji i uprawiania sportów amatorskich zostały ocenione dość wysoko (68% punktów) w ankiecie przez mieszkańców.

5.3. Infrastruktura kultury

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Winnicy. Biblioteka, oprócz udostępniania zbiorów bibliotecznych i popularyzowania dorobku nauki oraz kultury, umożliwia także uczestniczenie w konkursach, imprezach i spotkaniach autorskich. Księgozbiór liczył w 2014 r. 17006 woluminów.

Liczba czytelników wynosiła w 2008 r. 593 osób i ulega zmniejszeniu - w ostatnich 4 latach od 536 w 2010 r. do 442 w 2013 r. W przeliczeniu na 1 czytelnika dokonywane było w ostatnich latach średnio od 15 do 19 wypożyczeń.

Biblioteka jest miejscem aktywności różnorodnych grup zainteresowań oraz pozaszkolnej działalności edukacyjnej. W bibliotece istnieje możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu.

Ponadto w gminie prowadzą działalność m.in. kulturalną świetlice wiejskie w Skórznicach, w Smogorzewie Włociańskim i Mieszkach – Leśnikach. Kluczowym zagadnieniem jest dalsze rozwijanie oferty świetlic, również z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych oraz promowanie ich wśród mieszkańców.

W Goładkowie znajduje się także Muzeum Sprzętu Gospodarstwa Wiejskiego.

5.4. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Na terenie gminy Winnica działają dwa zespoły lekarza rodzinnego oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z gabinetami w miejscowości Winnica oraz gabinet dentystyczny. Zakłady w swej strukturze posiadają:

- gabinet lekarza rodzinnego, punkt pobrań, gabinet zabiegowy,
- gabinet pielęgniarki i położnej środowiskowej.

W Winnicy działa także apteka.

Jakość i dostępność usług POZ w gminie Winnica, była jedną z najniżej ocenionych dziedzin w badaniu ankietowym przeprowadzonym w ramach analizy strategicznej w czerwcu 2015 r.

5.5. Obszar zagadnień związanych z pomocą społeczną

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy.

Zakres działania Ośrodka obejmuje w szczególności:

- analizowanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie pomocy społecznej
- opracowywanie planów ich zaspokajania oraz prowadzenie działalności zmierzającej do ich realizacji
- przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przewidzianych przepisami
- pobudzania społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin
- pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie
- współdziałanie i współpraca z innymi organizacjami i instytucjami zwłaszcza z samorządem gminnym
- prowadzenie spraw z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych oraz zaliczek alimentacyjnych,
- realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej.

W ramach działalności GOPS działa także Punkt Konsultacyjny, gdzie odbywają się spotkania zainteresowanych z psychologiem, terapeutą uzależnień od alkoholu i współuzależnienia, Z inicjatywy GOPS, odbywają się również w Winnicy spotkania klubu AA.

W 2013 r. świadczeniami pomocy społecznej w gminie Winnica objęto 1002 osoby w 291 rodzinach. Świadczenia pomocy społecznej w różnej postaci, otrzymuje w zależności od roku, ok. 22-24% mieszkańców gminy.

Tabela 17. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

	Rok	2011	2012	2013
Liczba osób		477	491	519
Liczba korzystających długotrwale		271	294	291
Liczba rodzin objętych pomocą		998	1048	1002
Liczba osób w rodzinach		477	491	519

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Najczęstszymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej powodującej potrzebę udzielenia pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezrobocie, ubóstwo [tab. 18.]

Tabela 18. Liczba rodzin i osób oraz przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2011	2012	2013	2012	2013	2014
ubóstwo	75	94	109	345	420	321
bezrobocie	122	132	116	541	552	425
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. dom.	206	172	46	668	493	148
potrzeba ochrony macierzyństwa	41	48	70	73	45	348
w tym wielodzietność	38	15	50			
alkoholizm	68	48	25	368	158	26
przemoc w rodzinie	0	19	14			

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Szczególnie niepokojącą kwestią jest fakt, że wyraźnie wzrasta liczba objętych pomocą z powodu ubóstwa. Potwierdza to wcześniej zidentyfikowane zjawisko rozwarstwiania sytuacji ekonomicznej mieszkańców gminy.

W 2013 i 2014 r. 11 osób uczestniczyło w realizacji projektu „Nasza aktywność w drodze do sukcesu” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Socjalnego.

Tabela 19. Liczba rodzin i osób, z którymi pracownicy GOPS prowadzili pracę socjalną w latach 2013-2014

Typy świadczeń	2013		2014	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Praca socjalna	252	888	249	822

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Tabela 20. Główne zadania realizowane przez GOPS

Typy świadczeń	2012		2013		2014	
	Liczba osób lub świadczeń	kwota świadczeń	Liczba osób lub świadczeń	kwota świadczeń	Liczba osób lub świadczeń	kwota świadczeń
Zasiłki stałe	18	81631	21	94 121	21	92 927
Zasiłki okresowe	258	104 795	292	127 003	238	116 073
Zasiłki celowe	b.d.	44 025	339	49 921	331	49 730
Dożywianie dzieci	b.d.	b.d.	305	122 168	293	104 109
Fundusz Alimentacyjny	390 św.	135 532	424 św.	176 912	426 św.	178 501
Zasiłki pielęgnacyjne	1 392 św.	212 976	1 344 św.	205 632	1 351 św.	206 703
Świadczenia pielęgnac.	789 św.	403 850	386 św.	202 765	85	62 429
Utrzymanie GOPS		278 107		205 969		207 744
Zasiłki rodzinne	4 959 św.	439 096	203 rodzin	b.d.	313 rodzin	b.d.
Dodatki do zasiłków rodz.	2446 św.	246 610	2 649	226 095	2 743	223 764
W tym z tyt. wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	954 św.	76320	917	73 360	949	75 920

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Winnicy

Względnie wysokie są ilości i kwoty świadczeń wypłacanych w ramach Funduszu Alimentacyjnego.

Ponadto GOPS prowadzi wiele innych inicjatyw i działalności, związanych m.in. z dożywianiem dzieci, współpracuje z sołtysami i radnymi, funkcjonuje Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Asystent rodziny w 2012 i 2013 r. pracował z 10 rodzinami, a w 2014 r z 11 rodzinami, które wymagały wsparcia w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

GOPS inspirował również rozwój działalności Klubów Seniora w Winnicy. Gmina uczestniczy w Projekcie Systemowym POKL „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji w Gminie Winnica”.

W GOPS jest zatrudnionych 5 osób, w tym 3 pracowników socjalnych.

5.6. Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego

Na terenie gminy Winnica nie funkcjonuje posterunek Policji. Najbliżej położone są posterunek w Pokrzywnicy oraz Komenda Powiatowa w Pułtusk.

Tabela 21. Przestępstwa na terenie gminy Winnica i ich wykrywalność w latach 2012- 2014

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte / wykrywalność [%]
2012	82	65 / 79
2013	170	161 / 89
2014	69	56 / 81

Źródło: Dane KPP

Komenda Powiatowa Policji w Pułtusk wykazuje w przesłanej informacji dane, które wskazują na wysoką wykrywalność przestępstw. Istotna byłaby analiza wykrywalności poszczególnych rodzajów przestępstw, gdyż te najbardziej powszechne – kradzieże i włamania, z reguły są wykrywane z niższą skutecznością. W tym zakresie ważna jest współpraca i samopomoc sąsiedzka oraz rozpowszechnienie monitoringu wizyjnego.

W zakresie liczby zdarzeń drogowych, gmina Winnica charakteryzuje się niską liczbą (znacznie poniżej średniej krajowej) zarówno wypadków, jak i kolizji.

Tabela 22. Zdarzenia drogowe w latach 2012- 2014 na terenie gminy Winnica

Rok	wypadki	zabici	ranni	kolizje
2012	1	1	0	12
2013	2	0	5	23
2014	2	0	3	26

Źródło: Dane KPP

Najwięcej zdarzeń drogowych w latach 2012-2014 na terenie gminy Winnica miało miejsce na drodze nr 571, na której odnotowano 3 wypadki i 29 kolizji (tzn 60% ogólnej liczby wypadków i 48% kolizji). W zdarzeniach tych zostały ranne 4 osoby, czyli połowa ogólnej liczby rannych w wypadkach w okresie 3 ostatnich lat.

Za bezpieczeństwo pożarowe odpowiada Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusk w wspierana przez Ochotnicze Straże Pożarne. W Tabeli nr 20 przedstawiono dane dotyczące zagrożeń i działań ratowniczych z udziałem PSP w Pułtusk i OSP z Winnicy i Błędostowa.

Tabela 23. Interwencje PSP w Pułtusk (lub wspólne z OSP) na terenie gminy Winnica i straty (w wyniku pożarów i inne)

	2013		2014		I półr. 2015 r.	
Liczba zdarzeń na terenie gminy Winnica, w tym:	46		49		12	
- pożary	b.d.		16		9	
- miejscowe zagrożenia	b.d.		33		3	
Suma strat [tys. PLN]	87		601		40	
Wartość ocalonego mienia [tys. PLN]	272		2230		82	
Liczba strażaków w akcjach ogółem	PSP	OSP	PSP	OSP	PSP	OSP
	85	191	165	316	40	64
Liczba akcji z udziałem OSP Winnica	45		70 w tym 23 pożary i 30 miejscowych zagrożeń		b.d.	
Liczba akcji z udziałem OSP Błędostowo	b.d.		1 pożar		b.d.	

Na terenie gminy współdziałają też z PSP, jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z Winnicy i Błędostowa. *(dane na podstawie sprawozdań PSP w Pułtusk).*

Źródła:

1. Materiały własne UG w Winnicy (BIP)
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Winnica na lata 2014 - 2020
3. Baza Danych Lokalnych GUS
4. Strategia Rozwoju Powiatu Pułtuskiego
5. Raport WIOŚ o stanie środowiska województwa mazowieckiego z 2014 r.
6. Powszechny Spis Rolny z 2010 r.
7. Narodowy Spis Powszechny 2011 r.
8. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Winnica z 2014 r. (w tekście określane jako „Studium”)

Podsumowanie analizy i diagnozy - Analiza SWOT

Sfera gospodarcza (rolnictwo, działalność gospodarcza, rynek pracy, atrakcyjność inwestycyjna)

SILNE STRONY

- Położenie geograficzne, przy drodze krajowej, bliskość miast (Pułtusk, Serock, Warszawa) – wpływ na zmniejszenie migracji, powiązanie pozytywne z „rozwój inwestycji w oparciu o nowe tereny”
- Bardzo dobre warunki dla produkcji rolnej
- Względnie silne rolnictwo (tylko część gospodarstw w słabszej kondycji)
negatywny wpływ migracji młodych
- Specjalizacje produkcyjne – mleczarska, trzoda chlewna, powiązanie
negatywne z „brak grup producenckich”
- Względnie niski wskaźnik bezrobocia
- Dobre wykorzystanie funduszy UE
- Silny sektor przetwórstwa żywności (pomimo likwidacji jednego z kluczowych podmiotów)
- Wysoka koncentracja podmiotów gospodarczych w niektórych miejscowościach

SZANSE

- Rozwój inwestycji mieszkaniowych w oparciu o tereny przy drodze wojewódzkiej i w południowej części gminy; pozytywny związek z korzystnym położeniem geograficznym
- Tworzenie grup producenckich
- Obszar o względnie wysokiej atrakcyjności do podejmowania inwestycji;
negatywny wpływ braku sieci kanalizacyjnej
- Podwyższona atrakcyjność inwestycyjna dla kolejnych podmiotów z branży przetwórczej (negatywny wpływ problemów z lokalizacją oczyszczalni ścieków)
- Wysoka deklarowana gotowość mieszkańców (poza najmłodszymi) do pozostania w gminie
- Zmiana trendów dotyczących osiedlania się: gmina nowoczesnym miejscem do życia, praca w mieście, mieszkanie i edukacja dzieci poza miastem w nowoczesnych ośrodkach osadniczych
- rozwój terenów lotniskowych w południowej i północnej części gminy

ZAGROŻENIA

- Pogłębiający się kryzys finansów publicznych i przerzucanie długu publicznego na gminy, prowadzenie polityki osłabiania małych gmin wiejskich celem ich konsolidacji w większe JST, zagrożenia dla dochodów gmin w nowej polityce podatkowej
- Polityka regionalna – zmniejszona dostępność środków dla małych gmin
- Migracja młodych, ujemny przyrost naturalny, brak następców w małych gospodarstwach rolnych
- Zagrożenie pogłębieniem dysproporcji rozwojowych obszarów położonych przy DW 571 i pozostałych terenów w gminie
- Małe możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy, mogą stymulować migracje młodych i lepiej wykształconych osób oraz blokować osiedlanie się nowych mieszkańców
- Brak wystarczających rezerw wody do nawodnień w rolnictwie i do celów p.poż.
- Ograniczenia dla lokalizacji inwestycji na niektórych terenach w związku z Nasielsko-Karniewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu
- Rosnąca konkurencja o inwestycje (w tym mieszkaniowe) i szybki rozwój gmin położonych bliżej w kierunku Warszawy

SŁABE STRONY

- Brak w pełni uzbrojonych terenów pod działalność produkcyjno-usługową na niektórych obszarach gminy;
- Niska aktywność gospodarcza znacznej części mieszkańców, niski wskaźnik przedsiębiorczości (o 45% niższy niż średni w województwie maz.) powiązanie negatywnie z brak grup producenckich,
- Znaczny udział młodych wśród osób bezrobotnych, 60% długotrwale bezrobotnych
- Brak grup producenckich
- Brak gospodarstw agroturystycznych i turystyki wiejskiej,
- Niewystarczająca aktywność podmiotów gospodarczych w wykorzystaniu funduszy UE
- Brak warunków dla rozwoju turystyki, atrakcji dla turystów, infrastruktury do obsługi turystów

- Zła jakość i dostępność usług transportu zbiorowego na części obszaru gminy negatywnie wpływa na mobilność mieszkańców (dojazdy do pracy)

Sfera społeczna (edukacja, kultura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo, wykluczenia, aktywność społeczna, integracja)

SILNE STRONY

- Dobra opieka przedszkolna
- Zoptymalizowana sieć szkolna, szkoły atrakcyjne także dla mieszkańców ościennych gmin (do szkół na terenie gminy Winnica przenoszone są dzieci z sąsiednich gmin)
- Funkcjonowanie pomocy społecznej w gminie
- Wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców
- Stabilny i względnie wysoki poziom kształcenia w gimnazjum

SZANSE

- Potencjał szkół do wykorzystania (wykorzystanie infrastruktury szkolnej), nowe metody kształcenia
- Pozytywny wizerunek szkół w lokalnej społeczności
- Wykorzystanie możliwości świetlic wiejskich
- Wykorzystanie funduszy UE w perspektywie 2014-2020, w tym w sferze edukacji

SŁABE STRONY

- Nierówne i czasami słabsze niż średnia w powiecie wyniki kształcenia w szkołach podst.
- Słabo oceniana oferta kulturalna (wg wyników ankiety)
- Nisko oceniana jakość ochrony zdrowia (POZ)
- Niewystarczający udział mieszkańców w życiu społecznym (wg ankiety)

ZAGROŻENIA

- Przewidywane pogorszenie się warunków finansowania działań w sferze społecznej z funduszy UE i krajowych
- Słabe relacje międzysąsiedzkie (wg części ankiet)
- Niestabilny poziom wyników nauczania w szkołach podstawowych

- Dalsze zmniejszanie liczby uczniów w gimnazjum w Winnicy (niż demograficzny, migracje)
- Zła jakość usług transportu zbiorowego pogarsza młodym mieszkańcom dostęp do edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym
- Deklarowane pogorszenie sytuacji materialnej 1/3 mieszkańców, w tym 1/6 w stopniu znacznym
- Niska aktywność społeczna, niewielki udział mieszkańców w życiu publicznym
- Niepewność co do przyszłości – ok. 42% respondentów ankiety, (a ponad 70% młodych), nisko ocenia perspektywę wiązania przyszłości z gminą przez młode osoby
- występowanie patologii społecznych (alkoholizm, przemoc w rodzinie)

Oferta cywilizacyjna (infrastruktura, warunki życia, mieszkalnictwo, rekreacja, sport, środowisko)

SILNE STRONY

- Dobrze rozwinięta sieć dróg (negatywny wpływ niewystarczające fundusze na realizację inwestycji infrastrukturalnych)
- Sieć wodociągowa pokrywa teren całej gminy (potrzeby modernizacyjne - negatywny wpływ dla zapewnienia ciągłości dostaw w przyszłości)
- Hala sportowa, basen, boiska w Winnicy, dobrze oceniane warunki do uprawiania sportów amatorskich
- Dostępny Internet szerokopasmowy w gminie – dobrze oceniany
- Dobre warunki mieszkaniowe (negatywny wpływ – brak rozwiązanych problemów gospodarki ściekowej na znacznym obszarze gminy)
- Dobra ocena ogólna mieszkańców co do warunków do zamieszkania w gminie
- Wysoko oceniana jakość obsługi mieszkańców w Urzędzie Gminy

SZANSE

- Wykorzystanie boisk oraz hali sportowej
- Pozyskiwanie środków finansowych zewnętrznych na nowe inwestycje (środki UE i krajowe)
- Potencjalne - wykorzystanie zrekultywowanych terenów po wyrobiskach do celów rekreacyjnych

SŁABE STRONY

- Brak skanalizowania części gminy, nie zaspokojona jeszcze potrzeba dalszej budowy oczyszczalni przydomowych na niektórych obszarach
- Zła dostępność komunikacyjna wsi położonych poza zasięgiem drogi nr 571 (mało połączeń autobusowych, brak połączenia bezpośredniego z Serockiem i Warszawą)
- Drogi gminne i wewnętrzne, niektóre powiatowe w złym stanie, nie w pełni zaspokojone potrzeby remontowe pomimo systematycznie ponoszonych nakładów

ZAGROŻENIA

- Zagrożenie dla środowiska ze względu na niepełne skanalizowanie gminy
- Niewystarczające fundusze na realizację inwestycji infrastrukturalnych
- Przewidywane potrzeby modernizacyjne infrastruktury wodociągowej
- Negatywne oddziaływanie małej liczby połączeń autobusowych (poza rejonem DW 571)
- Częściowo nie zaspokojone potrzeby remontowe dotyczące dróg powiatowych
- zagrożenie bezpieczeństwa pieszych związane z drogą 571

Relacje zewnętrzne gminy (współpraca z innymi samorządami, innymi podmiotami, NGO, współpraca zagraniczna, promocja)

SILNE STRONY

- Dobra współpraca z Powiatem Pułuskim
- Działalności Klubu Sportowego LIDER pozytywnie wpływa na rozpoznawalność gminy

SZANSE

- Aktywizowanie i integrowanie mieszkańców poprzez większe włączenie stowarzyszeń w działania na rzecz mieszkańców (konkursy) i pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich działalność
- Potrzeba dalszego rozwijania współpracy z gminami usytuowanymi na południe od Winnicy (w kierunku Warszawy – gm. Serock)
- Współpraca Gminy w ramach Stowarzyszenia Zielone Mosty Narwi
- Większa intensywność promocji gminy

SŁABE STRONY

- Niewystarczająca efektywność organizacji społecznych pogłębia się poprzez niechęć części mieszkańców do angażowania się na rzecz lokalnej społeczności
- Brak partnerów prywatnych do wspólnych inwestycji z Gminą (barierą jest m.in. wielkość gminy)
- Brak pozyskanych partnerów do współpracy zagranicznej
- Mało atrakcji dla przyjezdnych

ZAGROŻENIA

- Niewielkie zaangażowanie części mieszkańców na rzecz lokalnej społeczności
- Niewystarczająca informacja kierowana do społeczności o działaniach samorządu gminnego (wg oceny w ankiecie).

Załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Gminy Winnica na lata 2015 -2025

PODSUMOWANIE ANKIETY PRZEPROWADZONEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW W TRAKCIE AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY WINNICA.

Ankieta została przeprowadzona w lipcu 2015 r. Analizie poddano 138 ankiet.

44% ankiet wypełniły kobiety, 52% mężczyźni, 4% respondentów nie wskazało płci. Zatem wśród osób które określiły swoją płeć, 46% to kobiety, a 54% to mężczyźni. Występuje więc prawie pełna równowaga w reprezentacji obu płci wśród uczestników badania ankietowego.

Wykształcenie respondentów:

podstawowe	2%
gimnazjalne	2%
pomaturalne/policealne	4%
zawodowe	23%
Średnie	35%
niepełne wyższe	4%
wyższe	26%
nie wskazane	4%

W strukturze wykształcenia respondentów widoczna jest nieco zbyt duża reprezentacja osób z wykształceniem średnim (wraz policealnym) oraz z wykształceniem wyższym w stosunku do średniej dla wykształcenia ludności zamieszkałej w gminach wiejskich powiatu pułtuskiego wg NSP z 2011 roku. W strukturze respondentów osoby z ukończonym jedynie wykształceniem podstawowym stanowią 2%, podczas gdy w strukturze ludności gmin wiejskich powiatu w 2011 roku stanowiły one 26%. Istnieje zatem duża dysproporcja w tym zakresie. Z powodu agregacji danych spisowych, nie jest możliwe stwierdzenie, w jakim stopniu wpływa na to ogólnie wyższy poziom wykształcenia mieszkańców gminy Winnica, a w jakim niższy udział gorzej wykształconych mieszkańców w badaniu ankietowym.

Rozkład wieku respondentów był następujący:

<18	2%
18-25	18%
26-35	20%
36-45	19%
46-55	21%
56-65	11%
>65	4%
nie wskazany	5%

W badaniu ankietowym wzięło udział 24 osoby w wieku do 25 lat, co jest b. korzystnym rezultatem, są bowiem reprezentowane poglądy młodego pokolenia mieszkańców

gminy. Rozkład wieku respondentów wskazuje na nadmierną reprezentację osób w wieku 26-55 lat, kosztem liczby osób w wieku powyżej 55 lat. Ankieta została wypełniona jedynie przez 5 osób w wieku emerytalnym (powyżej 65 lat).

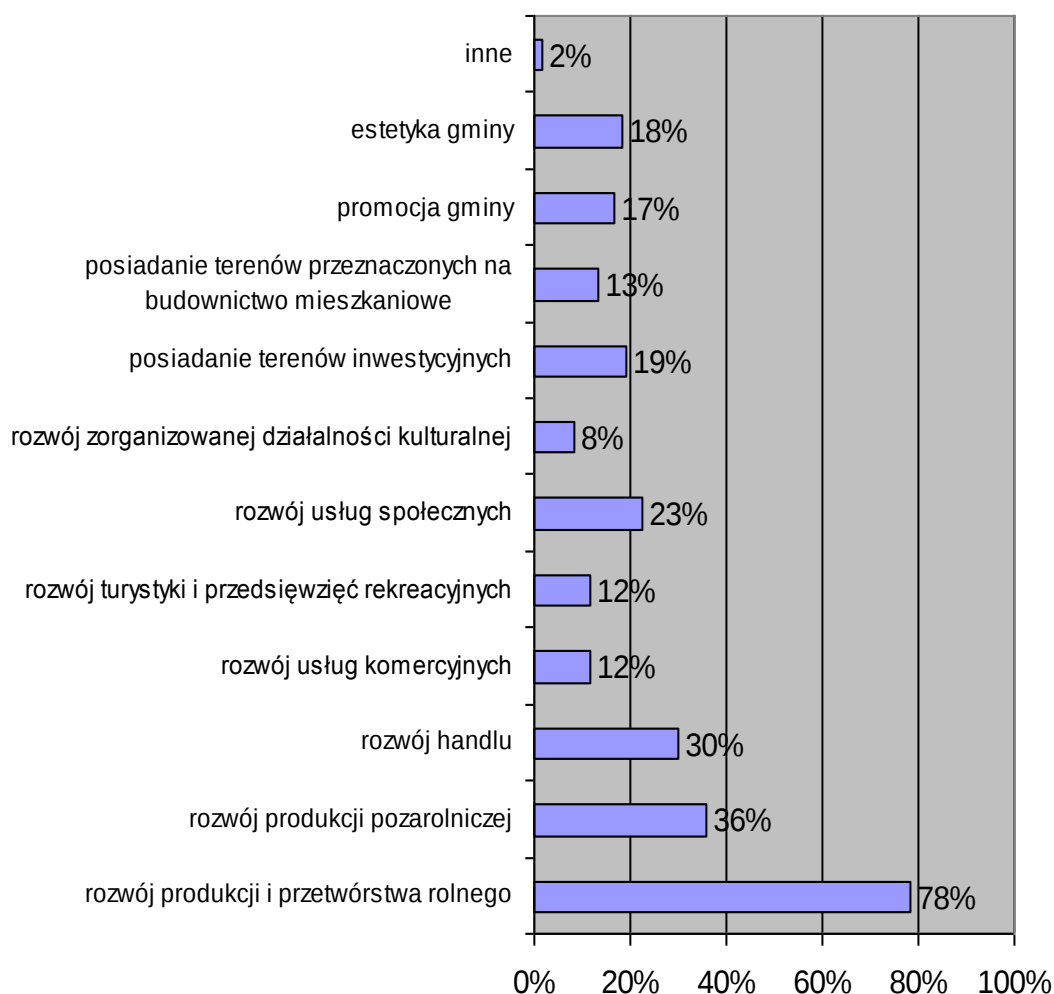
Podział respondentów według **statusu na rynku pracy** był następujący:

pracujący	43%
rolnik	31%
przedsiębiorca	2%
bezrobotny	9%
uczący się	5%
emeryt/rencista	7%
inne	0%
nie wskazany	4%

Występuje zatem znacznie wysoka reprezentacja zarówno pracowników, jak i rolników. W mniejszym stopniu, niż to wynika ze struktury społecznej, są reprezentowani przedsiębiorcy oraz emeryci i renciści.

Wśród respondentów ankiety najwięcej było mieszkańców Winnicy – 10%, Winniczki i Glinic Wielkich – po 7%, Górki Witowice i Budy Broszki – po 6% oraz Gołądkowa - 5%, a także Zbroszki i Gnaty Wieśniany – po 4%. Przedstawiciele tych 8 wsi stanowili 49% ogółu respondentów.

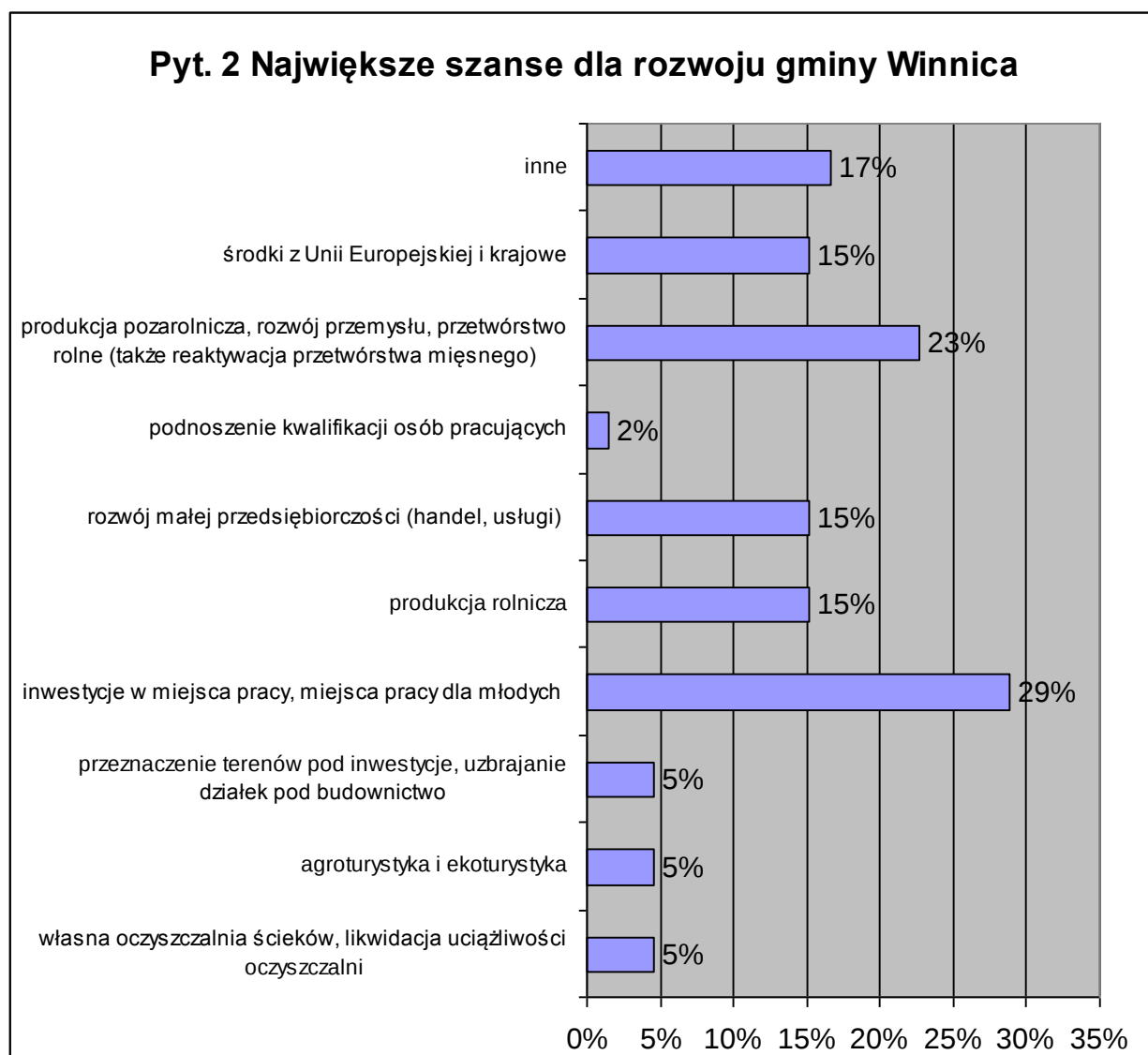
Na **pytanie nr 1** - co jest najważniejsze dla społecznego i gospodarczego rozwoju gminy, wszyscy respondenci udzielili odpowiedzi, wskazując co najmniej jeden czynnik. Rozkład odpowiedzi był następujący:

Pyt. 1 Co jest najważniejsze dla rozwoju gminy (% respondentów)

Aż 78 % respondentów zgodnie wskazało na produkcję rolną oraz przetwórstwo, co wynika z dotychczasowych doświadczeń. O ponad połowę mniejsze (36% i 30%) liczby respondentów wskazały na inne rodzaje działalności pozarolniczej oraz handel. Podobna liczba respondentów (19% i 13%) wskazała na potrzebę posiadania uzbrojonych terenów inwestycyjnych gotowych do zagospodarowania.

Grupa innych czynników mogących mieć realne znaczenie dla rozwoju, została wskazana przez mniejsze liczby respondentów. Co ciekawe, prawie co czwarty respondent wskazał na rozwój usług społecznych, 18% na estetykę, a 17% na promocję. Na turystykę oraz przedsięwzięcia rekreacyjne stawiałby co ósmy respondent.

Na **pytanie 2**, co jest największą szansą dla rozwoju gminy, odpowiedzi były znacznie zróżnicowane i z tego powodu – bardziej rozproszone. Respondenci na pierwszym miejscu wskazywali inwestycje w tworzenie miejsc pracy (29% respondentów). Tę odpowiedź można rozpatrywać łącznie z kolejnymi: – wskazującymi na przetwórstwo rolne, produkcję pozarolniczą, czy też ogólnie przemysł (23%) oraz rozwój małej przedsiębiorczości (15%). Taka struktura odpowiedzi świadczy o bardzo pozytywnym nastawieniu respondentów do przedsiębiorczości. Na kolejnym miejscu (także 15% resp.) wskazania dotyczyły wykorzystania funduszy UE. Produkcja rolnicza jest szansą dla rozwoju gminy według 15% osób wypełniających ankietę. Wykorzystanie walorów środowiska naturalnego dla rozwoju różnych form turystyki jako szansę rozwojową wskazało 5% respondentów. Wskazanie tego czynnika przez nieliczne osoby wskazuje na realizm w postrzeganiu zasobów przyrodniczych jako szansy rozwojowej gminy. Czynniki te bywa w badaniach ankietowych częstokroć nadmiernie eksponowany i przewartościowany. Jako szansę rozwojową 5% respondentów wskazało na tereny inwestycyjne.

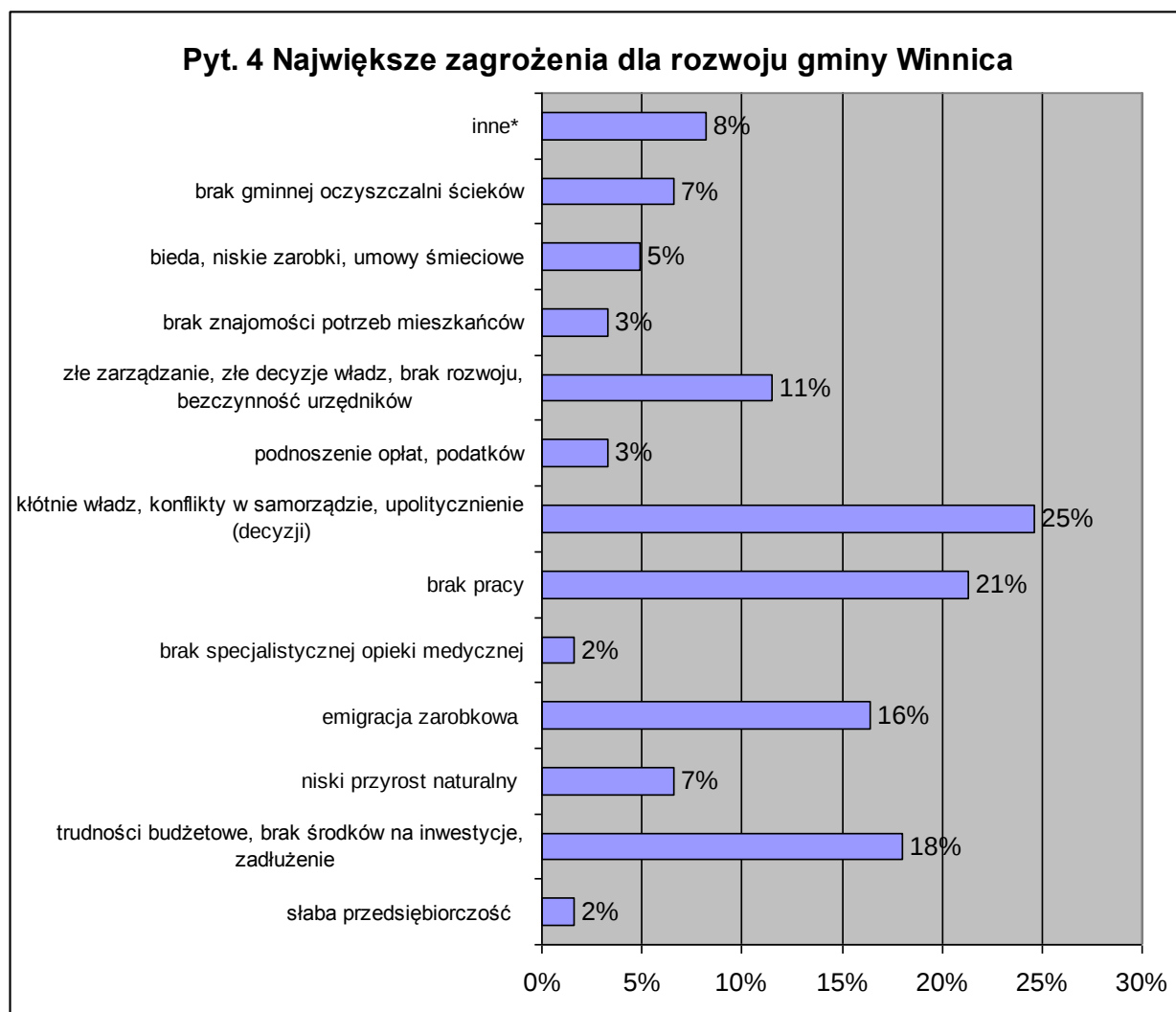

W odpowiedzi na **pytanie 3**, co jest najważniejszą mocną stroną gminy, 7% respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie) stwierdziło, że gmina nie ma mocnych stron. Spośród pozostałych, 25% wskazało zgodnie na korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne oraz związany z tym dobry dojazd do miast. Na trzecim

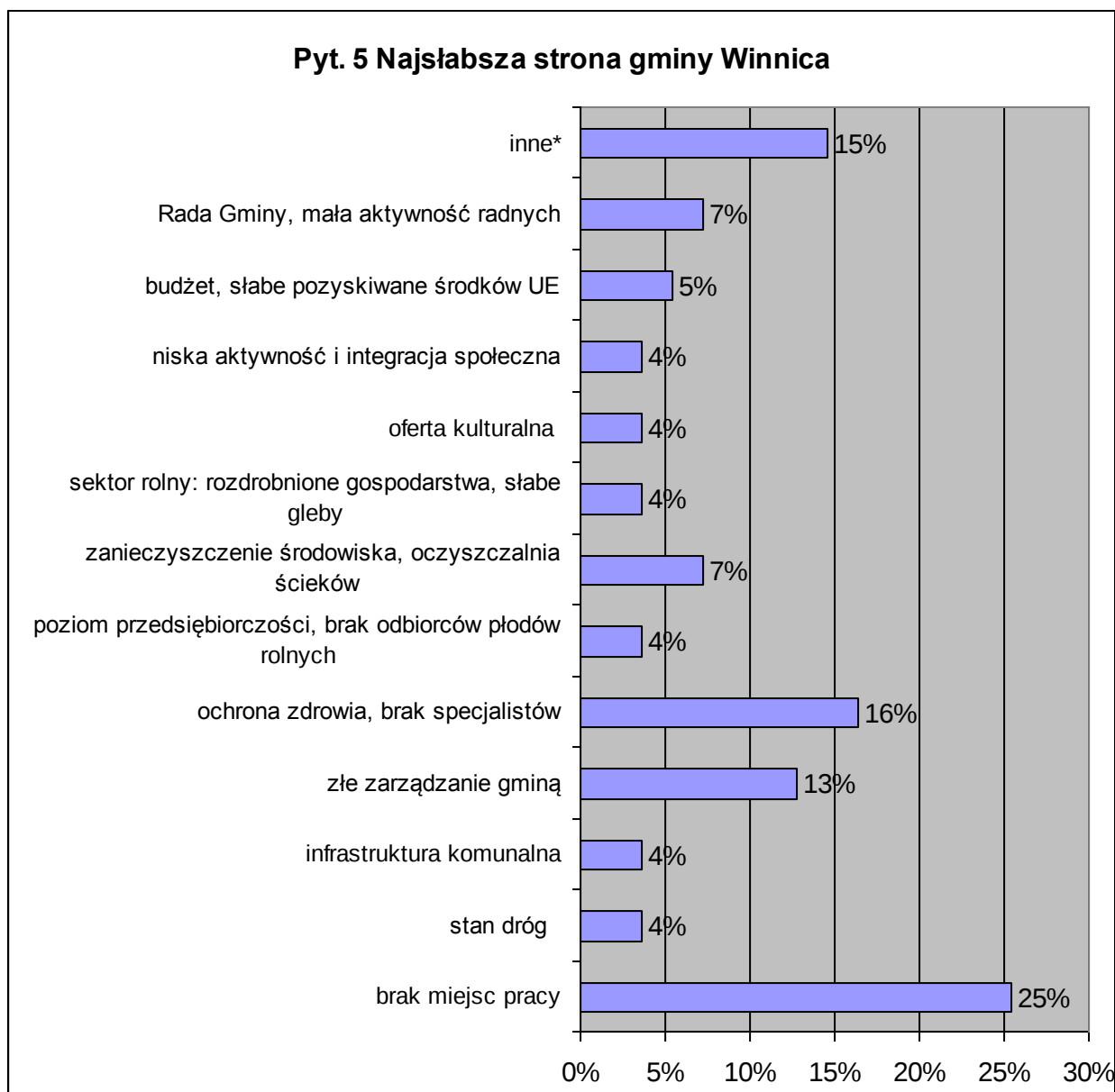
miejscu (20%) wskazano dobre kształcenie w szkołach i opiekę przedszkolną. 11% wskazało na istniejącą bazę przetwórczą produktów rolnych, a 7% respondentów na osobę Wójta Gminy lub samorząd gminny. Na dostępność handlu wskazało 9% respondentów, zaś 7% na współpracę i zaufanie mieszkańców.

W odpowiedzi na **pytanie 4**, co jest największym zagrożeniem dla rozwoju Gminy, Największa część respondentów (25%) wskazała na konflikty, spory we władzach, a dodatkowo 11% respondentów wskazało problemy zarządzania, błędne decyzje (nie wskazano jakie) i brak rozwoju. Na zadłużenie Gminy (?), brak środków na inwestycje, jako istotne zagrożenie wskazało 18% respondentów. 16% respondentów wskazuje migrację młodych mieszkańców poza gminę jako najważniejszy czynnik zagrożenia dla rozwoju i dodatkowo 7% - niski przyrost naturalny. 7% wskazuje brak gminnej oczyszczalni ścieków jako zagrożenie dla środowiska naturalnego, a 8% respondentów wskazało pojedynczo inne czynniki.

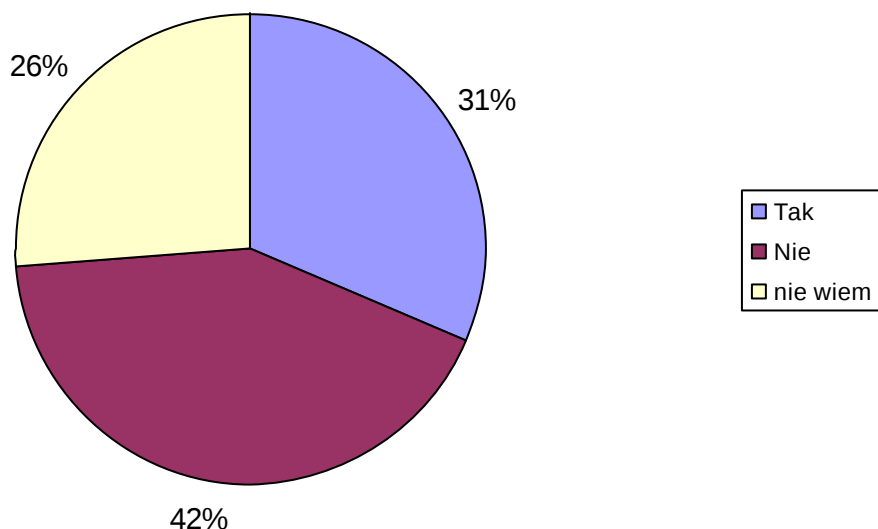

W odpowiedzi na **pytanie 5** co jest najsłabszą stroną Gminy, odpowiedzi były bardzo rozproszone. Jednakże respondenci dość zgodnie (25% spośród nich) na pierwszym miejscu wskazali brak miejsc pracy, 16% wskazało słaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej lub złą jakość usług medycznych POZ, 13% wskazało na problemy w sferze zarządzania gminą, a dodatkowo na Radę Gminy jako najsłabszą stronę wskazało 8% respondentów. Zły stan dróg i chodników wskazało 4% respondentów. 7% zwróciło uwagę na problemy związane z oczyszczalnią ścieków, 4% - na braki w infrastrukturze komunalnej, a 5% na problemy budżetu Gminy i słabe pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.

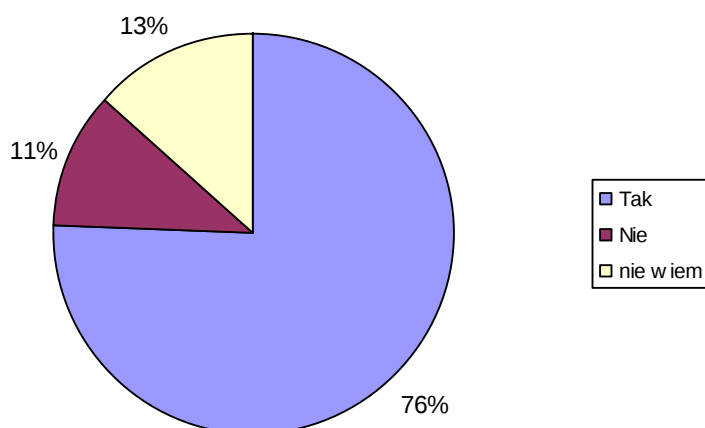
Na **pytanie nr 6** czy młodzi mieszkańcy pokolenie może wiązać swoją przyszłość z gminą Winnica, 26% respondentów odpowiedziało „nie wiem”, a 42% „nie”. Twierdząco odpowiedziało 31% osób. Oznacza to, że spośród osób które wyraziły swoją opinię w tej sprawie, 43% twierdzi, że młodzi mogą wiązać przyszłość ze swoją gminą, zaś 57%, że nie.

Pyt. 6 Czy młode pokolenie mieszkańców może wiązać swoją przyszłość z gminą Winnica

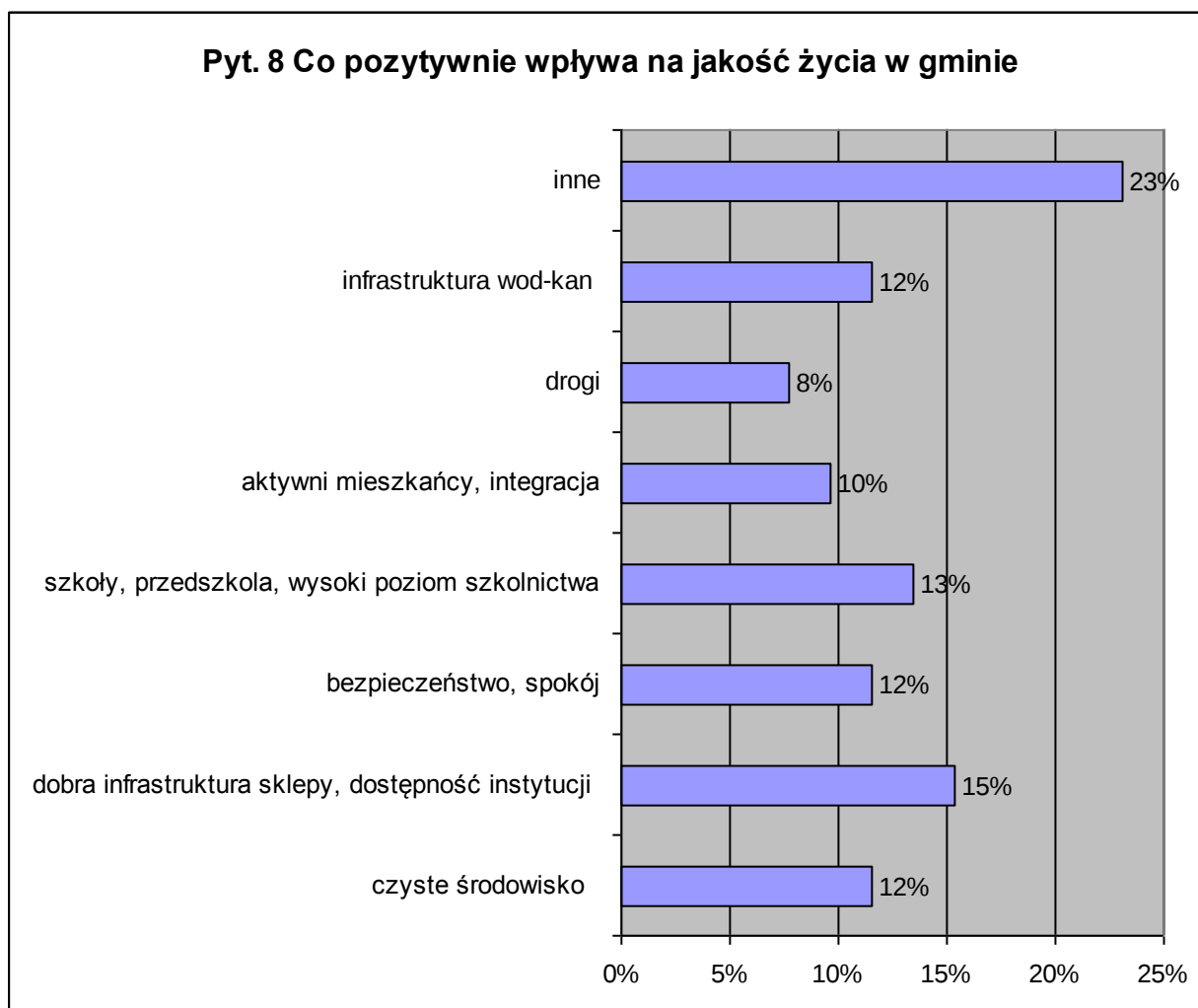

W wyraźnej korelacji z odpowiedzią na pytanie 6, stoją odpowiedzi na **pytanie 7** - czy respondent planuje w dalszym ciągu mieszkać w gminie Winnica w ciągu następnych 5-7 lat - „tak” odpowiedziało 76%, „nie” 11%, zaś „nie wiem” – 13%. Oznacza to, że spośród osób zdecydowanych, 87% nie planuje opuszczenia gminy.

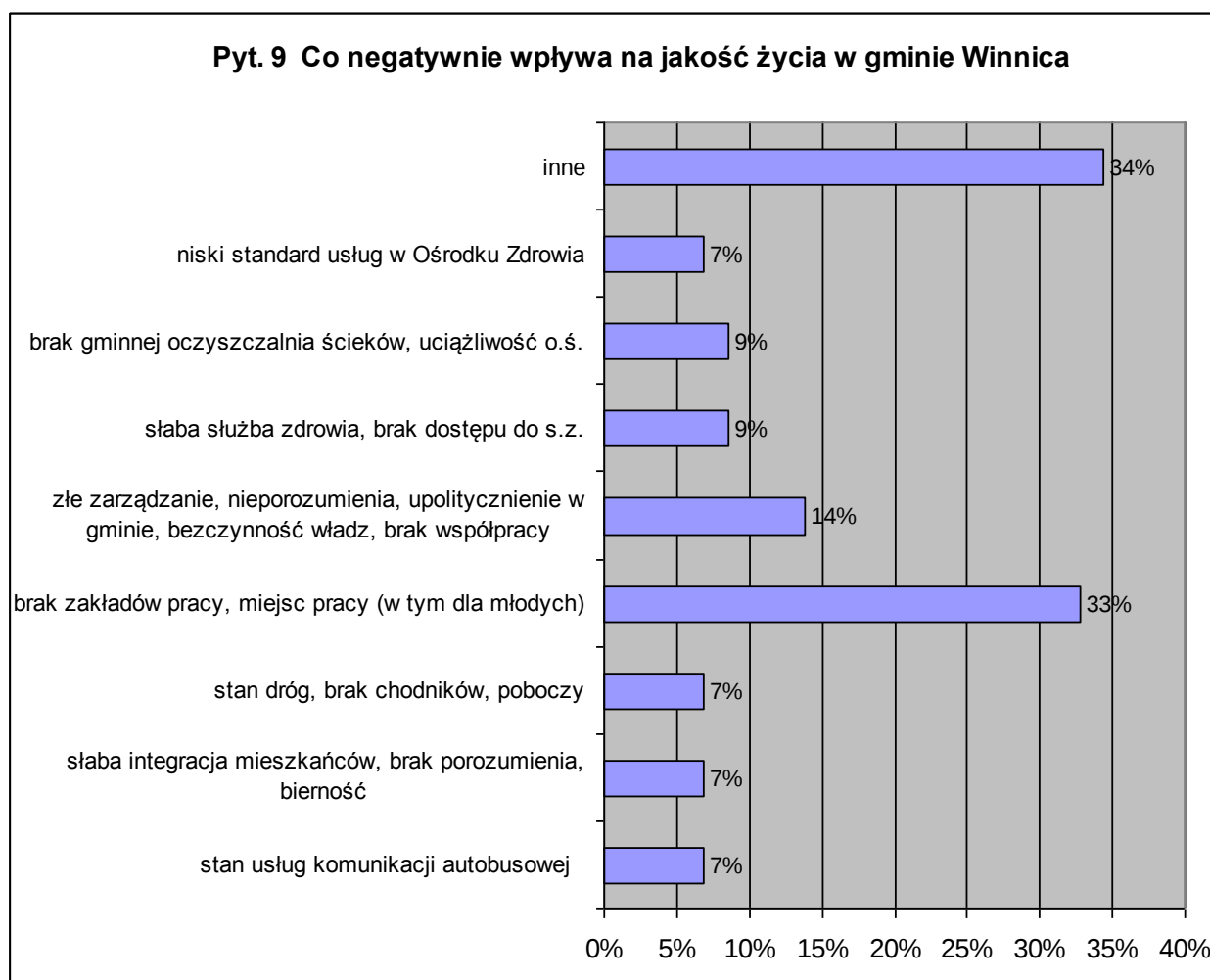
Pyt. 7 Czy respondent planuje mieszkać w gminie Winnica w ciągu następnych 5-7 lat

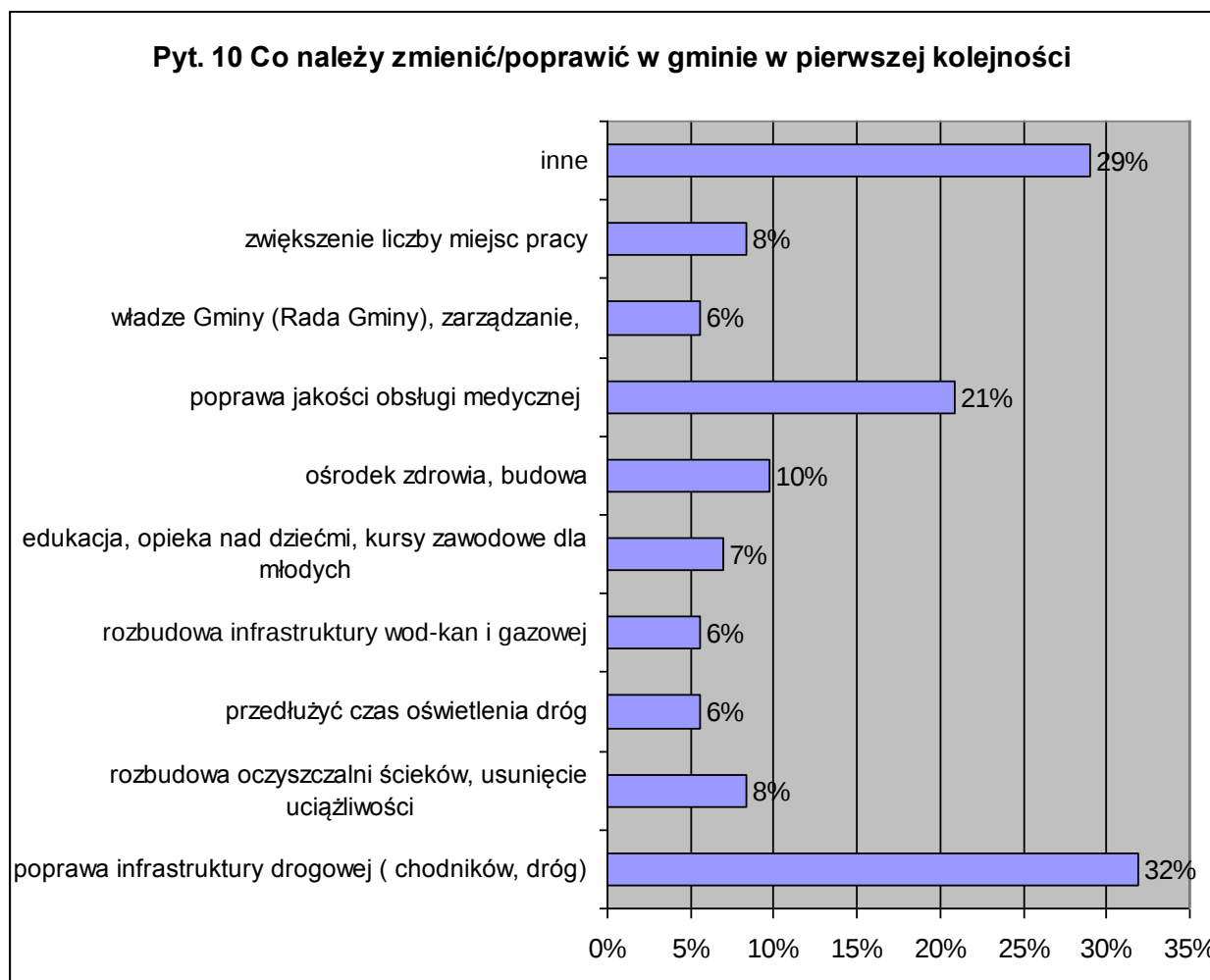
Na **pytanie nr 8** co wpływa pozytywnie na jakość życia w gminie, Na pytanie co wpływa pozytywnie na jakość życia w gminie, 15% stwierdziło że dostęp do handlu, usług, mediów, 13% wskazało na edukację, po 12% na czyste środowisko, bezpieczeństwo i spokój, wodociągi i kanalizację. Na relacje międzyludzkie i aktywność mieszkańców, wskazało 10% respondentów.

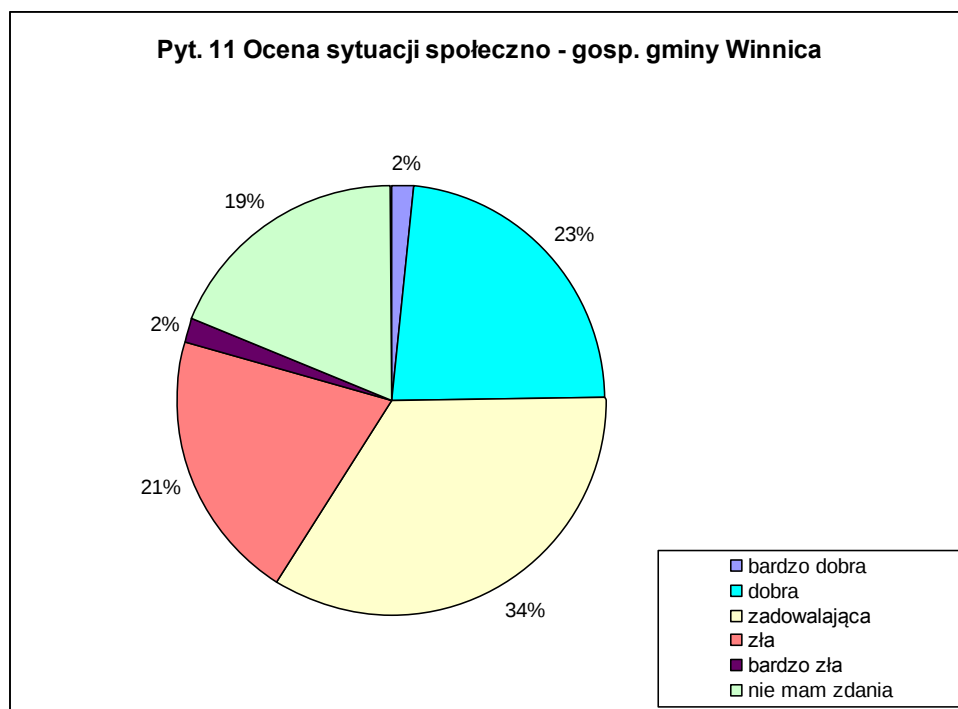
Na **pytanie nr 9** co wpływa negatywnie na jakość życia w gminie, najczęściej, bo 33% respondentów wskazało brak lub zbyt małą liczbę miejsc pracy. Na złe zarządzanie, brak zgody i współpracy, brak działań władz wskazało 14% respondentów. Poza tym 9% respondentów zwróciło uwagę na uciążliwość oczyszczalni ścieków i brak gminnej oczyszczalni. Na braki w infrastrukturze poprawiającej bezpieczeństwo na drogach (drogi, chodniki, oświetlenie), wskazało 7% osób wypełniających ankietę. 16% respondentów stwierdziło, że czynnikiem negatywnie wpływającym na jakość życia jest jakość i dostępność usług w Ośrodku Zdrowia.

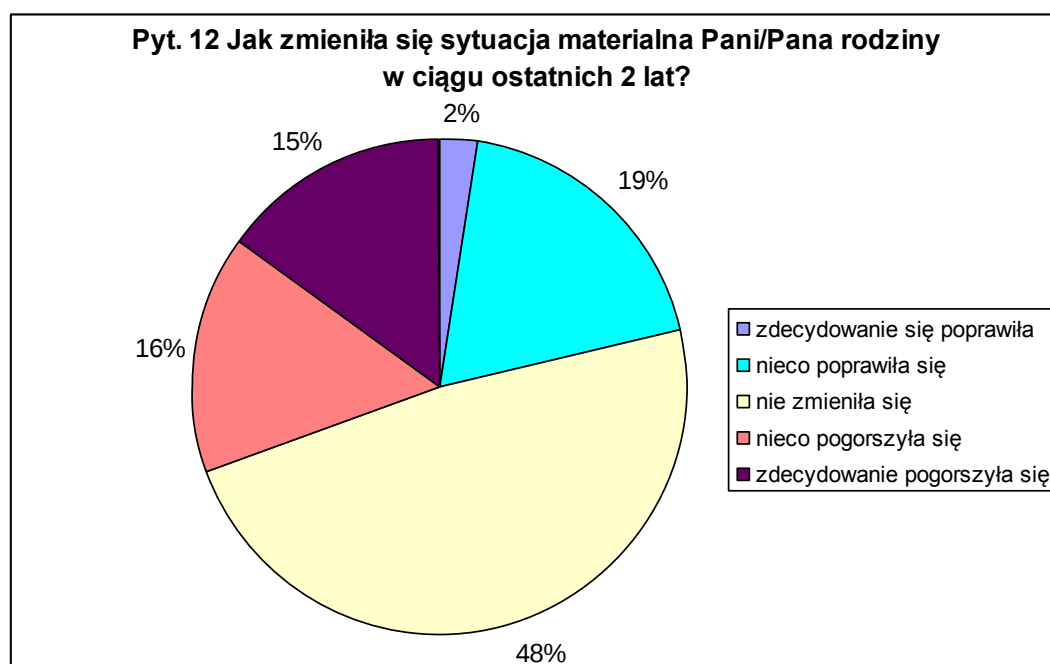
Wśród spraw, które należy zmienić/poprawić w gminie w pierwszej kolejności (**pytanie 10**), 32% spośród wszystkich respondentów wskazało poprawę stanu dróg i chodników, dodatkowo 6% podkreśliło potrzebę działań związanych z bezpieczeństwem drogowym (oświetlenie dróg). Jako sprawę pierwszorzędnej wagi 21% respondentów wskazało na poprawę jakości usług medycznych (POZ), a kolejne 10 % - budowę ośrodka zdrowia. Na rozbudowę infrastruktury - sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, wskazało 6% respondentów, ale dodatkowo 8% wskazało samą oczyszczalnię ścieków – jej roz(budowę) i usunięcie obecnej uciążliwości. 7% respondentów wskazało na edukację dzieci i młodzieży, ale także potrzebę wsparcia organizacji kursów zawodowych dla młodych osób.

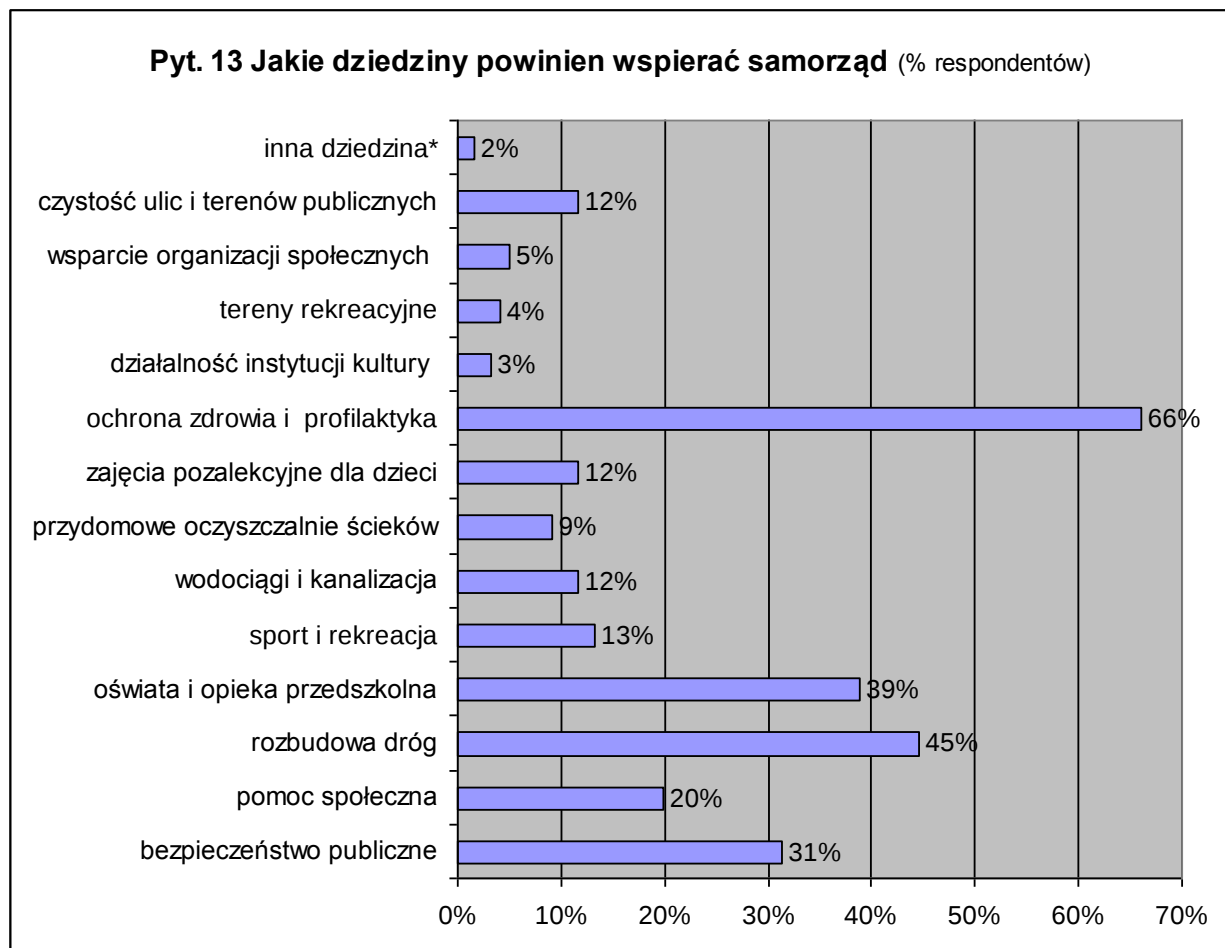
W pytaniu nr 11 o sytuację społeczno-gospodarczą gminy, 19% nie miało zdania na ten temat. Spośród tych, którzy dokonali oceny 34 % wystawiło ocenę zadowalającą (3), 23% dobrą (4), 2% bardzo dobrą. 21% respondentów oceniło sytuację gminy jako złą, a 2% jako bardzo złą. Na 122 wypełnione ankiety, w 5 nie udzielono odpowiedzi na to pytanie. Większość respondentów ocenia sytuację gminy pozytywnie, co nie zmienia faktu, że ponad 20% negatywnych ocen powinno stanowić sygnał ostrzegawczy i być przedmiotem pogłębianej analizy.

Na pytanie nr 12, jak zmieniła się sytuacja materialna rodziny respondenta w ciągu ostatnich 2 lat, 48% stwierdziło, że sytuacja nie uległa zmianie, u 19% poprawiła się, a dla 2% znacznie się poprawiła. Według 16% respondentów, sytuacja ich rodziny pogorszyła się, a dla 15% znacznie się pogorszyła. Razem stanowi to 31% respondentów. Zatem o połowę większa liczba respondentów wskazuje pogorszenie się sytuacji materialnej, niż poprawę. Należy zwrócić uwagę, że w grupie osób deklarujących pogorszenie sytuacji, prawie 50% z nich stwierdza, że jest to znaczące pogorszenie. Może to wskazywać na nasilenie w kolejnych latach skali problemów związanych z dalszym rozwarstwieniem dochodów, a zatem ubożeniem części społeczeństwa i związanym z tym rosnącym zagrożeniem wykluczeniami czy biernością ekonomiczną i społeczną.

Na **pytanie 13** - które dziedziny powinny być szczególnie wspierane przez samorząd Gminy, (można było wybrać 3 spośród proponowanych 13 albo przedstawić własne inne propozycje), respondenci wskazali następujące zagadnienia (w % w stosunku do ogólnej liczby respondentów, którzy udzielili odpowiedzi):

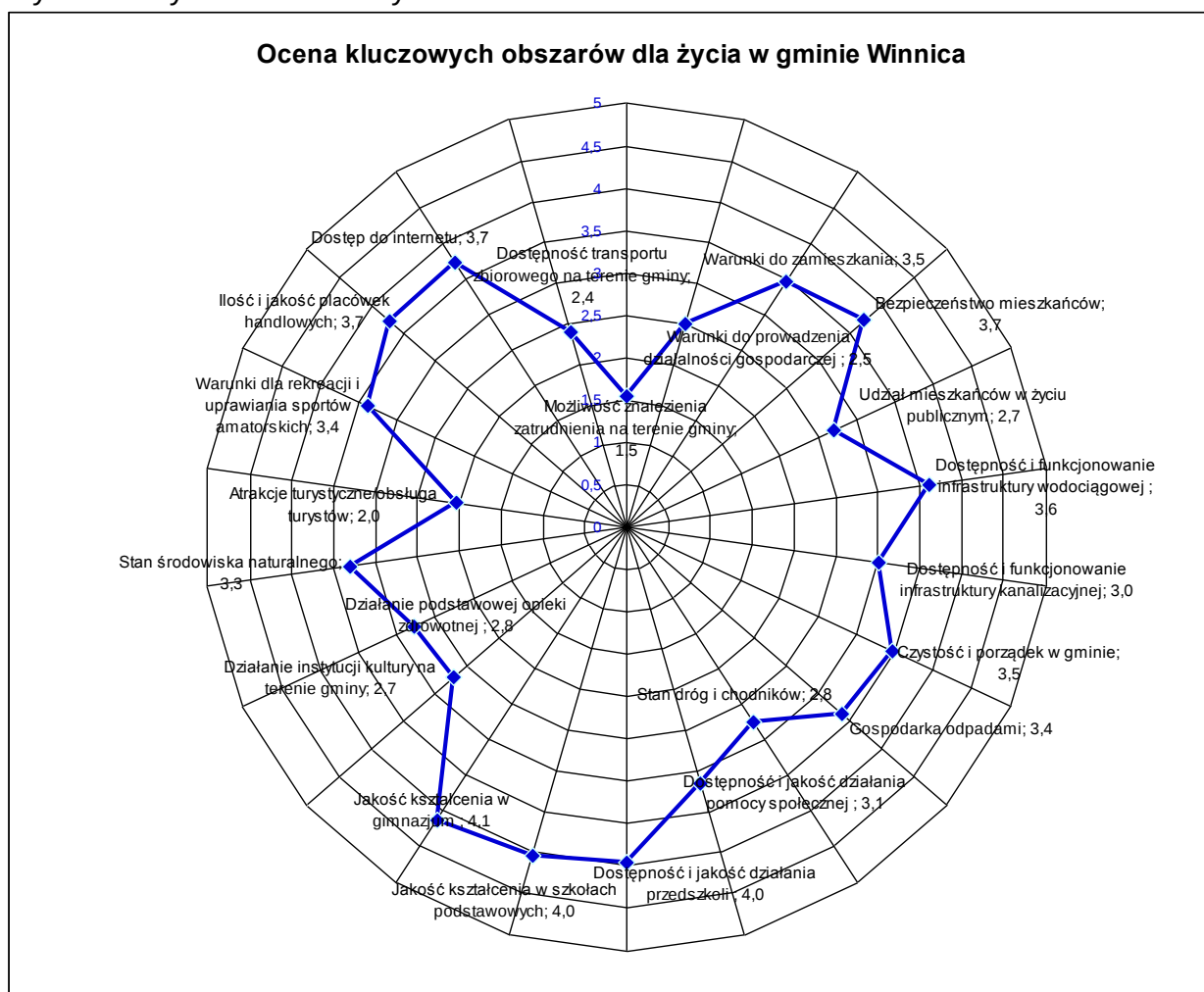

Największa grupa (66%) respondentów podkreśla potrzebę wsparcia ochrony zdrowia i profilaktyki, jest to związane z niską oceną świadczonych usług medycznych POZ na terenie gminy. 45% respondentów oczekuje rozbudowy i modernizacji dróg lokalnych. Te odpowiedzi są skorelowane z udzielonymi na pytanie 10, w którym poprawa stanu dróg jest wskazana jako najpilniejsza potrzeba. Nieco mniejszy lecz bardzo wysoki (39%) odsetek respondentów wskazuje potrzebę wsparcia oświaty i opieki przedszkolnej i dodatkowo 12% - zajęć pozalekcyjnych w szkołach. W następnej kolejności respondenci wskazują potrzebę wsparcia bezpieczeństwa publicznego (31%), pomocy społecznej (20%). Pozostałe sfery zostały uznane za ważne do wsparcia, przez mniejszą liczbę respondentów: rozbudowa infrastruktury wod-kan oraz utrzymanie czystości i porządku przez 12%, sport i rekreacja -13%.

W kolejnym **pytaniu nr 14** respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny 22 sfer istotnych dla życia, obejmujących zarówno te w pełni zależne od samorządu Gminy, jak i kilka innych. Oceny zostały wyrażone w punktach w skali od 1 do 5 (1 - najgorsza ocena, 5 - najlepsza) Oceny po uwzględnieniu liczby udzielonych odpowiedzi (średnia ważona) są następujące.

1	Możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy	1,5
2	Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	2,5
3	Warunki do zamieszkania	3,5
4	Bezpieczeństwo mieszkańców	3,7
5	Udział mieszkańców w życiu publicznym	2,7
6	Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury wodociągowej	3,6
7	Dostępność i funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej	3,0
8	Czystość i porządek w gminie	3,5
9	Gospodarka odpadami	3,4
10	Stan dróg i chodników	2,8
11	Dostępność i jakość działania pomocy społecznej	3,1
12	Dostępność i jakość działania przedszkoli	4,0
13	Jakość kształcenia w szkołach podstawowych	4,0
14	Jakość kształcenia w gimnazjum	4,1
15	Działanie instytucji kultury na terenie gminy	2,7
16	Działanie podstawowej opieki zdrowotnej	2,8
17	Stan środowiska naturalnego	3,3
18	Atrakcje turystyczne/obsługa turystów	2,0
19	Warunki dla rekreacji i uprawiania sportów amatorskich	3,4
20	Ilość i jakość placówek handlowych	3,7
21	Dostęp do internetu	3,7
22	Dostępność transportu zbiorowego na terenie gminy	2,4

Wyniki na wykresie radarowym

Jak widać, 8 z 22 dziedzin zostało ocenionych na mniej niż 60% maksymalnej liczby punktów (mniej niż 3), Są to:

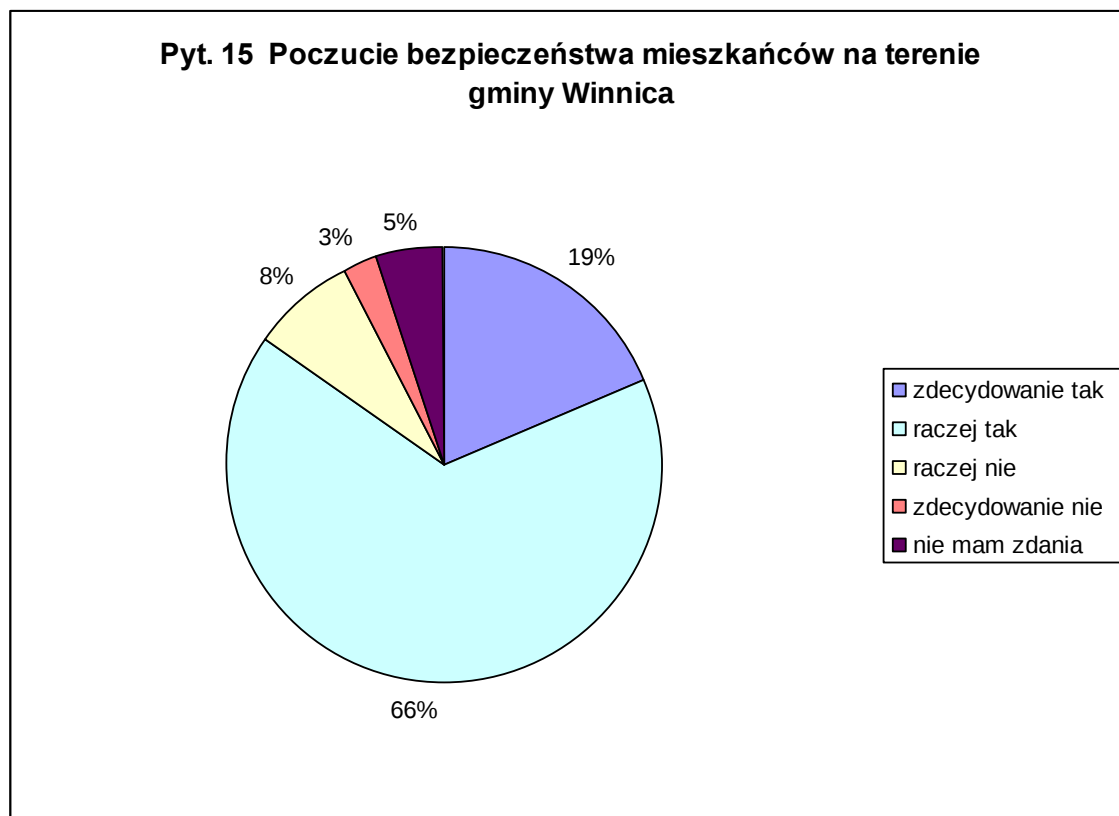
- Możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy
- Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej
- Udział mieszkańców w życiu publicznym
- Działanie instytucji kultury na terenie gminy
- Stan dróg i chodników
- Działanie podstawowej opieki zdrowotnej (lekarze I kontaktu, pielęgniarki)
- Atrakcje turystyczne/obsługa turystów
- Dostępność transportu zbiorowego na terenie gminy

Jedynie możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy, respondenci ocenili na 30% (1,5 punktu).

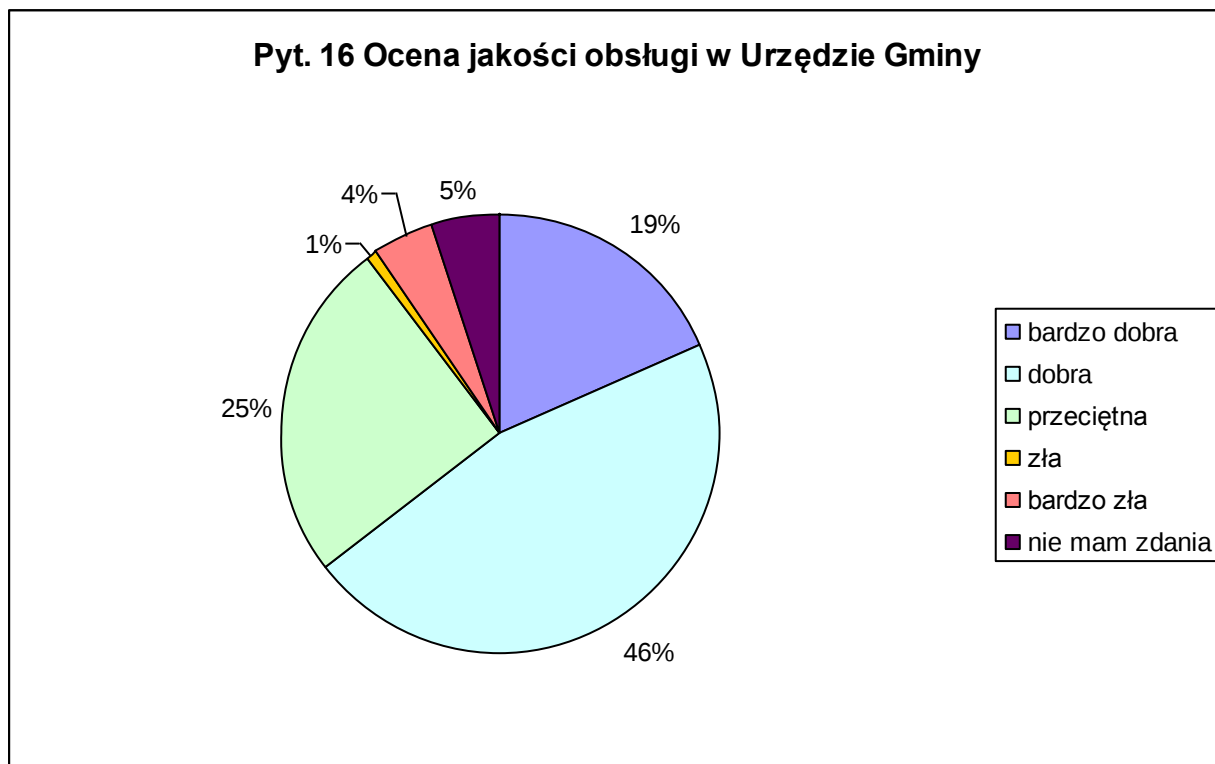
Wyniki te w pełni korespondują z odpowiedziami na inne pytania zawarte w ankiecie i mogą być wykorzystane przy identyfikacji problemów/barier rozwojowych. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, że możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy została oceniona bardzo nisko w 5 stopniowej skali. Wobec braku możliwości szybkiej poprawy sytuacji w tym zakresie, strategicznym wyzwaniem pozostanie sposób zneutralizowania tej słabości, m.in. poprzez zapewnienie warunków do wszechstronnego zwiększenia mobilności mieszkańców.

Na podkreślenie zasługują wysokie oceny działalności oświatowej. Muszą one jednakże zostać zweryfikowane poprzez niezależne i obiektywne oceny na podstawie wyników egzaminów gimnazjalnych i testów szóstoklasistów.

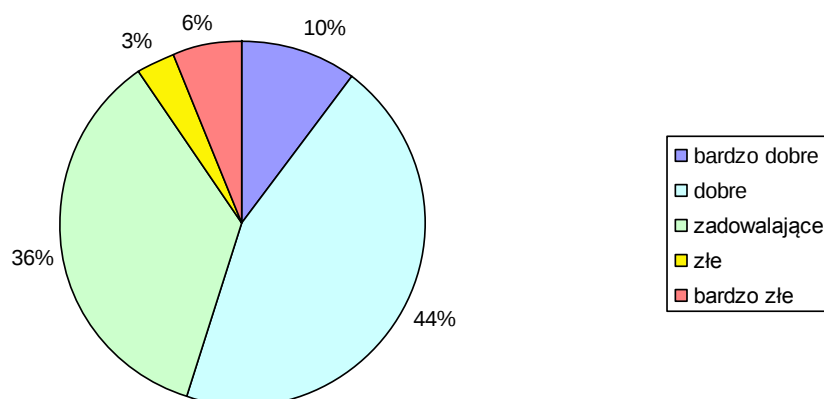
Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w gminie (**pytanie nr 15**) oceniane jest wysoko – łącznie 85% respondentów czuje się bezpiecznie, jedynie 11% respondentów stwierdziło że nie czuje się bezpiecznie, 5% nie ma zdania na ten temat.

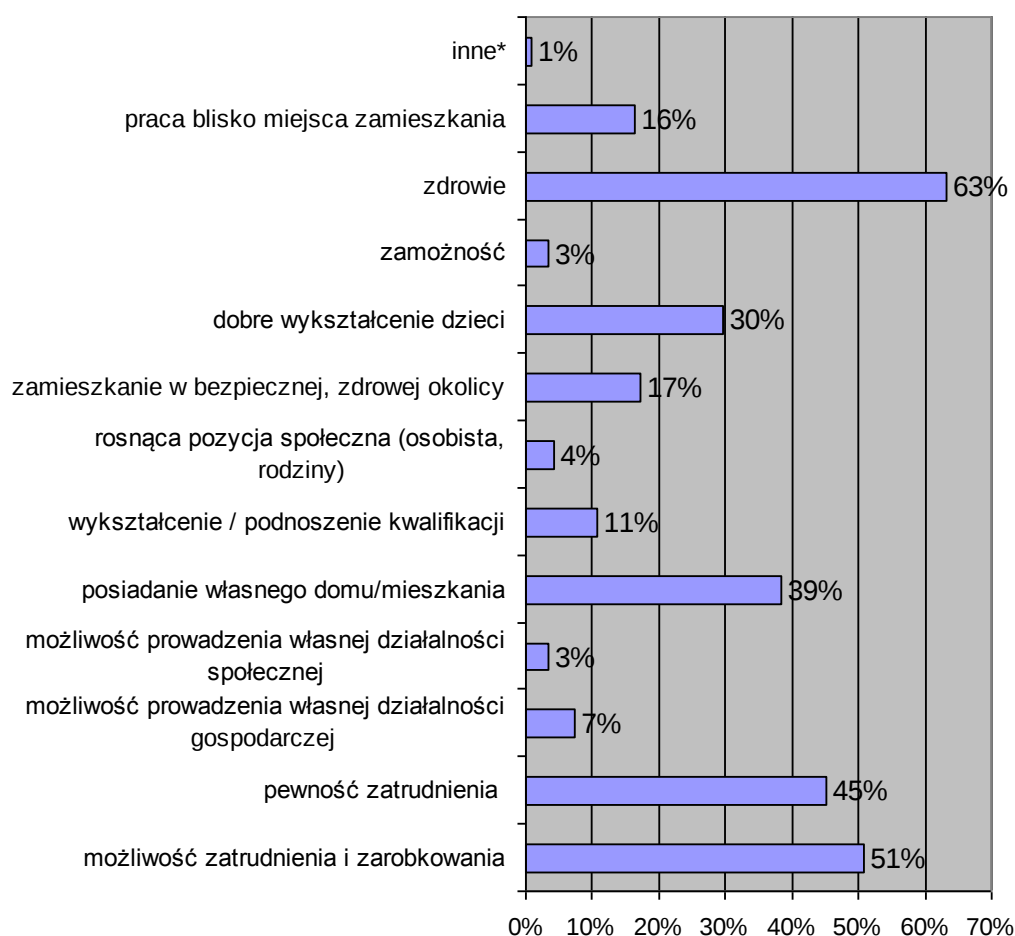
Jakość obsługi klientów w Urzędzie Gminy jest oceniana tylko poprzez jedno **pytanie nr 16**, zatem nie można na jego podstawie wyciągać precyzyjnych wniosków. Ogólna ocena jakości obsługi jest bardzo dobra według 19% respondentów, dobra według 46%, przeciętna dla 25%. Jedynie 1% respondentów ocenia obsługę w UG źle, a 4% bardzo źle. 5% respondentów nie miało zdania na temat jakości obsługi w UG, a 4 osoby nie udzieliły żadnej odpowiedzi. Należy zatem konkludować, że jest wysoka świadomość jakości obsługi klientów w UG i jakość ta jest oceniana wysoko.

Ocena warunków mieszkaniowych w **pytaniu nr 17** przez respondentów wskazuje na umiarkowany stopień zadowolenia - 10% ocenia je jako bardzo dobre, 44% - dobre, a 36% jako zadowalające. Jedynie 3% respondentów ocenia swoje warunki mieszkaniowe jako złe, a 6% - bardzo złe. Należy jednakże wziąć pod uwagę, że ze względu na brak reprezentatywności badania w poszczególnych przedziałach wiekowych, odsetek osób w starszym wieku na terenie gminy, mających złe warunki mieszkaniowe może być nieco wyższy.

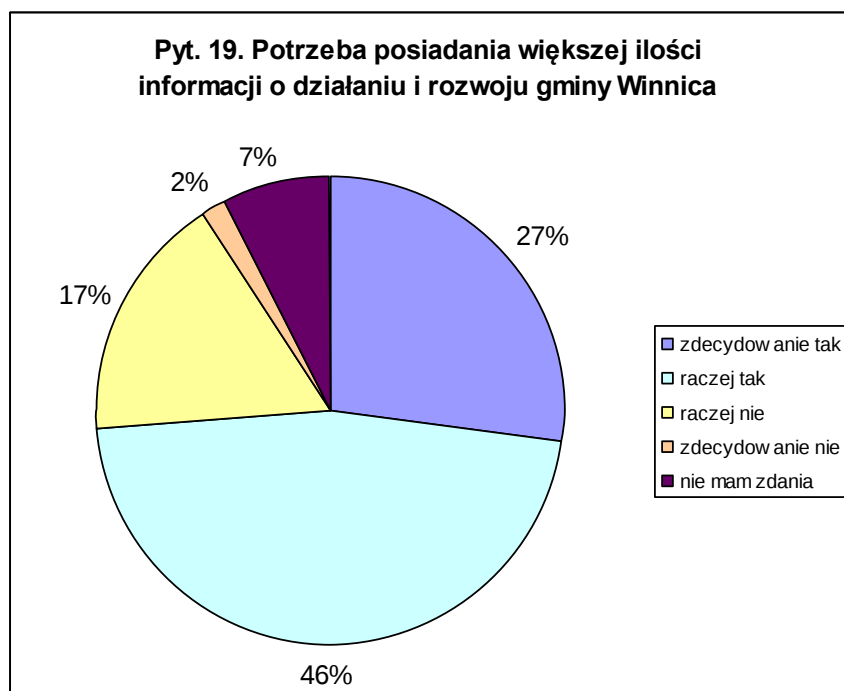
Pyt. 17 Ocena własnych warunków mieszkaniowych

Na **pytanie nr 18**, co dla respondentów ma największe znaczenie w życiu (do wskazania 3 spośród 12, lub własne wskazanie) wymieniono następujące sprawy:

Pyt. 18 Co ma największe znaczenie w życiu (3 sprawy)

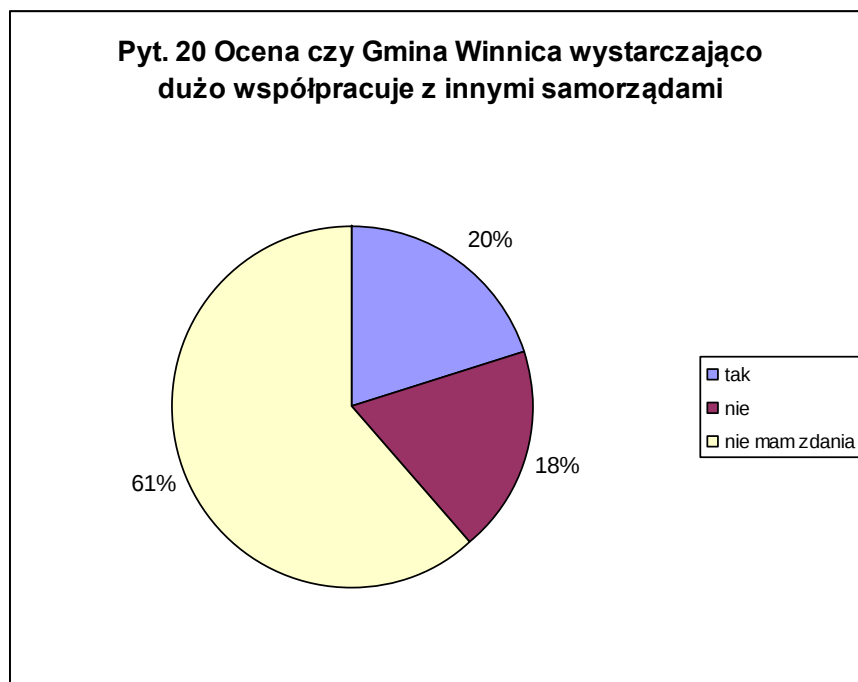
Należy podkreślić, że 63% respondentów (jednakże ponad 3/4 z nich na 3 miejscu) wskazało zdrowie. Prawie jedna trzecia (30%) wskazała na dobre wykształcenie dzieci, co jest częściowo skorelowane z odpowiedziami na wcześniej zadawane pytania. 51% respondentów wskazało na możliwość zatrudnienia i zarobkowania oraz pewność zatrudnienia (45%), jako mające największe znaczenie. Z kolei tylko dla 16% respondentów ważne jest aby miejsce pracy znajdowało się blisko miejsca zamieszkania. To wskazuje na znaczny stopień gotowości na dojazd do pracy do nieodległych miast, ale zapewne także i do Warszawy. Symptomatyczne są niskie odsetki odpowiedzi dotyczących możliwości prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej. Znajdują one odzwierciedlenie w liczbie podmiotów gospodarczych na terenie gminy oraz ogólnej aktywności społecznej. Kolejną kwestią na jaką warto zwrócić uwagę jest fakt, że dla respondentów o wiele ważniejsze jest dobre wykształcenie dzieci, niż podnoszenie własnych kwalifikacji. Posiadanie własnego domu lub mieszkania jest jedną z najważniejszych rzeczy dla 39%, a mieszkanie w bezpiecznej i spokojnej okolicy jest ważne dla 17% badanych.

Na **pytanie nr 19** o potrzebę posiadania większej ilości informacji na temat zagadnień związanych z funkcjonowaniem i rozwojem Gminy, 7% respondentów nie miało w tej sprawie zdania. Spośród pozostałych 27% respondentów stwierdza, że zdecydowanie tak, 46% że raczej tak. Oznacza to bardzo wysokie (73%) zapotrzebowanie na większą ilość informacji o działalności samorządu! Tylko 19% respondentów stwierdziło, że nie ma potrzeby posiadania większej ilości takich informacji, w tym 2% zdecydowanie nie. 7% nie miało zdania w tej sprawie.

Na **pytanie nr 20** - czy Gmina wystarczająco dużo współpracuje z innymi samorządami aż 61% respondentów nie miało w tej sprawie zdania. Spośród pozostałych respondentów 20% odpowiedziało pozytywnie oceniając współpracę jako wystarczającą, zaś 18% uważało, że współpraca gminy z innymi samorządami nie jest wystarczająca. Bardzo wysoki odsetek osób nie mających opinii w tej sprawie, może

wskazywać zarówno na niewielki zakres i rozmiar współpracy, jak i o niewystarczającym stopniu poinformowania społeczności na temat tej współpracy.

Niniejsze podsumowanie ankiety przedstawia jedynie wierne odzwierciedlenie odpowiedzi udzielonych przez respondentów – mieszkańców gminy Winnica i nie stanowi opinii konsultanta na temat jakości funkcjonowania Gminy w poszczególnych obszarach działalności.